

Voorjaarsnota 2019 / Eerste Bestuursrapportage 2019

Colofon

Voorjaarsnota 2019 en Eerste Bestuursrapportage 2019

Uitgave

Gemeente Utrecht

Drukwerk

Ricoh Nederland

Informatie

Gemeente Utrecht

Bestuurs- en concernstaf

Financiën en Control

Postbus 16200

3500 CE Utrecht

www.Utrecht.nl/voorjaarsnota

Finutrecht@utrecht.nl

Inhoudsopgave

Voorjaarsnota 2019 / Eerste Bestuursrapportage 2019	1
Voorwoord	5
Voorjaarsnota 2019	6
1. Utrecht, ruimte voor iedereen	6
2. Financieel beeld.....	9
2.1 Financiële ontwikkeling.....	9
2.2 Tarieven en lokale heffingen.....	14
2.3 Schuldquote	15
2.4 Knelpunten	15
3. Groei van de stad en overige intensiveringen	29
3.1 Groei van de stad	29
3.2 Overige intensiveringen	34
4. Pakket aan maatregelen	41
Eerste bestuursrapportage 2019	45
5. Uitvoering Programma's	45
6. Investeringsvoorstellen	47
6.1 Uitvoering grote investeringsprojecten 2019.....	47
6.2 Bijsturingen voorstellen investeringsprojecten 2019	52
7. Budget neutrale bijsturingen.....	57
7.1 Financiële voorstellen	57
7.2 Inleiding programma aanpassingen	61
7.3 volledige programma aanpassing	62
8. Bijlagen bij de Voorjaarsnota/ eerste bestuursrapportage 2019	75
Overheveling taken naar gemeenten.....	75
Actualisatie Investerings Maatschappelijke voorzieningen (Groeï)	79
Stand van zaken wijkopgave 2019.....	80

Voorwoord

Utrecht, 16 mei 2019
Raadsvoorstel nummer 30

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2019 en Eerste Bestuursrapportage 2019 van de gemeente Utrecht. De Voorjaarsnota maken we jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting. Met deze Voorjaarsnota actualiseren we het financieel beeld en maken we waar mogelijk en nodig nieuwe keuzes, waarbij het Coalitieakkoord "Utrecht ruimte voor Iedereen" de basis is.

Samengevat hebben we in deze Voorjaarsnota de volgende keuzes gemaakt. Om onontkoombare knelpunten die we op ons af zien komen op te lossen, om te blijven investeren in de gezonde groei van de stad en om op een aantal terreinen extra te investeren. Om dit mogelijk te maken is een pakket van incidentele en structurele maatregelen nodig. Hiermee zorgen we voor een structureel sluitend begrotingsbeeld.

De secretaris
Drs. G.G.H.M. Haanen

De burgemeester
Mr. J.H.C. van Zanen

Voorjaarsnota 2019

1. Utrecht, ruimte voor iedereen

Verder aan de slag met prioriteiten voor de stad

Wie Utrecht vanaf de Domtoren bekijkt, ziet de dynamiek van onze stad. In die dynamiek zoeken wij als college naar balans. Balans tussen levendigheid en leefbaarheid, bouwen en beheren, groei en behoud. Vanaf de start van ons college in juni 2018 zijn we in die dynamiek hard voor de stad aan de slag gegaan. Een jaar later laten we in deze voorjaarsnota zien welke keuzes we maken met de beperkte financiële ruimte die er nu is. Zo gaan we het komende jaar verder aan de slag met onder andere:

- Ondersteuning van de groep mensen met grotere afstand tot de arbeidsmarkt richting werk. Dit gebeurt onder de noemer 'Werkbeweging' door intensieve en persoonlijke begeleiding, het creëren van passende banen, scholing en het tegengaan van vooroordelen. Hiervoor wordt in 2019 een bedrag van 1 miljoen euro en in 2020 en 2021 2 miljoen euro vrij gemaakt.
- De opbrengst van de zogenoemde Conversieregeling Erfpacht, waarbij Utrechters hun erfpacht konden afkopen, wordt geïnvesteerd in betaalbaar wonen. Een bedrag van zo'n 8,1 miljoen euro in 2019 en 5 miljoen in 2020 wordt ingezet om het aanbod sociale- en middenhuur in de stad te bevorderen.
- Sterk Utrechts mbo (de Mbo Agenda). Een centrale ambitie in het coalitieakkoord is om het mbo de waardering te geven die het verdient. Er wordt vanaf 2020 een bedrag van 950.000 euro beschikbaar gesteld om te werken aan vier ambities: 1) podium voor Utrechts mbo, 2) passende ondersteuning, 3) aansluiting mbo op de regionale arbeidsmarkt en 4) innovatief mbo en de toekomst van de stad – 'denken met je handen'.
- Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) om de stad nog veiliger te maken. Een extra investering van zo'n 300.000 euro vanaf 2020 wordt ingezet voor het steviger aanpakken van ondermijnende criminaliteit, het dichterbij elkaar brengen van zorg en veiligheid, het verbeteren van digitale veiligheid en veiliger verkeer. Ook in toezicht en handhaving wordt extra geld geïnvesteerd.

In de voorjaarsnota actualiseren we jaarlijks het financiële beeld van de gemeente Utrecht. De voorstellen in de Voorjaarsnota 2019 zijn de basis voor de Programmabegroting 2020. Het is een verdere uitwerking van het Coalitieakkoord 2018-2022, 'Utrecht: ruimte voor iedereen'.

Utrecht: Ruimte voor iedereen

In 'Utrecht: ruimte voor iedereen' staat hoe de coalitie de komende jaren werkt aan een stad waar ruimte is voor iedereen. Utrecht is koploper in gezond stedelijk leven. De ontwikkeling van de stad benutten we om te zorgen dat iedereen mee kan doen. Met innovatieve oplossingen investeren we samen met inwoners en partners in de stad van vandaag en morgen. Een stad waar men oog heeft voor elkaar en een plek is voor iedereen.

In deze voorjaarsnota wordt duidelijk welke keuzes we nu maken in de voortgang van de uitvoering van het coalitieakkoord. Dit jaar is de beschikbare extra financiële ruimte bij de voorjaarsnota beperkter dan vorig jaar. Tegelijkertijd hebben we in het coalitieakkoord afgesproken dat we solide financieel beleid voeren. Daarom zijn we realistisch in de financiële ruimte die er nu is.

Met deze voorjaarsnota leggen we een gezonde basis onder ons werk, zodat we de groei van de stad ook op de langere termijn in goede banen kunnen leiden. Gezond stedelijk leven voor iedereen is hierbij ons leidende principe.

Financiële situatie

Bij aanvang van het huidige college was voor het pakket aan nieuwe acties en initiatieven ongeveer 95 miljoen euro beschikbaar. Daarvan was 21,5 miljoen euro structureel geld.

In de aanloop naar het tweede begrotingsjaar van de coalitie, zijn er twee belangrijke nieuwe negatieve ontwikkelingen voor de stad.

1. De bijdrage van het Rijk stijgt minder dan afgelopen jaren. Ook verwachten we dat de nieuwe cao tot hogere loonindexatie leidt. Dit betekent dat de financiële ruimte op dit moment is beperkt tot structureel 3 miljoen euro.
2. De stad groeit minder hard dan bij aanvang van het college verwacht. Er zijn in 2018 minder woningen opgeleverd en minder kinderen geboren. We ontvangen daarom minder geld uit Gemeentefonds en OZB. We gaan er vanuit dat de groei in volgende jaren 'bijtrekt'.

Er is nog steeds financiële ruimte. Uit erfpachten en grondexploitaties komen nu aanzienlijke incidentele opbrengsten (ruim 40 miljoen euro). Ook houden we de kosten in de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie kritisch tegen het licht. Voor het borgen van een gezonde bedrijfsvoering werken we een voorstel uit voor een toekomstige overheadnorm waarbinnen we kunnen zorgen voor een duurzame uitvoering van de bedrijfsvoering. We brengen knelpunten die zijn geïdentificeerd tot een oplossing.

Evenwichtige keuzes

Om de juiste balans te vinden voor een solide financieel beleid, staan we als college voor een stevige opgave. Vorig jaar was er sprake van uitzonderlijk veel financiële ruimte. Die is nu aanzienlijk beperkter. Tegelijkertijd gaan we in 2019 aan de slag met onder andere veiligheid, het opvangen van de gevolgen van wet- en regelgeving en het faciliteren van onderwijshuisvesting. Ook starten we met acties die we hebben afgesproken in het belang van de stad, zoals het uitwerken van de mbo agenda, het versterken van de crisisorganisatie van de gemeente en de aanpak 'werk voor iedereen'. Tevens spelen we zo efficiënt mogelijk in op de groei van de stad.

Het college streeft ernaar dat Utrecht kan doorgaan met de programma's die voorzien in de behoeften aan wonen, werken, mobiliteit en daarmee verbonden voorzieningen. De planvoorbereiding voor zulke opgaven krijgt daarom prioriteit. Hiervoor is 6,7 miljoen euro nodig.

Dat betekent dat we de komende jaren investeringsmiddelen moeten vinden om de plannen te kunnen uitvoeren. In Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) 2040 vernieuwen we de investeringsstrategie van de RSU 2030. Ook verkennen we daarin op welke wijze we van onze partners (provincie, rijk, private partners) de benodigde bijdragen kunnen ontvangen. Het college stelt in een bestuursopdracht de grondslag vast voor een investeringsstrategie, die we samen met onze partners uitvoeren.

Bedrijfsvoering

De gemeente Utrecht heeft het kleinste overheadpercentage van de G4-gemeente. En van de G16 is het overheadpercentage ook een van de laagste. We zitten goed beschouwd 'krap in ons jasje'. Dat schuurt soms met onze hoge ambitie: bedrijfsvoering die opgavegericht werken goed kan ondersteunen. Opgavegericht werken vraagt om wendbaarheid in handelen en ook in processen en systemen. De huidige processen en systemen zijn hier onvoldoende op ingericht. Voorbeelden hiervan zijn: flexibiliteit in budgetten en anders verantwoordden.

Om onze ambities te kunnen realiseren zijn verbeteringen in de bedrijfsvoering noodzakelijk. Daarvoor maakt de organisatie de beweging van blik op onderdelen naar zicht op het totaal; van zicht op efficiency naar zicht op effectiviteit; van reactief naar proactief; produceren van planning & control producties naar continu weten, analyseren en acteren; en doen wat we afspreken. In dat licht bezien we bijvoorbeeld de samenwerking tussen centrale en decentrale bedrijfsvoeringsfuncties en de positie van control.

Er ontbreekt nu een duurzaam mechanisme waarin de middelen zijn geborgd voor de continuïteit en kwaliteit van de bedrijfsvoering. Investerings in systemen in de bedrijfsvoering zijn vaak eenmalig van dekking voorzien, zonder een voorziening te treffen voor de nodige vervanging op termijn. Dit leidt dan tot onvermijdelijke knelpunten in de bedrijfsvoering. Een belangrijk deel van de knelpunten lossen we op met maatregelen in de bedrijfsvoering zelf. We werken aan een voorstel om zelf knelpunten op te lossen ter hoogte van 8,3 miljoen euro. Voor een ander deel van de knelpunten vragen we een tijdelijke

investering en maken we daarna een voorstel om tot een oplossing te komen. Hier komen we bij de Programmabegroting 2020 op terug.

We werken op basis van een scherpe norm voor overhead (de Berenschot-norm). Om een gezonde bedrijfsvoering voor de toekomst te borgen werken we een voorstel uit voor een toekomstige overheadnorm, waarmee de continuïteit en kwaliteit van de bedrijfsvoering geborgd kan worden. Overhead is dan een afgeleide van de organisatiekosten.

Sluitende meerjarenbegroting

Om de knelpunten op te lossen, een aantal dringende nieuwe wensen mogelijk te maken en de bodem voor nieuwe investeringen te leggen is de beschikbare ruimte niet toereikend. Daarom heeft het college een aantal extra maatregelen getroffen.

- Omdat een aantal uitgaven vertraagd in uitvoering komen, zullen we nu minder geld besteden dan geraamd en wordt een aantal nieuwe coalitieambities later gestart dan gepland.
- We herbezien kritisch het totaal aan reserves.
- Verder efficiënt maken en standaardiseren van het inkoopproces.
- Door scherpe keuzes te maken op de programma's, is een structurele bezuiniging mogelijk van 1% van de begroting. Hierop komen we bij de Programmabegroting 2020 op terug.
- Besparingen door middel van voorstellen voor oplossingen van specifieke knelpunten.

Een deel van de incidentele opbrengsten van deze maatregelen zetten we in voor een sluitende begroting in de eerste jaren van de nieuwe meerjarenbegroting. Hiermee ontstaat tijd om het proces van de structurele aanvullende besparingsoperatie zorgvuldig te doen.

Conclusie

We zetten zaken in gang die we hebben afgesproken in het coalitieakkoord en prioriteiten waarvan we vinden dat die nu echt moeten beginnen, in gang. Dat combineren we met het zekerstellen van de investeringsagenda voor de lange termijn. Daarom starten we een evenwichtig besparingsprogramma. Dat verwerken we in de programmabegroting 2020.

2. Financieel beeld

Onderstaande tabel laat de samenhang zien tussen de beschikbare financiële ruimte en de bestemming van deze middelen.

Samenvattend financieel beeld

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	Struc.
Financiële ontwikkelingen	38.993	567	-8	3.214	5.631	5.631
Knelpunten	-11.157	-16.151	-12.168	-13.308	-14.723	-14.723
Groeikader	522	-2.442	-2.442	-2.442	-2.442	-2.442
Intensiveringen	-16.035	-8.279	-3.858	-3.385	-3.468	-3.468
Maatregelen	8.350	4.400	11.700	23.100	17.200	15.000
Totaal Financiële ruimte	20.673	-21.905	-6.775	7.180	2.200	0
Vereveningen via de algemene dekkingsreserve	-20.673	21.905	6.775	-7.180	-2.200	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

In deze tabel (en alle andere tabellen in dit document) staan de positieve bedragen voor voordelen ten opzichte van de vastgestelde meerjarenraming (minder uitgaven of meer inkomsten) en negatieve bedragen voor nadelen (meer uitgaven of minder inkomsten). De meerjarenraming is in de actuele Programmabegroting 2019 vastgelegd. Het totaalbeeld laat een financiële ruimte zien van 0,873 miljoen euro. Deze ruimte willen we gebruiken als incidentele voorziening op de totale realisatie van het pakket van maatregelen.

Elke regel in de tabel wordt in een afzonderlijk hoofdstuk onderbouwd en toegelicht. Ook de hoofdstukken zijn op dezelfde manier opgebouwd: een overzichtstabel met daarna een toelichting per regel. Na de financiële ontwikkelingen (hoofdstuk 2.1), de knelpunten (hoofdstuk 2.4) en het groeikader (hoofdstuk 3.1) volgen in hoofdstuk 3.2 de intensiveringen en in hoofdstuk 4 het pakket van maatregelen.

2.1 Financiële ontwikkeling

Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2019 zijn er ontwikkelingen geweest die het gemeentelijke financiële beeld beïnvloeden. Hiermee wordt de ruimte bepaald om knelpunten, intensiveringen en uitgaven voor de groeiende stad te kunnen dekken. In dit beeld zijn de autonome ontwikkelingen verwerkt (accres gemeentefonds, bijstellingen in verband met onder andere loon- en prijscompensatie), de middelen die we verwachten als gevolg van de groei van de stad en overige ontwikkelingen. De samenstelling van de financiële ruimte is als volgt:

Financiële ontwikkelingen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Beschikbaar saldo Programmabegroting 2019	-2.084	-345	-920	0	2.493
Te bestemmen resultaat 2018 (voorlopig)	3.265				
Autonome ontwikkelingen	167	-1.678	-1.678	322	322
Groei van de stad	-4.904	2.442	2.442	2.442	2.442
Overige ontwikkelingen	42.548	148	148	451	375
Totaal	38.993	567	-8	3.214	5.631

Bedragen zijn in duizenden euro's

Hierboven zijn de mutaties geordend per onderwerp. In onderstaande paragrafen lichten wij deze mutaties toe.

Beschikbaar saldo programmabegroting 2019

Jaarlijks wordt bij de voorjaarsnota het kader voor het opstellen van de begroting voor het volgende jaar bepaald, gebaseerd op de uitkomsten van de september- en decembercirculaire van het voorgaande jaar en een inschatting van de overige ontwikkelingen. Tussen het gereedkomen van de voorjaarsnota en de vaststelling van de programmabegroting kunnen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen. In 2018 was de uitkomst van de septembercirculaire 2018 lager dan verwacht. Dat leidde tot bovenstaand saldo in de Programmabegroting 2019.

Te bestemmen resultaat 2018

Het voorlopige resultaat over het begrotingsjaar 2018 bedraagt 26,491 miljoen euro voor bestedings- en dekkingsvoorstellen. Op dit resultaat wordt per saldo 23,226 miljoen euro in mindering gebracht als gevolg van de (technische) bestedings- en dekkingsvoorstellen bij de jaarrekening 2018. Bij de behandeling van de jaarstukken worden de bestedings- en dekkingsvoorstellen in een separaat raadsvoorstel voorgelegd. Voorgaande cijfers zijn nog onder voorbehoud van de uitkomsten uit de accountantscontrole. Zo heeft de commissie BBV recent een aantal uitspraken gedaan die effect kunnen hebben op het financiële resultaat 2018. In overleg met de accountant wordt een bestendige gedragslijn bepaald voor het verwerken van deze nieuwe richtlijnen in de jaarrekening.

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen bestaan uit externe, niet beïnvloedbare nominale (loon en prijs) en reële (volume) ontwikkelingen in 2019 en 2020. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt conform vastgesteld beleid.

Autonome ontwikkelingen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeentefonds (accres 'trap-op-trap-af')	0	17.570	17.570	17.570	17.570
Loon- en prijscompensatie programma's	-3.960	-24.231	-24.231	-24.231	-24.231
BUIG	5.300	1.300	1.300	3.300	3.300
Aanvullen weerstandsvermogen	-1.173				
Belasting en heffingen (inflatiecorrectie)	0	3.684	3.684	3.684	3.684
Totaal	167	-1.678	-1.678	322	322

Bedragen zijn in duizenden euro's.

Gemeentefonds (acres, trap-op-trap-af)

Met het Interbestuurlijk Programma dat is overeengekomen tussen het nieuwe kabinet en de decentrale overheden zijn er nieuwe uitgangspunten afgesproken die doorwerken in de systematiek en de omvang van het gemeentefonds. Het gemeentefonds beweegt mee met een deel van de rijksuitgaven (trap-op-trap-af), maar wordt vanaf nu gekoppeld aan een breder deel van de rijksuitgaven. De begroting, en dus ook de algemene uitkering wordt in constante prijzen geraamd. Voor het jaar t+1 worden jaarlijks bij de voorjaarsnota de budgetten gecompenseerd voor stijgende kosten. Dat is ook het moment om de raming van de algemene uitkering te gaan prognosticeren inclusief de loon en prijsontwikkeling voor t+1.

Loon- en prijscompensatie programma's

De bijstelling van het gemeentefonds hebben we nodig om een deel van onze uitgaven te indexeren voor loon- en prijsontwikkelingen. De uitkomst van de CAO onderhandelingen is nog niet duidelijk, maar over 2018 wordt de loonstijging waarschijnlijk hoger dan verwacht: we hadden rekening gehouden met 2,15%, maar de stijging gaat waarschijnlijk uitkomen op 3,50%. Daardoor moet vanaf 2019 structureel 1,35% extra worden geïndexeerd. Voor 2020 en verder verwachten we een ontwikkeling van de loonkosten voor de CAO en de werkgeverspremies samen van 3,00%. Voor de prijsindex hanteren we het gemiddelde van de ontwikkeling van de overheidsconsumptie over de afgelopen 3 jaren. Die bedraagt 1,40%.

Zowel de looncorrectie over 2019 als de loon- en prijsontwikkeling 2020 vertalen we vanaf 2020 naar een gewogen index voor de subsidiebudgetten. Met de geschetste ontwikkelingen bedraagt die 2,7% voor 2019 en 3,45% voor 2020.

BUIG

Sinds de invoer van de nieuwe BUIG verdeelsystematiek in 2015 hebben we in Utrecht grote tekorten op het BUIG budget. Bij de Voorjaarsnota 2017 hebben wij dit tekort structureel gedekt. Samen met de G4 en met de VNG hebben we acties ingezet om het model te verbeteren. Dit heeft geleid tot een verbetering in het verdeelmodel en van het landelijke macrobudget. Daarnaast is, mede door de impulslijnen BUIG, ons bijstandsbestand in 2018 flink gedaald.

Wij verwachten voor 2019 en volgende jaren een tekort van in totaal 5,8 miljoen euro in plaats van het tekort van 25,1 miljoen euro (voor vangnet), waar wij rekening mee hielden in de Voorjaarsnota 2017. De bijdrage vanuit de algemene middelen van 12,1 miljoen euro in 2019 en 9,1 miljoen euro structureel vanaf 2020 kunnen wij daarom afbouwen.

Opgave Werkbeweging

De arbeidsmarkt trekt aan maar we zien dat er nog steeds onvoldoende plekken zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De huidige conjunctuur is ook het moment om te investeren in deze doelgroep, omdat ze anders nog verder van de arbeidsmarkt raken en omdat er nu kansen liggen.

We gaan in de Werkbeweging de groep mensen met grotere afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen richting werk. De Utrechtse arbeidsmarkt heeft de potentie van deze inwoners hard nodig en zij verdienen ook een eerlijke kans om mee te doen. In de opgave Werkbeweging denken we onder andere aan intensieve en persoonlijke begeleiding, creëren van passende banen/scholing en het tegengaan van vooroordelen.

Deze forse extra inzet komt bovenop onze reguliere dienstverlening en we nemen hiervoor 1 miljoen euro in 2019 en 2 miljoen euro in 2020 en 2021 op in de begroting. De reden hiervoor is ook dat ons BUIG tekort afneemt, maar dit nog wel een tekort is en er geen garantie is voor de toekomst. Het BUIG budget is namelijk ook afhankelijk van de resultaten van andere gemeenten. De opgave Werkbeweging zal zorgen voor extra uitstroom naar werk wat nodig is om het positieve effect op het resultaat op BUIG te bewerkstelligen.

Aanvullen weerstandsvermogen

Een belangrijk aspect van het financiële beeld is de omvang van het weerstandsvermogen in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit. Ten behoeve van het opstellen van de jaarstukken 2018 is het risicomodel geactualiseerd. Op basis van de voorlopige jaarrekeningcijfers blijkt de stand van het weerstandsvermogen onder de 1. Er is dus een toevoeging nodig om het weerstandsvermogen op 1 te krijgen. Het betreft een bedrag van 1,173 miljoen euro.

Belastingen (inflatiecorrectie)

Jaarlijks indexeren we de belastingopbrengst met de inflatie. Evenals voorgaande jaren bepalen we die aan de hand van de verwachte loon- en prijsontwikkeling vanaf 2020. De indexering komt daarmee op 3,45%.

Groei van de stad

Groei van de stad

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeentefonds, groei van de stad	-2.775	2.471	2.471	2.471	2.471
Belasting en heffingen	-2.129	-29	-29	-29	-29
<i>Doorwerking areaal OZB</i>	-2.100	0	0	0	0
<i>Toeristenbelasting</i>	-254	-254	-254	-254	-254
<i>Hondenbelasting</i>	119	119	119	119	119
<i>Afdracht Toeristenbelasting</i>	106	106	106	106	106
Totaal	-4.904	2.442	2.442	2.442	2.442

Bedragen zijn in duizenden euro's

Groei van de stad (volumeontwikkelingen)

Op basis van ramingen die de afdeling Onderzoek opstelt, worden de parameters van de algemene uitkering jaarlijks geactualiseerd bij de voorjaarsnota. We actualiseren het lopende jaar en ramen de groei voor het komende jaar. De groei voor het komende jaar trekken we structureel door. We ramen dus niet de groei voor de jaren t+2+3+4. We ramen immers ook niet de eventuele extra lasten die zich in de jaren t+2+3+4 gaan voordoen.

Belastingen en heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Met de groei van de stad neemt het bestand aan woningen en niet-woningen toe waarover onroerendezaakbelasting (OZB) wordt ontvangen. Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat de areaalontwikkeling van woningen en niet-woningen tegenvalt, waardoor we achterlopen ten opzichte van de prognose. Op grond van de (woning)bouwplanning, onder meer opgenomen in het MPSO, verwachten we dat met de groei in 2020 de impact weer neutraal wordt.

Toeristenbelasting

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat de opbrengsten toeristenbelasting in dat jaar achterblijven bij de begroting. De opbrengsten bedragen 2,700 miljoen euro. Bij een tarief van 5% komt dit overeen met een omzet van 54 miljoen euro. In 2019 bedraagt het tarief 6%. De opbrengst voor dit tarief is 3,240 miljoen euro. In de begroting 2019 is uitgegaan van een opbrengst van 3,494 miljoen euro. Uitgaande van de gerealiseerde omzet is de verwachte opbrengst toeristenbelasting daarmee 0,254 miljoen euro lager. Dit effect werkt structureel door. Gelet op de dynamische hotelmarkt nemen we een uitbreiding in het aantal hotelkamers pas mee, nadat dit uit de realisatie is gebleken.

Hondenbelasting

De realisatie 2018 liet een fors hogere opbrengst uit hondenbelasting zien dan begroot. Reden hiervoor is een groter aantal honden. In het najaar van 2017 heeft een grootschalige controle op hondenbezit plaatsgevonden, waarbij de hele stad in de controle is meegenomen. Dit heeft ertoe geleid dat er ongeveer 1.400 honden aan het belastingbestand konden worden toegevoegd. Het aantal honden in Utrecht bedraagt ongeveer 10.800.

Afdracht toeristenbelasting

Conform de bestendige gedragslijn wordt 50% van de toeristenbelasting (op basis van het tarief van 5%) bestemd voor uitgaven voor een aantrekkelijke stad voor bezoekers en evenementen. Omdat er minder opbrengsten zijn uit toeristenbelasting, is er 0,106 miljoen euro minder beschikbaar hiervoor dan geraamd.

Overige ontwikkelingen

Naast de bovenstaande ontwikkelingen zijn er nog andere ontwikkelingen die invloed hebben op het financiële beeld.

Overige ontwikkelingen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Toevoegjaar	0	0	0	303	227
Corresponderende posten	0	0	0	0	0
Dividend	50	50	50	50	50
Lager nadeel jeugd	2.000	0	0	0	0
Reserve grondexploitatie	25.000	0	0	0	0
Conversieregeling erfpacht	15.600	0	0	0	0
Vervallen erfpachtcanon	-302	-302	-302	-302	-302
Reclame OR	0	200	200	200	200
Parkeren	200	200	200	200	200
Totaal	42.548	148	148	451	375

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toevoegjaar

Iedere voorjaarsnota wordt er een nieuwe jaarschijf toegevoegd aan de meerjarenbegroting. Door wijzigingen in de begroting die wel meerjarig maar niet structureel zijn, kan er daarbij een saldo in de begroting ontstaan. Dat saldo wordt opgenomen in de voorjaarsnota onder de noemer toevoegjaar. Het saldo van de begroting uit de nieuw toegevoegde jaarschijf 2023 is een bedrag van -0,076 miljoen euro.

Corresponderende posten

Het Rijk voegt bedragen toe aan het gemeentefonds omdat gemeentelijke taken veranderen. In de financiële spelregels van het Coalitieakkoord staat dat extra middelen uit het Gemeentefonds voor een bepaald doel (corresponderende posten) niet één op één worden doorvertaald naar de programma's. Bij elke post wordt bekeken in hoeverre we met ons beleid al het doel bereiken voordat het bedrag wordt doorgegeven. Negatieve corresponderende posten worden wel doorvertaald, behalve als dat op grond van vastgesteld beleid niet redelijk is. In de bijlage staan de posten die we op basis van deze analyse willen verrekenen met de programma's.

Corresponderende posten

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Mutatie gemeentefonds	4.025	4.172	3.194	3.197	2.688
Door vertalen naar inhoudelijke programma's	-4.025	-4.172	-3.194	-3.197	-2.688
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Dividend

De gemeente Utrecht is aandeelhouder van de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en bezit 1,37% van de aandelen. Met deze aandelen heeft zij jaarlijks recht op een winstuitkering (dividend). De bank draait erg goed en daardoor wordt het geraamde dividend structureel met 0,450 miljoen euro verhoogd tot 0,900 miljoen euro.

Verder heeft Vitens haar financiële projectie 2019–2021 geactualiseerd. De verwachte winstuitkeringen komen daardoor op basis van de reguliere minimum pay-out op 40%. Het gevolg is dat er structureel 0,400 miljoen euro minder winst wordt verwacht dan begroot.

Per saldo komt hier een structureel voordeel uit van 0,050 miljoen euro.

Lager nadeel jeugd

Gemeenten en jeugdhulpaanbieders ervaren in de praktijk veel problemen bij de uitvoering van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet. De verantwoordelijke gemeente is in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woont.

Er komt een wijziging in het woonplaatsbeginsel, de wijziging van het woonplaatsbeginsel is echter uitgesteld naar 2021. Het hierdoor verwachte nadeel van 2,0 miljoen euro hebben we daardoor nog niet in 2019. Voor 2020 voorzien we grote wijzigingen als gevolg van de aanbesteding van de aanvullende zorg, het is daarmee ook een onzeker jaar. Vanaf 2021 gaat de wijziging van het woonplaatsbeginsel alsnog in en komt er een nieuw verdeelmodel, waarvan de effecten nog niet helder zijn.

Reserve grondexploitatie

Het meerjarig verloop van de reserve grondexploitatie heeft zich positief ontwikkeld, waardoor er 25 miljoen euro uit de reserve vrij kan vallen. Dit komt vooral door de grote verbetering van het saldo van de grondexploitatie Leidsche Rijn. We volgen de regels uit het Besluit Begroting en Verantwoording rondom winstneming op grondexploitaties (POC methode). Op grond daarvan hebben we in het verloop van de reserve naast de resultaten 2018 ook rekening gehouden met de nog te verwachten tussentijdse winstnemingen op de binnenstedelijke grondexploitaties en de grondexploitatie Leidsche Rijn.

Conversieregeling erfpacht en vervallen erfpachtcanon

Op 2 november 2017 heeft de gemeenteraad de Conversieregeling Erfpacht 2017 vastgesteld. Onder deze regeling kunnen erfpachters, die nog geen eeuwigdurend afgekocht erfpachtcontract hebben, hun erfpachtverplichtingen afkopen en zo alsnog converteren naar een eeuwigdurend afgekocht erfpachtcontract. De opbrengst van de regeling bedraagt in 2018 netto 7,583 miljoen euro en is onderdeel van het te bestemmen resultaat 2018. Tegenover dit resultaat staat een structurele verlaging

van de erfpachtopbrengsten van 0,127 miljoen euro. De prognose voor 2019 is een incidentele opbrengst voor de introductieperiode van 18,3 miljoen euro en een verlaging van de structurele opbrengsten van 0,175 miljoen euro. De prognose van de totale netto opbrengst voor de introductieperiode over 2018 en 2019 is daarmee 25,9 miljoen euro incidenteel en een verlaging van de jaarlijkse opbrengsten van 0,302 miljoen euro.

De in het financieel beeld gepresenteerde opbrengst van 15,6 miljoen euro incidenteel is de geprognosticeerde netto opbrengst 2019 van 18,3 miljoen euro verlaagd met de in Programmabegroting 2019 structureel geraamde opbrengst voor conversies erfpacht van 2,7 miljoen euro.

Reclame OR

In 2018 is er een tweetal aanbestedingen geweest voor plaatsing van reclame in de openbare ruimte, te weten: haltevoorzieningen / vrijstaande reclamevitruines en een reclamemast (langs de A2). De plaatsing van de haltevoorzieningen en reclamevitruines is eind 2018 gestart en zal in 2019 verder gefaseerd uitgevoerd worden. Dit zal in 2019 gepaard gaan met extra (transitie)kosten en er zullen gefaseerd inkomsten worden gegenereerd. Voor 2019 zal dit binnen de budgettaire kaders plaatsvinden. In 2019 zal daarnaast de aanbesteding van de lichtmastreclame afgerond gaan worden. Vanaf 2020 levert reclame in de openbare ruimte structureel 0,200 miljoen euro aan extra middelen op.

Parkeren

Zoals toegezegd bij de behandeling van de 2e bestuursrapportage 2018 is de meerjarenbegroting voor de parkeerexploitatie geactualiseerd. Dit leidt tot een positieve bijstelling van de begroting. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een stijging van de baten van de openbare parkeergarages, maar de stijging is hoger dan verwacht. Met name het aantal verkochte abonnementen bij parkeergarage Vaartsche Rijn is toegenomen. Dit leidt tot een structureel voordeel van 0,200 miljoen euro.

2.2 Tarieven en lokale heffingen

In de Voorjaarsnota wordt ingegaan op de verwachtingen rondom de opbrengsten van de belastingen. Dit wordt nader uitgewerkt in de Programmabegroting en de belastingverordeningen waarin ook de tarieven zijn opgenomen. In beginsel worden de belastingverordeningen gelijktijdig met de programmabegroting aan de raad aangeboden. De verordening onroerende-zaakbelastingen wordt in december aan de raad aangeboden, zodat de actuele waardeontwikkeling meegenomen kan worden bij het berekenen van de tarieven.

In lijn met het bestaande beleid stellen we voor de tarieven 2020 met niet meer dan de inflatie te laten stijgen, dan wel de kostendekkendheid van de heffingen te handhaven. De indexering van de belastingopbrengst is bepaald aan de hand van de verwachte loon- en prijsontwikkeling vanaf 2020. Daarnaast wordt rekening gehouden met het verschil tussen de verwachte inflatie van het lopende belastingjaar en de werkelijke inflatie over dat jaar. De indexering komt daarmee op 3,45%. Voor de betreffende tarieven betekent dit dat deze stijgen met een mixpercentage van de loon- en prijsontwikkeling.

De leges omgevingsvergunning zijn maximaal kostendekkend. Door het aantrekken van de bouwmarkt in 2017 zijn de tarieven voor bouwactiviteiten met een bouwsom van meer dan 1,0 miljoen euro in 2017 verlaagd. Deze tarieven betreffen een percentage van de bouwsom. De verlaagde tarieven zijn in 2018 en 2019 gehandhaafd op basis van de verwachte bouwplanningen in die jaren. Inmiddels is duidelijk dat de bouwmarkt onder druk staat, waardoor de kans bestaat dat de verwachte bouwplanning vertraging oploopt met als gevolg dat de legesinkomsten onder druk komen te staan. Om de kostendekkendheid te handhaven is het niet uitgesloten dat de tarieven voor bouwprojecten moeten worden verhoogd. In feite betreft het een (gedeeltelijke) terugdraaiing van de korting in 2017. Eind zomer 2019, vóór de tarieven 2020 worden berekend, worden de laatste inschattingen over de bouwplanning 2020 meegenomen en kan bepaald worden of en in welke mate een tariefsaanpassing noodzakelijk is.

2.3 Schuldquote

In de Programmabegroting 2019 hebben we aangegeven dat de verwachting was dat de komende jaren de schuldquote zal gaan oplopen richting de 100%. Dit hangt samen met de ambitie om de komende jaren veel te investeren in de stad. De ervaring leert ook dat de realisatiecijfers lager zijn dan in de begroting, doordat het tempo van investeringen vaak achterblijft bij ramingen. In de brief aan de Raad kenmerk 5938074 de dato 1 februari 2019 is aangegeven hierop bij de Voorjaarsnota 2019 terug te komen door een nieuwe bijgestelde ontwikkeling te geven. Deze brief is tevens als basis gebruikt in de RIA de dato 7 februari 2019 waarin is uiteengezet dat we de huidige schuldnorm van 100% willen blijven hanteren en zo nodig bijstuuringsvoorstellen zullen doen wanneer deze norm overschreden dreigt te gaan worden.

In deze paragraaf geven we een bijgestelde raming van de ontwikkeling van de schuldquote.

In de tabel hieronder wordt de bijgestelde schuldquote voor het jaar 2018 tot en met 2023 weergegeven met daarbij het verschil ten opzichte van Programmabegroting 2019.

Schuldquote

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Actuele verwachte ontwikkeling	66,8%	71,9%	87,4%	93,6%	92,7%	89,0%
In vergelijking met Programmabegroting 2019	81,7%	89,0%	97,0%	103,0%	101,0%	
Vershil	-14,9%	-17,1%	-9,6%	-9,4%	-8,3%	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de bijgestelde netto schuldquote voor alle jaren lager is dan de verwachtingen in de Programmabegroting 2019 en ruim binnen de maatstaf van 100% blijft. Ook indien we rekening houden met de effecten van de nu voorziene toekomstige investeringen die verband houden met het groeikader, wordt de norm van de netto schuldquote niet overschreden. Tevens willen we hierbij vermelden dat in bovenstaande prognoses nog geen rekening is gehouden met het effect van het realistisch ramen van de uitvoering van de investeringen in Sport en Onderwijs, zoals vermeld in hoofdstuk 4 Pakket aan maatregelen. Bij de Programmabegroting 2020 zullen we dit dempend effect meenemen.

De oorzaak van de lagere prognose van de schuldquote ligt met name in het feit dat de realisatie in 2018 substantieel lager is dan de prognose. Dit effect werkt door naar de volgende jaren. De oorzaken van de lagere realisatie in 2018 zijn voornamelijk:

- Minder uitgaven van investeringen doordat de realisatie achterblijft op de planning;
- Hogere baten als gevolg van de niet begrote winstneming grondexploitaties en opbrengsten uit erfpachten.

2.4 Knelpunten

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we de knelpunten en hun financiële gevolgen.

Wat is onze definitie van een knelpunt? Knelpunten zijn activiteiten waar we niet onderuit kunnen (ze zijn onontkoombaar). We moeten ze dus uitvoeren en dat kunnen we niet uitstellen of op een andere manier uitvoeren. Voor die uitvoering hebben we nog geen financiële dekking.

We komen de volgende knelpunten tegen.

- Het kunnen financiële tegenvallers zijn. Zoals een nieuwe aanbesteding van het leerlingenvervoer of de accountantscontrole.
- Het zijn soms activiteiten waarvoor we jarenlang bewust de keuze maakten, om ze op een andere manier te dekken of tijdelijk te dekken. Zoals een deel van de activiteiten van de Wijken uit het restant initiatievenfonds.
- Het kunnen activiteiten zijn die voortkomen uit maatschappelijke ontwikkelingen, waarvan we aannamen dat ze uiteindelijk tot besparing zouden leiden, maar dat aantoonbaar niet gebeurde, zoals de communicatie en dienstverlening aan inwoners via social media.

- Het zijn investeringen in systemen en applicaties in de bedrijfsvoering die we met incidentele middelen eenmalig financierden en niet afschreven. Daardoor ontbreekt er een structureel budget voor dergelijke kosten, zoals een nieuw personeelssysteem.

Hieronder vindt u de knelpunten per programma.

Vervolgens geven we in dit hoofdstuk per programma meer uitleg over de knelpunten.

Samenvatting

Programma	2019	2020	2021	2022	2023
Bewoners en bestuur	1.770	2.320	1.510	1.510	1.510
Stedelijke ontwikkeling	56	185	185	185	185
Duurzaamheid	1.700	500	0	0	0
Openbare ruimte en groen	700	700	630	630	630
Onderwijs	530	920	1.728	2.056	2.244
Maatschappelijke ondersteuning	0	2.200	2.700	2.700	3.200
Volksgesondheid	63	63	63	63	63
Veiligheid	530	820	620	520	520
Cultuur	0	0	883	883	883
Vastgoed	1.168	1.973	2.259	3.171	3.898
Bedrijfsvoering	4.640	6.470	1.590	1.590	1.590
Totaal	11.157	16.151	12.168	13.308	14.723

Bedragen zijn in duizenden euro

Programma Bewoners en bestuur

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Aanbesteding accountant	290	290	290	290	290
Extra notuleerkosten	100	100	100	100	100
Meer fracties-verhogen budget fractiebijdragen	100	100	100	100	100
Voorziening wachtgeld oud-bestuurders, reserve aanvullen		50	0	0	0
Toegangsbeheer (los van bedrijfsvoering)	50	50	50	50	50
Landelijke aanpak adreskwaliteit	260	260			
Tekort Klantcontactcentrum (KCC) 'Reisdocumentendip'	650	650	650	650	650
	0	500	0	0	0
Burgerzaken: hogere kwaliteitseisen, meer bewerkingstijden, maatwerk)	120	120	120	120	120
Verkiezingen: onvoldoende budget	200	200	200	200	200
Totaal	1.770	2.320	1.510	1.510	1.510

Bedragen zijn in duizenden euro

Aanbesteding Accountant

Onze huidige accountant, BDO, is momenteel aan zijn vierde en laatste controle van de jaarrekening bezig. Het aanbestedingstraject voor de jaarrekeningcontrole in de komende 4 jaar is intussen afgerond. Daaruit blijkt dat het huidige budget, waar BDO destijds op heeft ingeschreven bij lange na niet toereikend is voor de komende contractperiode. Het nieuwe inschrijvingsbedrag ligt structureel 0,290 miljoen euro hoger.

Extra notuleerkosten

Het Presidium heeft, in lijn met de aanbeveling van de Rekenkamer in het rapport Uithoflijn, besloten om zowel alle collegebijeenkomsten op het maandelijkse dagdeel als alle Raadsinformatie Bijeenkomsten (met uitzondering van die met meepratere) te laten notuleren. Inschatting van de extra notuleerkosten bedraagt 0,100 miljoen euro.

Meer fracties-verhogen budget fractiebijdragen

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zijn er twee nieuwe fracties in de raad gekozen. Het zijn er nu twaalf en voorheen tien. In verband daarmee is er structureel 0,100 miljoen euro per jaar extra nodig

om de fractiebijdragen conform de "Verordening op de Financiële Bijdrage aan Fracties" uit te kunnen betalen.

Voorziening wachtgeld oud-bestuurders

De voorziening wachtgeld oud-bestuurders is ingesteld om aan de wachtgeldverplichtingen van voormalige collegeleden te kunnen voldoen. De voorziening wordt incidenteel gevoed. Bij de Voorjaarsnota 2015 is er 0,200 miljoen euro toegevoegd. Onttrekkingen aan de voorziening zijn niet structureel begroot, maar vinden plaats op het moment dat de Gemeente Utrecht wachtgeld dient uit te betalen. Nu, vier jaar na de vorige storting is het saldo van de voorziening gedaald tot 0,025 miljoen euro. We stellen voor om de voorziening voorlopig aan te vullen met een bedrag van 0,050 miljoen euro om de uitkeringen aan de oud-bestuurders in 2019 te kunnen dekken.

Toegangsbeheer

In het gemeentebrede project Access Identity Management (AIM) / "Digitaal toegangsbeheer" (CIPM) is geen budget opgenomen voor de werkzaamheden die er in de organisatieonderdelen moeten worden uitgevoerd om de applicaties aan te laten sluiten bij het centrale toegangsbeheer. Voor Publiekszaken gaat het met name om het beheer van de toegang tot de BRP (Basis Registratie Personen, de persoonsgegevens van alle in Nederland ingezetene burgers). Dat is een nogal omvangrijk systeem met veel gebruikers en toegangsniveaus in veel organisatieonderdelen. Niet alleen de grootgebruiker Publiekszaken, maar ook bijvoorbeeld Veiligheid, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, Werk en Inkomen en Volksgezondheid hebben toegang tot specifieke raadplegingen in de BRP. Het kost 0,050 miljoen euro om het toegangsbeheer van de BRP via AIM op hetzelfde betrouwbaarheidsniveau te krijgen en borgen.

Landelijke aanpak adreskwaliteit

Toenemende automatisering leidt ertoe dat zo goed als alle ketenpartners - dat zijn meer dan 600 (semi)overheden - hun adresinformatie automatisch uit de Basis Registratie Personen (BRP) krijgen. Wijzigingen in de BRP hebben direct effect op adresgerelateerde voorzieningen van ketenpartners, zoals Bijstand, WW, DUO, WMO, belastingtoeslagen en huursubsidies. Dit verhoogt de druk op de kwaliteit en actualiteit van de adressen in de BRP. Er is dan ook een landelijke aanpak adresonderzoek (LAA) gestart: door landelijke data-analyse krijgt de gemeente overzichten van 'risico-adressen'. Deze aangeleverde adressen (en uiteraard adressen waar we uit andere hoeken signalen over krijgen) moeten allemaal onderzocht worden. Vaak alleen administratief, maar zeker ook met huisbezoeken. Als we de kwaliteit en actualiteit van de BRP op het landelijk gewenste niveau willen krijgen en houden, en de landelijke aanpak adresonderzoek goed vorm willen geven dan is een extra structurele inzet van 0,260 miljoen euro nodig.

Naast het maatschappelijk belang van een correcte Basisregistratie, zijn er ook financiële baten. De baten vallen voor het grootste deel bij ketenpartners zoals de Belastingdienst, het UWV etc., die beter en actueler ten onrechte uitgekeerde voorzieningen kunnen stoppen. Deze partijen dragen dan ook financieel bij aan het programma LAA.

Als gemeente hebben we -naast de belangrijke immateriële voordelen- ook financiële baten (en lasten). De financiële baten, zitten met name op het beter en sneller kunnen stoppen / voorkómen van ten onrechte aangevraagde / toegekende bijstandsuitkeringen.

Om deze kwaliteitsslag te maken zullen de middelen voor de 2019 en 2020 beschikbaar moeten worden gesteld.

Tekort Klantcontactcentrum (KCC)

Met 0,650 miljoen euro dekken we het tekort bij het Klantcontactcentrum. Het tekort is ontstaan omdat het budget van de basisdienstverlening KCC, zoals in de begroting is opgenomen, gebaseerd is op de situatie en de dienstverlening van 2011, het startjaar van het KCC. Inmiddels is de dienstverlening gaandeweg aangepast aan de maatschappelijke ontwikkelingen, te weten:

1. De groei van de stad.
2. Toename van 60% "first time fix" (contact leidt direct tot beantwoording van de vraag) naar 80%.
3. Mee ontwikkelen van de kanalen online en offline.

Het takenpakket van het KCC in 2011 bestond uit het verzorgen van de eerstelijns telefonische dienstverlening en het afhandelen van een beperkt deel van de gemeentebrede e-maildienstverlening. De afgelopen jaren heeft het KCC zich sterk ontwikkeld tot het niveau van

dienstverlening dat maatschappelijk wordt verwacht. Zo zijn er meerdere dienstverleningskanalen toegevoegd (denk aan het centraal belegde beheer van de website, de Newsroom, WhatsApp en Chat, de receptiefunctie in het Stadskantoor) en zijn er verschillende activiteiten doorgevoerd om de toegankelijkheid van deze dienstverleningskanalen te vergroten.

4. Datagedreven dienstverlening is ingezet, om zo goed en gericht mogelijk te blijven verbeteren en aan de eisen te blijven voldoen.

Reisdocumentendip

De verandering van de geldigheidsduur van paspoorten van vijf naar tien jaar leidt in de komende vijf jaar tot een forse vermindering van het aantal nieuwe aanvragen. Volgens de landelijke prognose vanaf 2019 met circa 75% en de eerste stijging zal pas na 2023 weer plaatsvinden. We hebben tijdig het personeelsbestand flexibel en 'afschalbaar' gemaakt, zodat er geen directe personele kosten doorlopen als de vraag afneemt. Een deel van de kosten is vast of niet voldoende afschaalbaar, zoals de software, de ruimte van de balies, aangelegde werkplekken, kluisruimte en buizenpost-systeem en afsprakensysteem.

Voor 2019 is (in de voorjaarsnota 2018) incidenteel 0,500 miljoen euro ter dekking van de voorbereiding op deze krimp geraamd. Net als andere gemeenten monitoren we de verwachte afname om zo te komen tot een nauwkeuriger prognose (en het effect hiervan) op onze meerjarige begroting. We rekenen ook in 2020 op een tekort van 0,500 miljoen euro.

Burgerzaken; hogere kwaliteitseisen, langere bewerkingstijden

Het budget van Burgerzaken voor onze (onbetaalde) dienstverlening kent een structureel tekort van 0,120 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt door drie onderdelen, te weten:

1. De hogere kwaliteitseisen die wettelijk gesteld worden aan de producten en processen van Burgerzaken met betrekking tot betrouwbaarheid.
2. Er wordt meer maatwerk gevraagd door een groeiend aantal mensen met buitenlandse brondocumenten, waardoor de behandeltijd fors toeneemt.
3. De vergrijzing van de bevolking leidt ertoe dat we in toenemende mate handelingen (met name identiteitsbewijzen) 'bij de mensen thuis' verzorgen voor iedereen die niet naar het loket kan of mag komen.

Verkiezingen: onvoldoende budget

Het structurele budget per verkiezing is ontoereikend. Ook de egalisereserve voor verkiezingen die in een verkiezingsjaar eventueel werd gebruikt voor de dekking van extra kosten is uitgeput. De kosten die we maken per verkiezing zijn overigens in vergelijking met de collega's in de G4 laag. Met een jaarlijkse toevoeging van 0,200 miljoen euro reserveren we voldoende om verkiezingen op het huidige niveau te blijven organiseren.

Programma Stedelijke ontwikkeling

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Castellum Hoge Woerd (Groeikader)		100	100	100	100
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	56	85	85	85	85
Totaal	56	185	185	185	185

Bedragen zijn in duizenden euro

Castellum Hoge Woerd

In het coalitieakkoord is opgenomen dat vanaf 2020 in het groeikader een structurele bijdrage aan Castellum Hoge Woerd wordt verwerkt om een gezonde exploitatie te waarborgen. In 2019 zijn deze middelen (0,100 miljoen euro) eenmalig uit de financiële ruimte van het coalitieakkoord beschikbaar gesteld. Binnen het groeikader ontbreekt momenteel de financiële ruimte om deze structurele bijdrage in te passen. Vandaar dat we deze nu als knelpunt opnemen. Komende jaren zullen we opnieuw bezien of de structurele bijdrage aan Castellum Hoge Woerd in het groeikader verwerkt kan worden.

Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) voert taken uit voor de gemeente Utrecht op het terrein van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.

De begroting van de RUD Utrecht en de daarmee samenhangende dienstverleningsovereenkomst (DVO) laat zien dat de uitvoering van de taken niet kan plaatsvinden binnen de budgettaire middelen die hiervoor beschikbaar zijn. Dit wordt veroorzaakt door de groei van de stad Utrecht, de uitbreiding van wettelijke taken, de noodzakelijke actualisering van omgevingsvergunningen Milieu en de extra werkzaamheden die het gevolg zijn van de versnelde aanpak van gebiedsontwikkelingen (wonen). Daarnaast worden er extra kosten gemaakt voor de transitie naar outputfinanciering en de verhoging van de ICT-bedrijfsvoeringskosten.

De ophogingen zijn in de programmabegroting 2019 en 2020 van de RUD opgenomen.

Programma Duurzaamheid

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Lood in Oudwijk	1.200				
Luchtkwaliteit, reguliere taken en ambitie WMO normen	500	500			
Totaal	1.700	500			

Bedragen zijn in duizenden euro

Lood in Oudwijk

In 2018 is een bodemverontreiniging aangetroffen in Oudwijk. De aanleiding voor het bodemonderzoek was de beoogde verkoop van het gemeentelijk perceel, dat omsloten wordt door particuliere tuinen. Dit gebied was in de 19^e en 20^e eeuw in gebruik als tuinderij/kwekerij. De aanname is dat dit gebruik de verhoogde loodconcentraties heeft veroorzaakt. Het binnenterrein dat verkaveld zal worden en de particuliere tuinen zijn zodanig ernstig verontreinigd met lood, dat hier volgens de Wet bodembescherming een bodemsanering moet worden uitgevoerd.

Het saneringsplan moet nog worden opgesteld. De voorbereidings- en saneringskosten van de loodverontreiniging worden ingeschat op 1,2 miljoen euro.

Luchtkwaliteit, reguliere taken en ambitie WHO normen

Wij streven naar het behalen van WHO grenswaarden voor luchtkwaliteit. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat de incidentele middelen uit de Voorjaarsnota 2013 worden gecontinueerd. Destijds was de ambitie om aan de wettelijke normen te voldoen. Hier is inmiddels aan voldaan, maar dit moet gemonitord worden, ook ten behoeve van externe verantwoording. Daarnaast is advisering over luchtkwaliteit onverminderd relevant. Komende twee jaar zullen we bezien of dit budget structureel nodig is.

Programma Openbare ruimte en groen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Energiekosten	450	450			
Stadsbaantunnel			200	200	200
Recreatie om de stad	250	250	250	250	250
Wal en kluismuren			180	180	180
Totaal	700	700	630	630	630

Bedragen zijn in duizenden euro

Energiekosten

Ten gevolge van marktontwikkelingen op de energiemarkt stijgen de energieprijzen fors. Dit betreft met name in openbare verlichting en verkeersregelininstallaties. Voor de eerste jaren levert dit een knelpunt op, daarna wordt bezien of dit in de prijscompensatie kan worden opgelost door een gedifferentieerd percentage toe te gaan kennen.

Stadsbaantunnel

Vorig jaar augustus constateerde de minister van I&M dat "bij vier rijkswegtunnels in geval van een extreem grote brand er sprake kan zijn van een verminderde brandwerendheid van het beton" in deze tunnels. Het betrof tunnels van na 2008. Eenzelfde soort beton als in deze tunnels is gebruikt bij de bouw van de Stadsbaantunnel. Na het bekend worden van de onderzoeksresultaten van Rijkswaterstaat is dit aanleiding geweest om de Stadsbaantunnel op brandwerendheid te beoordelen. Uit

de uitgevoerde brandproeven blijkt dat er aanvullende maatregelen dienen te worden genomen om de brandwerendheid van de Stadsbaantunnel op peil te brengen. De totale kosten hiervoor bedragen circa 5 miljoen euro. Naar verwachting hebben de brandwerende maatregelen een levensduur van 40 jaar. Het benodigde budget om de kapitaallasten te dekken bedraagt 0,200 miljoen euro.

Recreatie om de stad

Sinds het stopzetten van Rijksgelden voor het onderhouden van recreatieve groengebieden rond Utrecht (Rods) is er de afgelopen jaren incidenteel geld gevonden voor een sober beheer van onder andere de gebieden Gagelbos en Landgoed Haarzuilens. Per 1 januari 2019 zijn er geen beheermiddelen meer beschikbaar. Met regionale partners hebben we afspraken gemaakt om tot een oplossing te komen voor deze situatie. Een sober beheer van deze gebieden kost 0,800 miljoen euro per jaar. De terreinbeheerders (Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten) kunnen zelf 0,200 miljoen euro betalen. De provincie heeft de intentie uitgesproken om maximaal 0,300 miljoen euro te financieren; mits de gemeente Utrecht en vier andere regiogemeenten ook 0,300 miljoen euro bijdragen. Het aandeel voor de gemeente Utrecht in de regionale bijdrage in de beheerlasten is 0,250 miljoen euro, daarmee blijven deze groengebieden voor de inwoners van stad en regio behouden.

Wal en kluisuren

Op dit moment voeren we restauratiewerkzaamheden uit op de middeleeuwse wal- en kluisuren in de historische binnenstad van Utrecht. Dit onderhoud is noodzakelijk om dit unieke en belangrijke deel van de historische binnenstad veilig én in stand te houden. In 2017 is een herijking gedaan naar de financiën en planning van het gehele project. Helaas moeten wij nu concluderen dat als we doorgaan op dezelfde weg de beschikbare financiële middelen ondanks de herijking en de budgetbijstelling uit 2017 ontoereikend zijn om het werk te voltooien en dat ook de beoogde planning niet langer haalbaar is. Op dit moment is circa 63% van de geplande werkzaamheden, exclusief rak 22, uitgevoerd. Hiervoor hebben we 84% van het beschikbare budget uitgegeven. We geven een extern adviesbureau opdracht een realistische inschatting te maken van wat nodig is om de werkzaamheden af te ronden en aanbevelingen te doen over noodzakelijke verbeteringen in de projectorganisatie. Anticiperend op het externe onderzoek stellen we nu alvast een extra investering van 5 miljoen euro beschikbaar. Na afronding van het extern onderzoek bezien we hoeveel geld we nodig hebben om het project volledig af te kunnen ronden en waar nodig komen we daar bij voorjaarsnota 2020 bij u op terug. Voor een nadere toelichting op de voortgang van zaken van het project wal- en kluisuren verwijzen we naar de raadsbrief bij de 12e voortgangsrapportage project wal- en kluisuren van 10 mei.

Programma Onderwijs

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Onderwijshuisvesting Ruimtelijke eisen bestaande stad			112	224	336
Bouwbesluit Meerjarenprogramma onderwijs huisvesting (MPOHV) exclusief groei van de stad			276	368	390
Bouwkostenstijging MPOHV exclusief groei van de stad			353	444	467
MPOHV - gasloos			67	100	131
Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK)	250				
Leerlingen vervoer	280	920	920	920	920
Totaal	530	920	1.728	2.056	2.224

Bedragen zijn in duizenden euro

Aanpassing normbedragen scholenbouw aan ruimtelijke eisen

In de stad wordt in steeds hogere dichtheden gebouwd. Dat betekent dat er ook minder ruimte is voor de realisatie van voorzieningen, zoals scholen. Scholen worden steeds vaker in de plint van een bouwblok gebouwd of worden gebouwd op kavels met hoogteverschillen of een afwijkende vorm. Dit leidt tot extra kosten voor de bouw van scholen in de bestaande stad. Deze kosten komen bijvoorbeeld voort uit het verdiept moeten bouwen van (fiets-)parkeervoorzieningen, het op de verdieping bouwen van gymzalen of het bouwen op kavels met een ongebruikelijke vorm (hoogteverschillen, puntvormige percelen). Voor de nieuwe gebieden zoals Merwedekanaalzone, Cartesius, Beurskwartier/Lombokplein en eventuele

andere inbreidingsgebieden zijn deze kosten niet opgenomen. Het uitgangspunt voor deze nieuwe gebieden is dat deze ruimtelijke kosten ten laste van de gebiedsontwikkeling moeten komen.

Aanpassing normbedragen scholenbouw aan bouwbesluit 2020

Vanaf het jaar 2020 wordt een nieuw bouwbesluit van kracht. Hier zitten een aantal fors kostenverhogende factoren in voor gebouwen, met als belangrijkste factor het bijna energieneutraal bouwen (BENG). Om de normbedragen aan te passen aan het nieuwe bouwbesluit worden de normbedragen opgehoogd. Dat geldt voor alle projecten in het meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) die nog niet in uitvoering zijn.

Bouwkostenstijging scholenbouw

Bouwkosten voor scholenbouw zijn conjunctuurgevoelig. Er is nu al enige tijd sprake van een hoogconjunctuur. We zien dat aanbestedingen tot inschrijvingen leiden die niet passen binnen de normbedragen. Bij de huidige conjunctuur zijn de voor onderwijshuisvesting gehanteerde normbudgetten te laag. Bij indexering geldt dat er vanuit de gemeentebrede systematiek gedeeltelijk een prijscompensatie tegenover staat, maar de hoogte van die compensatie is niet voldoende. Om aansluiting bij de actuele marktsituatie te vinden zullen de projecten van prijspeil 2019 naar prijspeil 2020 geïndexeerd worden.

Gasloze schoolgebouwen bij vervangende nieuwbouw

Er worden sinds eind 2018 geen nieuwe gasaansluitingen meer verstrekt bij vervangende nieuwbouw voor scholen. Dit betekent dat alle nieuwe schoolgebouwen gasloos moeten worden. Schoolgebouwen moeten daarom op een andere wijze van energie worden voorzien. Dit leidt tot stijging van bouwkosten.

Utrechts Centrum voor de kunsten (UCK)

Aan de raad is toegezegd (raadsbrief dd 3 november 2017) dat het UCK in staat wordt gesteld om het cursusjaar 2018/2019 af te ronden. Hiervoor is liquiditeitssteun nodig, waarvoor dekking in eerste instantie binnen het programma onderwijs wordt gezocht. Dit kan niet volledig binnen het programma opgelost worden waardoor er aanvullend 0,25 miljoen euro benodigd is.

Nieuwe aanbesteding Leerlingen vervoer

Het leerlingenvervoer wordt uitbesteed aan een externe partij. Het contract loopt aan het eind van dit schooljaar af. Daarom is er een Europese aanbesteding doorlopen voor de uitvoering van het leerlingenvervoer voor de periode tot 2024. Het leerlingenvervoer is een wettelijke taak. De reis van de leerling naar school en naar huis is belangrijk voor deze, vaak kwetsbare, kinderen. Doel van deze aanbesteding was daarom verbeteren van de kwaliteit van het vervoer en het gebruik van alternatieve brandstoffen of aandrijving te stimuleren. Uit de uitkomst van de aanbesteding blijkt dat er structureel meer geld nodig is voor leerlingenvervoer.

Programma Maatschappelijke ondersteuning

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
WMO- Regiovervoer	0	500	1.000	1.000	1.500
WMO- Reële prijs hulp bij huishouden	0	1.700	1.700	1.700	1.700
Totaal	0	2.200	2.700	2.700	3.200

Bedragen zijn in duizenden euro

WMO: regiovervoer

Op grond van de bestaande afspraken zou de financiële bijdrage van de Provincie voor het doelgroepenvervoer per 1 januari 2020 stoppen. Uitkomst, na intensieve lobby, is dat de provinciale bijdrage stopt per 1 januari 2024 in plaats van per 1 januari 2020. De bijdrage wordt afgebouwd vanaf 1 januari 2020 tot 1 januari 2024. De Provincie Utrecht stelt een overeenkomst op met de betrokken gemeenten over de precieze invulling van de afbouw. In 2019 ontvangen de negen oude BRU-gemeenten nog 4 miljoen gezamenlijk (1,973 miljoen voor gemeente Utrecht). In 2020 wordt dit 3 miljoen, in 2021 en 2022 2 miljoen, in 2023 1 miljoen. Het budget dat hiermee door de provincie wordt bespaard, wordt ingezet voor het Programma Vernieuwing Doelgroepenvervoer en Aanvullend Openbaar Vervoer, het toegankelijker maken van het OV en voor het versterken van het aanvullend openbaar vervoer. De

Provincie draagt aldus bij aan een inclusief vervoerssysteem om te voldoen aan het VN-verdrag Handicap.

WMO: reële prijs bij huishouden

Als gevolg van een vernieuwde cao en op basis van de AMvB reële prijs gaan de kosten voor de Hulp bij het huishouden structureel omhoog. De verwachting is dat dit circa 1,7 miljoen euro extra kost. Hiervoor is er binnen de begroting geen dekking. Een extra risico bovenop dit bedrag is dat niet uitgesloten kan worden dat de cao's in de toekomst ook een hogere stijging kennen dan de loon- en prijsindex die de gemeente via de algemene middelen binnen krijgt.

Volksgezondheid

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Herfinanciering Rijksvaccinatieprogramma: van RIVM naar Gemeentefonds	63	63	63	63	63
Totaal	63	63	63	63	63

Bedragen zijn in duizenden euro

Herfinanciering Rijksvaccinatieprogramma

De financiering van Rijksvaccinatieprogramma is met ingang van 2019 niet kostendekkend overgegaan van het RIVM naar het Gemeentefonds. Het budgettaire verschil voor Utrecht bedraagt 125.000 euro. De uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma is een wettelijke taak. De inzet hierop kan niet worden verminderd. Binnen het programma Volksgezondheid kan 50% worden opgelost door de inhuurkosten te verlagen.

Veiligheid

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Veiligheidsregio Utrecht (VRU), harmonisering rechtspolitie ambtenaren		100			
Zandpad	250	200	100		
Integraal Veiligheidsprogramma: Zorg en Veiligheid	150	110	110	110	110
Toezicht en handhaving, Horeca	130	260	260	260	260
Toezicht en handhaving, evenementen		150	150	150	150
Totaal	530	820	620	520	520

Bedragen zijn in duizenden euro

Veiligheidsregio Utrecht (VRU), harmonisering rechtspolitie ambtenaren

Het invoeren van de WNRA bij de VRU is veel complexer als gevolg van de verschillende lokale regelingen (vanuit de verschillende gemeenten) die bij de regionalisering van de brandweer in stand gebleven zijn. Het is noodzakelijk om deze lokale regelingen te harmoniseren zodat de overgang naar de nieuwe wet dan relatief eenvoudig is. Deze harmonisering heeft de VRU in haar kadernota 2020 opgenomen. Voor 2020 zijn de kosten 0,200 miljoen incidenteel, waarvan 0,100 miljoen binnen de begroting past.

Zandpad

In 2019 ronden we de onderzoeksfase Nieuwe Zandpad af. Dan is ook duidelijk wat de vervolgstappen gaan worden. We verwachten dat de komende drie jaar inzet nodig is op projectmanagement, communicatie en juridische ondersteuning. Vanuit 2018 is nog een restant budget van 0,092 miljoen beschikbaar.

Integraal Veiligheidsprogramma (IVP): Zorg en veiligheid

Er zijn personen waarvoor de reguliere zorg niet toereikend is om problematisch gedrag in de stad te voorkomen. We kennen voor hen diverse aanpakken om hen te begeleiden. Dit zijn onder andere de Top-x, de aanpak van ernstig overlastgevend gezinnen en de aanpak van verwarde personen. We weten dat voor een effectieve aanpak de hele keten op orde moet zijn; alleen straffen lost niks op en volstoppen met zorg al even min. In casuïstiek dient een balans te worden gevonden tussen preventie en

repressie, in drang naast dwang en straf naast hulp. De samenwerkingspartners dienen elkaar op het goede moment in te schakelen. Soms is het nodig dat juist wat anders wordt gedaan, dan het gebaande pad volgen. De komende jaren willen we Veiligheid en Zorg dichter bij elkaar brengen.

Het veiligheidshuis vervult in deze aanpakken een belangrijke rol. In de afgelopen jaren blijkt dat het aandeel van Utrecht met betrekking tot de problematische casuïstiek in het veiligheidshuis groter is dan onze financiële bijdrage. Het gaat hierbij om een complexe doelgroep met meervoudige problemen. Om de verhouding met de andere gemeenten in de regio recht te trekken, om de complexiteit van de problematiek en de (openbare orde) verstoring in de samenleving het hoofd te bieden dient de gemeentelijke bijdrage te worden opgehoogd. Dit volgt uit regionale verdeel-afspraken, gemaakt in de stuurgroep Veiligheidshuis regio Utrecht. In 2018 is extra capaciteit voor Utrecht gefinancierd door een opstartsubsidie van het Rijk. Deze subsidie is nu weggevallen. De doelgroep blijft echter bestaan en lokale capaciteit blijft vereist.

De huidige applicatie voor de persoonsgerichte aanpak is aan vervanging toe. Samen met andere gemeenten (Amersfoort, Nieuwegein) zijn we bezig met de aanbesteding voor een nieuw pakket. De kosten bestaan in 2019 uit een deel ontwikkelingskosten en abonnementskosten, vanaf 2020 uit abonnementskosten.

Toezicht en handhaving Horeca

Het aantal horecabedrijven groeit en breidt zich uit over nieuwe gebieden in de stad. De bijbehorende uitbreiding van capaciteit van de handhaving is in "Groei van de Stad" opgenomen. Deze blijft echter achter bij de groei van horecabedrijven. In het handhavingsprogramma Openbare Ruimte en bebouwde omgeving 2019 is aangegeven dat de capaciteitsgrenzen in zicht zijn.

De horeca formatie is gebaseerd op 150 exploitatievergunningen per 1 fte. Met deze inzet kunnen alle horecabedrijven tijdig conform de handhavingsstrategie gecontroleerd worden. Dit gebeurt risico gestuurd. De frequentie kan variëren van eens per vier jaar tot vier keer per jaar.

Daarnaast groeit ook het aantal klachtmeldingen gerelateerd aan horecabedrijven (en evenementen). Dit levert extra druk op de formatie. Hierdoor is er meer formatie nodig om tenminste de huidige minimale kwaliteit te kunnen leveren. De handhaving moet bovendien gepaard gaan met een uitbreiding van de juridische ondersteuning. Extra budget is benodigd om geen afbreuk te doen aan de kwaliteit van het toezicht en de handhaving. Doel is te voorkomen dat er een langere looptijd van klachtmeldingen zal ontstaan en dat we niet alle reguliere taken volgens het huidige beleid kunnen uitvoeren.

Een verhoging van de formatie met 2,0 fte plus 0,5 fte juridische ondersteuning is noodzakelijk.

Wanneer de handhavingcapaciteit gaat achterlopen op de groei van de horeca kan de gemeente greep verliezen op belangrijke speerpunten uit de handhavingstrategie, met name:

- fysieke (brand)veiligheid van uitgaansgelegenheden waar soms veel mensen aanwezig kunnen zijn
- het voorkomen en tegengaan van overlast en aantasting van openbare orde in en om uitgaansgelegenheden
- het terugdringen van risico's voor de volksgezondheid (overmatig alcohol- of drugsgebruik)
- het tijdig signaleren en helpen terugdringen van illegale praktijken
- het tegengaan van oneerlijke concurrentie.

Toezicht en handhaving van evenementen

Evenementen zijn gezichtsbepalend voor de stad en trekken bezoekers van binnen en buiten de stad. We zijn trots op beeldbepalende evenementen en de vele andere evenementen die onze stad zo levendig maken. Tegelijkertijd willen we overlast voorkomen en werken aan een evenwichtige spreiding over locaties en wijken. Daarbij staan we voor de uitdaging om een juiste balans te vinden tussen leefbaarheid en woonkwaliteit enerzijds en levendigheid van evenementen anderzijds. We merken daarbij dat er grenzen zijn aan de balans tussen inzet en capaciteit en het aantal evenementen in de stad.

Toezicht en handhaving richten zich, als onderdeel van een grotere keten van regulerende activiteiten rond evenementen (van het vaststellen van de reserveringskalender, vooroverleg, vergunningverlening tot aan toezicht voorafgaand aan, tijdens en na afloop van het evenement), op:

- het waarborgen van een veilig verloop van het evenement voor bezoekers en deelnemers
- het voorkomen dan wel zo veel mogelijk beperken van hinder en overlast voor mens en dier.

De druk op vergunningverlening en toezicht en handhaving blijft onverminderd hoog en zal naar verwachting alleen maar toenemen. De politie onderschrijft deze tendens en het is ook al een aantal jaren punt van aandacht in het handhavingsprogramma. De regulerende activiteiten rond evenementen nemen toe en worden tegelijkertijd complexer en urgenter, ingegeven door wet- en regelgeving, actuele ontwikkelingen en goed geïnformeerde en betrokken omwonenden:

- voor meerdere locaties moet, naast een evenementenvergunning, ook een omgevingsvergunning afwijkend gebruik worden aangevraagd;
- het garanderen van de veiligheid van bezoekers, deelnemers en personeel vraagt om meer maatwerk;
- bescherming van flora en fauna vraagt steeds meer aandacht (Wet natuurbescherming, Wet Dieren);
- het voorkomen van geluidsoverlast vraagt om het treffen van meer maatregelen, toepassing van moderne technieken en intensieve monitoring;
- de wens voor meer duurzame evenementen vraagt om toetsing van en toezicht op duurzame maatregelen;
- er is meer vraag naar toezicht en handhaving op overlast (parkeren, wildplassen, afval) juist ook aan de randen van en buiten het evenemententerrein.

De noodzakelijke aandacht voor deze activiteiten doet een steeds groter beroep op de capaciteit van vergunningverlening en toezicht en handhaving. We merken dat het draagvlak bij omwonenden voor evenementen onder druk komt te staan als er onvoldoende aandacht is voor (potentiële) overlast. De capaciteit ter voorkoming van en handhaving op overlast moet op peil blijven om te voorkomen dat er op bepaalde plekken in de stad een keerpunt in het draagvlak ontstaat.

Om al deze ontwikkelingen waar te maken is 1,5 fte uitbreiding noodzakelijk.

Programma Cultuur

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Groei programma Cultuur (Groei kader)	0	0	883	883	883
Totaal	0	0	883	883	883

Bedragen zijn in duizenden euro

Groei programma Cultuur

In het coalitieakkoord is afgesproken om Cultuur mee te laten groeien met de stad en hier jaarlijks middelen voor vrij te maken vanuit het groeikader. Binnen het groeikader ontbreekt momenteel de financiële ruimte om deze structurele bijdrage in te passen. Vandaar dat we deze nu als knelpunt opnemen. Komende jaren zullen we opnieuw bezien of de structurele bijdrage het programma Cultuur in het groeikader verwerkt kan worden.

Wij kiezen ervoor om het budget trapsgewijs mee te laten groeien door de vraag naar extra middelen steeds te koppelen aan de 4-jarige cultuurnotaperiode. We doen dit niet voor de volledige cultuurnota, maar stellen een noodzakelijke ondergrens door slechts een derde van het cultuurnotabudget te koppelen aan de groei. Voor de cultuurnotaperiode vanaf 2021 betekent dit een groei van 0,883 miljoen euro. We kiezen ervoor om hiermee ruimte te maken voor talentvolle makers en nieuwe culturele initiatieven, bijvoorbeeld via een 2-jarige regeling. Het huidige kwaliteitsniveau houdt daarmee gelijke tred met de groei van de stad.

Programma Vastgoed

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Multi Functionele Accommodaties (MFA): tweede tranche MFA's (Sportcampus en cultuur campus)		161	361	372	372
Bekledingsmuren en kazematten (forten)	0	166	255	480	480
Ongedekt deel investering nota kapitaalgoederen 2019	18	186	230	906	1633
Niet kunnen halen inkoopstaakstelling bij UVO/SB	400	400	400	400	400
Verhogen energiekosten	150	150			
Vervallen exploitatieresultaat diverse gebouwen	600	910	1.013	1.013	1.013
Totaal	1.168	1.973	2.259	3.171	3.898

Bedragen zijn in duizenden euro

Multifunctionele accommodaties

Bij de voorjaarsnota 2016 is voor enkele multifunctionele accommodaties (MFA's) budget beschikbaar gesteld om deze in technische en functionele zin duurzaam geschikt te maken/houden voor gebruik. Tevens is toen aangekondigd dat ook onderzoek gedaan wordt naar alle MFA's om de technische en functionele staat te bezien en vast te stellen welke investeringen er eventueel noodzakelijk zijn om hierop correctie te doen plaatsvinden. Uit dit onderzoek volgt dat er van de in totaal veertien MFA's drie zijn die investeringen nodig hebben welke niet geheel gedekt kunnen worden uit de onderhoudsgelden c.q. de huuropbrengsten. Dit zijn de Cultuurcampus, Sportcampus en Hart van Noord. Deze kosten zijn rechtstreeks terug te herleiden naar de bouwkundige gebreken en ruimtevraagstukken. Deze kosten kunnen niet opgenomen worden in de kostprijs dekkende huur omdat de huurprijs hierdoor ver boven de marktconforme huur zal uitstijgen. Op basis van het vastgestelde beleid wordt in het geval dat de kostprijs dekkende huur hoger is dan de marktconforme huur een marktconforme huur gevraagd. Dit heeft tot gevolg dat deze huurprijs de investering niet zal dekken.

Bekledingsmuren en kazematten (forten)

Sinds het einde van de vorige eeuw is de gemeente Utrecht eigenaar van acht rijksmonumentale forten behorend tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Afgelopen jaren is door de gemeente met financiële bijdragen van Rijk en Provincie een grote inspanning geleverd om invulling te geven aan het in 1997 door de raad vastgestelde programma "Van Geheim naar Publiek Domein". De forten werden gerestaureerd en kregen een nieuwe bestemming en werden hiermee meer toegankelijk gemaakt voor het grote publiek.

Van de acht forten liggen er vier aan de oostzijde van Utrecht, De Lunetten. Deze forten hebben gemetselde bekledingsmuren, de lage muren langs het water. Sinds de verwerving van deze forten, omstreeks de jaren '70 is er aan deze bekledingsmuren geen onderhoud uitgevoerd. Dit met uitzondering van Fort Lunet III; de bekledingsmuren en één van de twee kazematten van dit fort zijn in 2011/2012 gerestaureerd.

Uit onderzoek is gebleken dat ook aan de bekledingsmuren van Fort Lunet I, II en IV op grote schaal metsel- en voegwerkherstel noodzakelijk is, waarbij vooral de kwaliteit van de kademuuren van Lunet IV een groot risico vormt. De kans op afbrokkelen van metselwerk aan de entreezijde en eventuele instorting zijn hier het grootst. Exacte risico's zijn moeilijk in te schatten, maar de gevolgen kunnen door het omvallen van de aanwezige grote bomen groot zijn. Met name door de aanwezigheid van het restaurant op korte afstand. Denk hierbij ook aan de ingestorte kademuur aan de Weerdsingel. Nabij en op alle bekledingsmuren groeien namelijk bomen die met de wortels tegen de muren het metselwerk kapot drukken. In het kader van de restauratie is het noodzakelijk dat er bomen worden geveld. Daarnaast zijn nog enkele kazematten niet gerestaureerd.

De middelen voor een dergelijk grootschalig (vervangings-)onderhoud zijn niet beschikbaar binnen het reguliere onderhoudsbudget. Daarnaast is het niet mogelijk deze kosten te dekken uit de huurinkomsten.

Nota Kapitaalgoederen: ongedekt deel investeringen in de komende jaren

In de doorlichting van programma Vastgoed en bij het zoeken naar oplossingsrichtingen is ervoor gekozen om de vrijval van kapitaalslasten volledig te bestemmen voor de dekking van het tekort in het positieve exploitatieresultaat. Het rapport stelt hierover: "Positieve ontwikkelingen voor het rendement van de portefeuille zijn vrijvallende kapitaallasten van panden die wel huuropbrengsten genereren. Kanttekening hierbij is dat het beleid is dat, conform kaderbrief Vastgoed 2017, vrijvallende kapitaallasten worden gereserveerd/gebruikt om de kwaliteit van de portefeuille te continueren, dan wel te verbeteren door investeringsimpulsen." (p.10). Vanuit de Nota Kapitaalgoederen (NKG), zoals deze bij de voorjaarsnota is gevoegd, zullen investeringen worden gedaan, die gedekt worden vanuit de vrijval. Deze vrijval kan daarom niet meer geheel bijdragen aan het resultaat van programma vastgoed.

Inkooptaakstelling

De inkoopstaakstelling binnen het programma Vastgoed is enkel te realiseren op het onderhoud van het vastgoed. Overige kosten worden door middel van de berekening van de kostprijsdekkende huur in de huursom verwerkt. Lagere inkoop leidt dan tot een lagere huur en een taakstelling kan zodoende daarop niet gerealiseerd worden. Wij zien dat de prijzen in de bouw stijgen als gevolg van conjuncturele bewegingen. Vanwege de gestegen prijzen is een inkoopstaakstelling binnen programma vastgoed niet te realiseren.

Verhoging energiekosten

De gemeente heeft een nieuw contract gesloten voor de levering van energie. Mede door de duurzaamheidsambities die verwoord zijn in het programma van eisen zijn de energielasten per eenheid hoger dan bij het voorgaande contract.

Vervallen exploitatieresultaat diverse gebouwen

Vanaf 2020 zullen bij een aantal panden de huurinkomsten definitief wegvallen omdat in het kader van de gebiedsontwikkeling de exploitatie beëindigd zal worden. Na de Doorlichting van Vastgoed in 2017 hebben wij voorgesteld om dit als autonome ontwikkeling mee te nemen bij de Voorjaarsnota mits de combinatie van positieve en negatieve exploitatieresultaten meer bedraagt dan 0,1 miljoen euro. Vanaf 2020 zal de exploitatie van een aantal panden in de Merwedekanaalzone beëindigd worden waardoor een exploitatieresultaat van in totaal 0,953 miljoen euro structureel niet langer behaald kan worden. Het beoogde resultaat op deze panden is ook niet op een andere wijze binnen programma Vastgoed te creëren. Dit staat los van het verwerken van de eenmalige kosten die ontstaan omdat de boekwaarde van het pand afgeboekt moet worden. Deze laatste kosten zijn reeds meegenomen in de grondexploitatie.

Het pand aan de Koploperstraat was in gebruik bij Stadsbedrijven. Er zit nu tijdelijke huisvesting in mede als gevolg de verbouwing stadhuis. Dit pand staat op grond van NS en de gemeente is contractueel verplicht om de gronden uiterlijk 2020 op te leveren. Dit betekent dat in 2019 het pand gesloopt moet worden. Bij ingebruikname van het pand is er door de gemeente bewust voor gekozen om niet te reserveren voor de sloopkosten. Daarnaast kent de exploitatie van het pand een positieve bijdrage aan het exploitatieresultaat van programma Vastgoed. Dit resultaat vervalt duurzaam. Omdat dit resultaat niet elders in het programma te bereiken is, moet hiervoor correctie plaatsvinden.

Bedrijfsvoering

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Strategische personeelsplan(SPP) - Utrechts Vastgoed Organisatie (UVO)	680	680	680	680	680
Digitaal toegangsbeheer	300	300	300	300	300
vervanging BABS	50	50	50	50	50
Aanbesteding Personeel Salaris Administratie (PSA)	0	350	350	350	350
Transitie Informatie Proces Management (IPM)	900	1.300	0	0	0
Versterking architectuur	500	500	0	0	0
Zaakgericht werken	1.300	2.700			
Ontwikkeling Bestuurlijke zaken	280	210	210	210	210

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Transitie wijken: kwaliteit	130	130			
Transitie wijken: basis op orde	500	250	0	0	0
Totaal	4.640	6.470	1.590	1.590	1.590

Bedragen zijn in duizenden euro

Strategische personeelsplanning UVO

Naar aanleiding van de doorlichting uit 2017 en het rekenkamerrapport "Zicht op vastgoed" en de conclusies hierin op de van de financiële en inhoudelijk robuustheid van UVO is gewerkt aan een strategisch personeelplan (SPP) om de professionalisering die hierin gevraagd wordt ook in personele zin door te voeren. Het SPP is daarmee de organisatorische sluitsteen om de bewegingen op inhoud en financiën daadwerkelijk waar te maken. Uit het SPP volgt een opzet van de organisatieontwikkeling inclusief kosten die hierbij in de (dekking van de) formatie bestaan en ontstaan.

Digitaal toegangsbeheer

Zoals we het stadskantoor niet inkomen zonder onze toegangspas, zo moeten we ook de toegang tot digitale informatie en middelen goed regelen. Vanuit de privacywetgeving (Algemene Verordening Gegevensbescherming) zijn we verplicht de toegang tot de gegevens van burgers te beschermen. Daarnaast is dit nodig om conform geldende wetgeving de digitale veiligheid van de gemeente te waarborgen. Ook de accountant stelt strikte eisen aan de kwaliteit van de toegangsbeveiliging ter voorkoming van misbruik. Een medewerker mag alleen toegang hebben tot die systemen en informatie die bij het werkpakket horen. De gemeente organiseert dit met 'digitaal toegangsbeheer'. In 2018 is de gemeente gestart met het invoeren van een nieuw toegangsbeheersysteem. Voor het in beheer nemen van dit toegangsbeheersysteem in 2019 zijn aanvullende middelen nodig. Het digitaal toegangsbeheer zal uiteindelijk tot efficiency en besparingen in de organisatie moeten gaan leiden door minder handmatig werk, het samenvoegen van beheeractiviteiten en efficiëntere controles.

Wij stellen daarom voor 0,3 miljoen euro per jaar beschikbaar te stellen om de organisatie tijd te geven de besparingen te realiseren. Indien we toegangsbeheer niet adequaat inregelen kunnen we geen taakapplicaties aansluiten op het toegangsbeheersysteem. Dit betekent dat het beheer van toegang tot deze applicaties en de controle hierop handmatig blijft gebeuren, wat zeer tijdrovend en foutgevoelig is. Met de accountant zijn harde afspraken gemaakt dat de eerste applicaties op korte termijn aangesloten gaan worden op de nieuwe toegangsvoorziening, dit maakt mede dat uitstellen van deze aanvraag zeer onwenselijke effecten zal hebben.

Vervanging BABS

Recent is vanwege de aanbestedingsregels besloten om ter vervanging van het systeem voor bestuurlijke besluitvorming (BABS) tot aanbesteding over te gaan. Daartoe zijn uitgangspunten en een concrete werkplanning vastgesteld. De incidentele kosten kunnen gedekt worden uit de bestaande begroting. De structurele kosten, namelijk de uitbreiding van de licentiekosten voor de software en de jaarlijkse lasten van de te activeren investering bedragen 0,05 miljoen euro. Hier is geen budget voor beschikbaar

Ontwikkeling Bestuurlijke Zaken

De gemeente zoekt actief samenwerking met partners in de stad, regio, U10, provincie, G4, kabinet en politiek Den Haag en Brussel voor het realiseren van de stedelijke opgaven. De afdeling Bestuurlijke Zaken (7 fte) zorgt voor de samenhang en vormen een belangrijke schakel in het beïnvloeden van landelijke besluitvorming strategisch relatiebeheer ten behoeve van lobby. Deze afdeling is al enkele jaren voor de helft bekostigd met incidentele middelen. Deze incidentele dekking is met ingang van dit jaar vervallen. In 2020 kan een deel van de kosten gedekt worden door met vacatureruimte te schuiven binnen de Bestuurs- en Concernstaf. De rest van de kosten worden aangemerkt als een knelpunt van 0,28 miljoen euro in 2019 en 0,21 miljoen euro vanaf 2020, dat structureel opgelost moet worden.

Aanbesteding Personeels- en Salarisadministratie

Het contract met Centric, de huidige leverancier van de personeels- en salarisadministratie loopt af. Na marktconsultatie blijkt dat de investering die we destijds hebben gedaan in het personeels- en salarisadministratiesysteem niet meer marktconform is. Voor de aanschaf van een nieuw systeem en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten is geen voorziening opgenomen in de begroting. Dit geldt ook voor de verwachte toename van de licentiekosten.

Informatie en proces management (IPM) Transitie en versterking architectuur

Digitalisering transformeert onze samenleving. Opkomende technologieën veranderen de manier waarop we de stad gebruiken en met elkaar in contact treden. Dit biedt grote kansen om de stad beter in te richten, diensten te verbeteren en bedrijvigheid en banengroei verder te stimuleren. Elk van de grote opgaven waar de stad voor staat (mobiliteit, groei, zorg) heeft dan ook een belangrijke digitale component in zich. De huidige IPM-organisatie (Informatie- en procesmanagement) is nu niet toegerust om goed te kunnen ondersteunen bij deze digitale transformatie. Er zal geïnvesteerd moeten worden in nieuwe kennis, technologie en andere werkwijzen om niet alleen de nieuwe ontwikkelingen te kunnen begeleiden maar ook de huidige ICT-dienstverlening op peil te houden en verbeteren. Zo kunnen we als gemeente regie voeren op de digitale transformatie die ook in onze stad plaatsvindt en borgen dat dit volgens onze normen en standaarden zoals privacy by design of open by design wordt ingezet. Daarnaast borgen we zo dat Utrecht kan aansluiten bij landelijke ontwikkelingen als Common Ground van VNG om tot een toekomstbestendige (digitale) dienstverlening te komen. Wij stellen daarom voor in totaal EUR 3,2 miljoen beschikbaar te stellen om een impuls te geven aan een organisatieveranderingstraject IPM en de hierbij verwachte structurele kosten te laten financieren uit efficiencyvoordelen die de nieuwe organisatie met zich mee moeten brengen

Zaakgericht werken - Verbeteren informatievoorziening aan burgers en voldoen archiefverplichtingen

De invoering van Zaakgericht Werken (ZGW) binnen de Gemeente Utrecht heeft digitaal archiveren en papierloos werken mogelijk gemaakt. Maar zoals gemeld in de 2^e Berap is zonder aanvullende actie de kwaliteit van ons (digitaal) archief op termijn niet langer te waarborgen. Archiefinformatie wordt te versnipperd opgeslagen en landt niet altijd op de juiste plek t.b.v. correct archiveren. Mede daardoor zijn we ook nog niet in staat onze ambitie waar te maken om burgers en bedrijven snel en - in een keer - juist te informeren over hun aanvragen en hierbij als één organisatie naar buiten te treden. De klantgerichtheid van onze dienstverlening, efficiëntie van (keten)processen en correcte archivering als onderdeel van het werkproces vragen om tijdige, daadkrachtige en structurele verbeteringen. Deze zijn tevens randvoorwaardelijk om a) te voldoen aan de snel naderende effectuering van de Omgevingswet en b) om voldoen aan de archiefwet. Bovendien is professioneel ZGW een cruciaal fundament voor voldoen aan de toekomstige Wet Open Overheid (WOO) en om te kunnen meebewegen met landelijke initiatieven t.b.v. verhogen efficiency en kwaliteit zoals VNG Samen Organiseren en Common Ground. Willen we als organisatie digitaal archiveren structureel gaan borgen en echt in staat zijn optimale informatievoorziening en dienstverlening aan de burger te leveren, dan is een organisatie-brede verandering nodig. Deze veranderbeweging is het uitgangspunt voor het meerjarenprogramma "Herijking Zaakgericht Werken". Wij stellen voor hiervoor gedurende twee jaar in totaal 4 miljoen euro incidenteel ter beschikking te stellen. Om de verandering organisatiebreed ook echt af te kunnen maken is behoefte aan aanvullende middelen in 2021 en 2022. Deze behoefte zal zo veel mogelijk op basis van een business case traject gedekt worden.

"Transitie wijken: kwaliteit"

In 2019 en 2020 willen we investeren in de kwaliteit van de medewerkers. Extra coaching en begeleiding zijn nodig om te investeren in het vakmanschap van medewerkers. Dit vraagt extra investering (bovenop regulier opleidingsbudget). Bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van andere competenties om toegerust te zijn op de nieuwe manier van werken met de stad. Daarnaast zijn middelen nodig voor het faciliteren van mobiliteit van medewerkers, want niet iedereen zit meteen op de goede plek.

Transitie wijken, basis op orde

De vraag naar inzet vanuit de wijkbureaus neemt toe onder meer door de groei van de stad. Vorig jaar zijn taken, capaciteit en inzet van de wijkbureaus geanalyseerd, om te onderzoeken in hoeverre de overschrijding van 0,5 miljoen euro op personeelslasten een structureel karakter heeft. Uit de analyse blijkt dat het antwoord samen hangt met het buurtgericht werken van de hele organisatie. In 2019 willen we de inzet in wijken en buurten vanuit verschillende organisatie onderdelen zodanig bundelen en organiseren dat de afdeling wijken m.i.v. 2020 deels en m.i.v. 2021 geheel binnen budget kan werken

3. Groei van de stad en overige intensiveringen

3.1 Groei van de stad

Het beleid is dat de inkomsten als gevolg van de groei van de stad worden bestemd voor uitgaven voor de groei van de stad. Daarbij gaat het zowel om uitgaven om de groei mogelijk te maken (investeringen) als uitgaven als gevolg van de groei. Bij de Voorjaarsnota 2018 is een nieuw groeikader ontwikkeld, als alternatief voor tot dan toe de bestaande mechanismen rond de groei van de stad. Het voorstel voor de bestemming van de groeiruimte is op dit document gebaseerd.

Groei van de stad

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Referentiekader groei	-522	1.420	1.420	1.420	1.420
Voorzieningenstructuur Leidsche Rijn	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Investeringsagenda groei		22	22	22	22
Totaal	-522	2.442	2.442	2.442	2.442

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bij het bepalen van de jaarsnede groei in de begroting 2019 is uitgegaan van 355.230 inwoners per 1 januari 2019, op basis van de bevolkingsprognose november 2017. Het werkelijke aantal inwoners is 352.672 per deze datum, een verschil van 2.558 inwoners. Daardoor blijven in 2019 ook de inkomsten uit de groei achter met een bedrag van 2,7 miljoen euro. De verklaring voor het lagere inwoneraantal dan de prognose bestaat uit meerdere elementen:

- in 2018 zijn 600 minder woningen opgeleverd dan de prognose;
- de binnenlandse migratie was lager in de leeftijdsgroep 18 tot 23-jarigen, waarschijnlijk in verband met de veranderingen rond de studiefinanciering;
- ten opzichte van de prognose was het aantal geboorten ca. 350 lager en de sterfte licht hoger.

Bij de woningbouwproductie doet zich planvertraging voor, maar geen planuitval. We gaan er daarom van uit dat de lange termijnprognose van de bevolkingsgroei adequaat is. De korte termijn (jaarprognose) geeft kans op afwijkingen, ook al worden de aannames onder de prognose jaarlijks getoetst aan de werkelijke ontwikkeling en bijgesteld waar nodig.

Dat het inwonertal in 2018 minder is gegroeid dan de prognose werkt door naar de omvang van de groeiruimte in de jaarsnede 2020. Wij stellen voor alleen onvermijdelijke uitgaven ten laste van de groeiruimte 2020 te brengen.

Referentiekader groei

Het groeikader kent zo weinig mogelijk automatismen bij het aanpassen van budgetten, zodat er optimaal ruimte is voor weging, prioritering en planning. Flexibiliteit is van belang, omdat de manier waarop groei de komende jaren tempo en vorm krijgt in de stad met onzekerheid is omgeven. Er zijn echter taken waarvoor de uitgaven moeten meebewegen met groei (en krimp) van de stad. Als de gemeente geen keus heeft om een product te leveren groeien de uitgaven noodzakelijk mee. Voor deze taken is een systematiek ontworpen, het referentiekader groei. Om het budgettaire beslag van dit automatisme zo beperkt mogelijk te houden is gekozen voor een sobere uitwerking.

Wij stellen voor het nadeel op de groei-inkomsten 2019 deels te compenseren door de jaarsnede groei 2019 van het referentiekader incidenteel aan te passen voor het werkelijke aantal inwoners. Dit past bij het uitgangspunt groei voor groei: als de stad minder groeit, zijn er in principe ook minder uitgaven als

gevolg van de groei. Structureel blijft de verdeling in stand. Op basis van de bevolkingsprognose 2020 is het benodigde bedrag voor 2020 berekend. Ook van 2019 op 2020 zien we een afname in de leeftijdsgroep 18-23 jarigen. Dit werkt door in de bedragen voor de programma's Onderwijs, Jeugd en veiligheid.

Referentiekader groei

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Bewoners en Bestuur	-33	108	108	108	108
Stedelijke ontwikkeling	-31	95	95	95	95
Openbare ruimte en groen		556	556	556	556
Werk en inkomen	-70	311	311	311	311
Onderwijs	-69	-102	-102	-102	-102
Maatschappelijke ondersteuning	-151	585	585	585	585
Jeugd	-80	-136	-136	-136	-136
Volksgezondheid	-51	44	44	44	44
Veiligheid	-38	-41	-41	-41	-41
Totaal	-522	1.420	1.420	1.420	1.420

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bewoners en bestuur

Bij een groeiend aantal inwoners wordt een groter beroep gedaan op het klantcontactcentrum en de producten van Burgerzaken. Ook stijgen de kosten voor het organiseren van verkiezingen.

Stedelijke ontwikkeling

Het groeiend aantal inwoners en het intensievere gebruik van de gebouwde omgeving zorgt voor hogere kosten voor vergunningverlening (voor zover niet gedekt door leges) en vakmatige advisering over gebiedsontwikkeling (voor zover niet gedekt door inkomsten). Ook de wettelijke taak met betrekking tot monumenten en cultuurhistorische waarden is in dit bedrag begrepen. Een klein deel van de kosten valt in de programma's Duurzaamheid en Bereikbaarheid.

Openbare ruimte en groen

Met het meegroeïende budget is de gemeente in staat om de openbare ruimte op het huidige niveau te blijven onderhouden, bij intensiever gebruik. Onderhoudskosten die voortkomen uit een toename of aanpassing van het te onderhouden areaal worden, behalve voor grote areaaluitbreidingen zoals bijvoorbeeld de Merwedekanaalzone, in principe gedekt door dit budget. Omdat de areaaluitbreiding in 2019 is gerealiseerd, los van de inwonersgroei, stellen wij voor het bedrag voor 2019 in stand te houden.

Werk en inkomen

Dit betreft open einderegelingen in het programma, zoals het armoedebeleid en de schulddienstverlening. Vanwege de nieuwe schuldaanpak hebben wij het bedrag voor dit product in 2019 niet gecorrigeerd.

Maatschappelijke ondersteuning

Het beroep op de sociale basisvoorzieningen beweegt mee met het aantal inwoners.

Jeugd

Het aantal jeugdige inwoners bepaalt het beroep op deze voorzieningen. De afname van het budget vanaf 2020 weerspiegelt de daling van het aantal 18-23 jarigen.

Volksgezondheid

De uitvoering van de wettelijke taken inspectie kinderopvang en jeugdgezondheidszorg (onderzoek en vaccinatie van kinderen) groeit mee met het aantal jeugdige bewoners.

Veiligheid

De uitgaven voor het voorkomen van overlast (Jeugd en Veiligheid) en de handhaving van bijzondere wetten zoals de drank- en horecawet nemen toe met het aantal inwoners. De afname van het aantal jeugdige inwoners leidt per saldo tot een lager budget vanaf 2020.

Voorzieningenstructuur Leidsche Rijn

Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren voordat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. De structurele dekking voor de (instandhouding van) de voorzieningen komt uit de extra gemeentefondsinkomsten en belastingopbrengsten dankzij de groei van Leidsche Rijn. Doordat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan negatieve frictiekosten. Die komen ten laste van de stelpost referentiekader Leidsche Rijn en worden gedekt door de reserve Leidsche Rijn.

Vooruitlopend op de realisatie van de groei in Leidsche Rijn zijn en worden dus via de stelpost referentiekader Leidsche Rijn bedragen toegekend voor opgeleverde (maatschappelijke) voorzieningen en openbare ruimte. De kapitaallasten, exploitatie-uitgaven en onderhoudslasten daarvan worden gedekt via de frictiesystematiek. Op basis van de huidige bevolkingsprognoses is deze frictie is naar verwachting over enkele jaren ingelopen.

Voorzieningenstructuur Leidsche Rijn

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Voorzieningenstructuur Leidsche Rijn	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Totaal	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

Bedragen zijn in duizenden euro's

Investeringsagenda groei

Verbouwing locatie JGZ

Door het groeiende aantal kinderen worden de locaties Jeugdgezondheidszorg (JGZ) intensiever gebruikt. Voor de acht locaties van de JGZ is onderzocht of de capaciteit voldoende is om de groei van het aantal kinderen in de komende jaren op te vangen. Het blijkt dat interne aanpassingen. Voor drie locaties is een grotere verbouwing noodzakelijk, kleinere aanpassingen volstaan op twee locaties. De grote aanpassingen zijn toegevoegd aan de noodzakelijke maatschappelijke investeringen. In 2020 wordt de locatie Leidsche Rijn (Vogelvlinderweg) verbouwd. De structurele kapitaallast daarvan bedraagt 0,022 miljoen euro.

Actualisatie maatschappelijke voorzieningen

Een toereikend niveau van maatschappelijke voorzieningen is integraal onderdeel van gezonde verstedelijking. Bij het bepalen van de benodigde investeringen is het uitgangspunt dat bestaande voorzieningen optimaal worden gebruikt. Het groeikader geeft een meerjarige doorkijk van de investeringen in maatschappelijke voorzieningen als gevolg van de groei. Dit betreft een vertaling van het Meerjarenprogramma Onderwijshuisvesting (MPOHV), de Capaciteitsbehoefte Sport en buurtcentra in nieuw te ontwikkelen gebieden. In de Voorjaarsnota 2018 zijn de structurele kapitaal- en exploitatielasten van de nieuwe voorzieningen die worden gerealiseerd tot en met de jaarsnede 2020 van dekking voorzien. Investeringsbedragen in voorzieningen die na 2020 worden gerealiseerd worden gedekt ten laste van nieuwe jaarsneden groei.

Voor deze voorjaarsnota hebben wij het programma van maatschappelijke voorzieningen geactualiseerd. Daarbij is de planning in de tijd van de geprogrammeerde voorzieningen is aangepast naar de actuele stand van de verschillende gebiedsontwikkelingen. Dit betekent dat enkele projecten zijn verschoven, meestal naar latere jaren. Het programma onderwijshuisvesting is bijgesteld naar de meest recente bevolkingsprognose gehanteerd. Dit leidt tot een toename van het benodigde budget vanaf 2023. De investeringsbedragen voor de geprogrammeerde voorzieningen zijn geactualiseerd voor prijsontwikkelingen en het nieuwe Bouwbesluit (BENG, bijna energieneutrale gebouwen).

Het geactualiseerde overzicht van de nog in te passen maatschappelijke voorzieningen vindt u in bijlage 2. Behalve de verbouwing van de JGZ-locatie Vogelvlinderweg zijn er geen bedragen te programmeren te laste van de jaarsnede groei 2020. Vanaf 2021 bedraagt de kapitaallast van de investeringen in de

pijplijn 1,618 miljoen euro. Dit vormt een risico voor de Voorjaarsnota 2020, bij de programmering van de jaarsnede groei 2021.

Investerings Cultuur

Wij stellen voor aan het programma van maatschappelijke voorzieningen investeringen in cultuur toe te voegen, in lijn met het coalitieakkoord. Voor de selectie van de projecten zijn de volgende criteria gehanteerd: voorzieningen zijn gevestigd in een ontwikkelgebied, er is een groei van bezoekers in de betreffende sector of er is een groei van makers in de betreffende sector (gebaseerd op de sectoranalyses). Daarna is per voorziening en per gebied gekeken of oplossing mogelijk is door optimale bezetting en/of creatieve invulling van bestaande ruimte. Nieuwbouw wordt alleen voorgesteld als het niet mogelijk is bestaande voorzieningen te transformeren of te verbouwen.

Op basis van deze analyse stellen wij voor een zestal voorzieningen toe te voegen aan het investeringsprogramma maatschappelijke voorzieningen:

- Wijkcultuurhuis Zuid/Zuidwest: een degelijke voorziening is er nog niet aan de zuidzijde van de stad, de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone biedt kansen.
- Kytopia: doorontwikkeling van Kytopia biedt ruimte voor het groeiende aantal muzikanten in de stad.
- Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn: in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern woont relatief veel jeugd en dit aantal neemt de komende jaren nog verder toe. Vooral voor jong-adolescenten (15-20jr) ontbreekt een voorziening voor creatieve expressie en ontwikkeling die aansluit bij hun belevingswereld.
- Maak- en presentatieplek podiumkunst: de groei van het aantal makers in deze sector biedt de mogelijkheid om in een ontwikkelgebied een voorziening te creëren die levendigheid met zich meebrengt.
- Presentatie beeldende kunst: het creëren van een voorziening die levendigheid met zich meebrengt voor het groeiende publiek voor beeldende kunst.
- Uitbouw muzikale broedplaats: actuele ontwikkelingen in de muzikale infrastructuur van Utrecht geven aanleiding om te investeren in een plek voor beginnende popmuzikanten waar repeteren, experimenteren, presenteren en ontmoeten op laagdrempelige wijze wordt gefaciliteerd, bij voorkeur in combinatie met activiteiten van muziekonderwijsinstellingen.

De kapitaallasten van deze voorzieningen zijn verwerkt in bijlage 2. De kosten van programmering en exploitatie komen deels ten laste van de gebruikers en deels ten laste van het cultuurnotabudget.

Doorontwikkeling investeringsstrategie RSU 2040

Over de actualisering van de RSU hebben wij u op 25 januari geïnformeerd. De doorontwikkeling van de investeringsstrategie is hier een onderdeel van, waarbij naast "de harde financiële aspecten en mogelijkheden ook naar de brede welvaart en maatschappelijke meerwaarde" wordt gekeken. Intussen hebben wij met het Rijk en de steden afspraken gemaakt om tot een Verstedelijkingsakkoord te komen. Gezamenlijk hebben deze partijen geconstateerd dat de maatschappelijke meerwaarde van de verstedelijkingsopgave aanzienlijk is, maar ook dat de overheden de financiering en bekostiging van deze opgave niet alleen voor hun rekening kunnen nemen. Daarom hebben Rijk en steden afgesproken onderzoek te doen naar een "nieuwe en passende financierings- en bekostigingssystematiek om de opgaven op het vlak van woningbouw, werkgelegenheid, mobiliteit en energietransitie waar te maken". Bij een deel van de maatregelen ligt het primaat bij de gemeente. In vervolg op deze afspraak in het kader van het Verstedelijkingsakkoord gaan we verkennen waar marktpartijen aan kunnen bijdragen, waar het Rijk stappen kan zetten en welke vervolgstappen we als gemeente zelf kunnen zetten passende bij de verstedelijkingsopgave van de stad en regio Utrecht en het Verstedelijkingsakkoord. Hiertoe gaan we:

1. De actualisering, verbreding en verlenging van de RSU naar 2040 vertalen naar een actuele investeringsstrategie. Belangrijk onderdeel daarbij is het vormen van een beeld wanneer welke investeringen nodig zijn (fasering, prioritering en keuzes), passend bij de ambitie uit het Verstedelijkingsakkoord om de verstedelijkingsopgave te versnellen en in goede banen te leiden.

2. Een verkenning doen naar een passend financieel instrumentarium bij de verstedelijkingsopgave en verkennen welk opbrengstpotentieel de (alternatieve) bekostigingsbronnen genereren. Hierbij willen we de aangrijpingspunten analyseren die aansluiten bij de afspraken die het Rijk en de G4 hebben gemaakt

in het kader van het Verstedelijkingsakkoord en waarover de Tweede Kamer op 18 januari in een brief is geïnformeerd door de minister van BZK:

- Optimaal benutten van beschikbare publieke middelen, waaronder de werking van het groeikader, de mogelijkheid van verruiming van de bestedingsdoelen van reserves en de reikwijdte van heffingen en lokale belastingen (zoals de rioolheffing en de parkeerbelasting)
- Kosten en baten dicht bij elkaar, waaronder de mogelijkheid om winstnemingen in grondexploitaties, erfpachtopbrengsten bij conversies en bestemmingswijzigingen en de (extra) inkomsten van (het verhogen) van parkeertarieven te koppelen aan de investeringen die noodzakelijk zijn voor de (versnelling van de) verstedelijkingsopgave
- Het vergroten van de slagkracht en toekomstperspectief dat zekerheid biedt aan investerende partijen, waaronder een lange termijn perspectief op (de omvang van) reserves (zoals de reserve beschikbaarheid en de investeringsimpuls RSU) en (de omvang van) revolverende fondsen (zoals het Energiefonds en de toekomstige fondsen van de ROM).

Bij de uitwerking van deze opdracht worden de vigerende financiële spelregels uit het Coalitieakkoord, de relevante kaderstellende financiële nota's (zoals de nota lokale heffingen, de nota verbonden partijen, het kader geldverstrekkingen, de nota risicomanagement en weerstandsvermogen) en de gevolgen op het financiële beeld betrokken. Mogelijk conflicteren de huidige spelregels en kaders met de maatregelen die we verkennen. Als dat het geval is zullen we inzichtelijk maken wat de voor- en nadelen zijn van eventuele aanpassing van de kaders en spelregels.

Als aanvullend onderzoek nodig is voor de uitwerking van de opdracht worden hiervoor binnen de financiële kaders middelen vrijgemaakt. Bij de Voorjaarsnota 2020 zullen we vervolgens met voorstellen komen in lijn met de actualisering van de RSU en de doorontwikkeling van de investeringsstrategie. Hierbij betrekken we ook de uitkomsten van de Studiegroep Alternatieve Bekostiging van het Rijk, die in het kader van het Verstedelijkingsakkoord instrumenten uitwerkt om baten van ruimtelijke investeringen in te zetten voor bekostiging van gebiedsontwikkeling, inclusief bereikbaarheid.

Indien zich intern of extern eerder kansen voordoen om middelen te bestemmen voor de verstedelijkingsopgave, zullen we deze benutten en daar voorstellen voor doen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het Bestuurlijk overleg MIRT in het najaar van 2019.

Groei elders in de Voorjaarsnota 2019

De jaarsnede groei 2020 is beperkt van omvang, daarom ons voorstel alleen onvermijdelijke uitgaven ten laste van deze groeiruimte te brengen. Andere noodzakelijke uitgaven in verband met de groei van de stad zijn op andere plaatsen in deze voorjaarsnota opgenomen. Zo is de structurele dekking van de exploitatie van Castellum Hoge Woerd en de groei van het programma Cultuur in hoofdstuk 2.4 Knelpunten opgelost. Mogelijk kunnen deze uitgaven in de toekomst alsnog binnen het groeikader worden opgelost. Daarnaast stellen wij in hoofdstuk 3.2 in het programma Stedelijke Ontwikkeling een intensivering voor, om een aantal urgente zaken uit de investeringsagenda op te kunnen pakken, die randvoorwaardelijk zijn voor de woningproductie en daarmee voor de toekomstige groei van de stad.

3.2 Overige intensiveringen

Bij de start van ons College hebben we niet voor alle ambities uit het coalitie akkoord al de bijbehorende middelen kunnen regelen. Ook zijn er actuele maatschappelijke ontwikkelingen die extra kosten met zich mee brengen en zijn er middelen nodig om de gezonde groei van de stad mogelijk te maken. Met onderstaand pakket van intensiveringen doen we de investeringen waarvan we vinden dat deze nu echt moeten.

Intensiveringen per programma

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Bewoners en bestuur	860	760	760	530	530
Stedelijke ontwikkeling	14.883	5.100	100		
Economie		500	500	500	500
Onderwijs		950	1.101	1.178	296
Veiligheid		360	967	967	2.022
Bedrijfsvoering	292	609	430	210	120
Totaal	16.035	8.279	3.858	3.385	3.468

Bedragen zijn in duizenden euro

Programma Bewoners en bestuur

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkelcapaciteit Klant contact centrum (KCC)	400	400	400	400	400
U in de wijk		100	100		
Utrecht 900 (jaar)	200				
Participatie	130	130	130		
Vervolg pilot servicepunt	130	130	130	130	130
Totaal	860	760	760	530	530

Bedragen zijn in duizenden euro

Ontwikkelcapaciteit Klant Contact Centrum (KCC)

Met deze middelen (0,400 miljoen euro) investeren wij in de kwaliteit van medewerkers om zo het personeel mee te laten ontwikkelen met de innovaties.

De formatie die in 2011 is vastgesteld ging uit van volledig op productie ingezette medewerkers telefonie die snelle en 'oppervlakkige' informatie konden verstrekken (60% first time fix). Het huidige takkenpakket is fors uitgebreid en vraagt niet alleen om nieuwe rollen (bijvoorbeeld een data analyst) maar het vraagt ook andere vaardigheden. Zo wordt er een zwaarder beroep gedaan op meer analytisch vermogen, meer inlevingsvermogen, meer politieke en omgevingsbewustzijn, betere communicatieve vaardigheden en meer ICT vaardigheden. Om de bemensing kwalitatief op het gewenste niveau willen krijgen is 0,400 miljoen euro nodig.

U in de wijk

Binnen de agendavorming voor het media- en debatbeleid wordt speciale aandacht gevraagd voor U in de Wijk. U in de Wijk maakt wijktelevisie voor Kanaleneiland, Leidsche Rijn, Vleuten- De Meern, Haarzuilens, Ondiep, Overvecht en Zuilen. Wekelijks wordt verslag gedaan van ontwikkelingen en gebeurtenissen in de wijk. U in de Wijk is een aantal jaar geleden opgestart vanuit het krachtwijkenbudget en krijgt sinds 2015 een bijdrage uit het Initiatievenfonds. U in de wijk zoekt nu structurele dekking omdat dit initiatief de 3-jaarstermijn heeft bereikt. We zien dat ze publieke waarde hebben alleen is er geen beleidsveld waar U in de Wijk eenduidig onder valt. Wij hebben opdracht gegeven voor het vormen van een visie op mogelijk te ontwikkelen mediabeleid. U in de wijk is een van de partijen waar we in dat kader mee in gesprek gaan. Zonder de bijdrage in 2020 en 2021, heeft U in de wijk onvoldoende middelen om te blijven voortbestaan en zullen de uitzendingen waarschijnlijk stoppen. De bijdrage die U in de wijk nodig heeft, is te hoog om in aanmerking te komen voor de

uitzonderingsregel van het Initiatievenfonds op de driejaars termijn voor buurt- en wijkkranten. Een initiatief kan maximaal 0,05 miljoen euro per jaar krijgen uit het Initiatievenfonds.

Utrecht 900 jaar

In ons coalitieakkoord hebben wij aangegeven dat wij in 2022 samen met de stad 900 jaar stadsrechten willen vieren en in gesprek zullen gaan met partners over de noodzakelijke investeringen. Voor het maken van een inhoudelijke plan en de financiële uitwerking daarvan wordt dit bedrag vrijgemaakt. Dit vormt de basis voor een financieel voorstel en besluit bij de Voorjaarsnota 2020.

Participatie

De ambities en verwachtingen op het gebied van de vernieuwing van de participatie zijn hoog. Voor participatie is 0,200 miljoen euro beschikbaar. Dat is niet voldoende om de ambities uit het coalitieakkoord en ambities vanuit de raad en stad in het verlangde hoge tempo waar te maken. Met de extra investering van 0,130 miljoen euro is het mogelijk om tempo te maken met online participatie, wijk- en buurtplatforms en vernieuwing van participatie instrumenten.

Vervolg pilot Servicepunt

In 2018 is uit het programmaged van publieksdienstverlening een pilot gestart met het Servicepunt. Het Servicepunt is er voor inwoners en ondernemers die niet weten waar ze met hun vraag moeten beginnen. Deze 'zoekende' inwoners werden tot dan toe doorverwezen naar het Klantcontactcentrum. Nu verzorgen we een 'warme overdracht' naar het juiste startpunt. De tijdelijke financiering uit het programma stopt op 1 juli 2019. Hiermee wordt deze service structureel verankerd in onze dienstverlening.

Stedelijke Ontwikkeling

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage restauratie Domkerk	100	100	100		
Motie 2017/191 betaalbaar wonen	8.083	5.000			
Urgente zaken investeringsagenda	6.700				
Totaal	14.883	5.100	100		

Bedragen zijn in duizenden euro

Bijdrage restauratie Domkerk

Voor het herstel van natuursteenwerk aan de buitenzijde in de volgende restauratiefase van de Domkerk heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) een subsidie van 2,1 miljoen euro beschikbaar gesteld aan de eigenaar, de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU). Dit is 70% van de restauratiekosten. De PGU dient de resterende 0,9 miljoen euro bijeen te brengen en heeft voor 0,3 miljoen euro een beroep gedaan op de gemeente. Restauratie van rijksmonumenten wordt door de gemeente niet gesubsidieerd. Er wordt een uitzondering gemaakt voor de Domkerk. Deze kerk is een van de belangrijkste monumenten in de gemeente en het belangrijkste monumentale kerkgebouw van Utrecht, met grote betekenis voor het toerisme in de stad. Bij de voorjaarsnota 2017 zijn om die reden ook middelen beschikbaar gesteld voor een eerdere restauratiefase van de Domkerk.

Motie 2017/191 Betaalbaar wonen

In 2017 is de motie 2017/191 'Betaalbaar wonen' aangenomen. Hierin worden de kosten en opbrengsten van de conversieregeling erfpacht 2017 gekoppeld aan de opgave om meer betaalbare woningen te realiseren. Van de geprognosticeerde incidentele netto opbrengst verminderen wij 7,5 miljoen euro (0,3 miljoen euro afgezet tegen de waarderingsgrondslag voor afkoop van erfpachtrechten van 4%) om de gedeelde structurele canonopbrengst van 0,3 miljoen euro in het financieel beeld te compenseren.

Om de opgave om meer betaalbare woningen in het sociale en middenhuursegment te realiseren zetten wij in totaal 13,083 miljoen euro in. Dit bedrag storten we in de reserve Investeringsimpuls RSU en wij bestemmen dit voor projecten die bijdragen aan betaalbaar wonen. De toelichting op het proces ter besteding van dit bedrag en het limitatieve overzicht van geïnventariseerde projecten zijn onderdeel van het MPR 2019, dat gelijktijdig voorligt met deze Voorjaarsnota.

Urgente zaken investeringsagenda

We zetten in op plankosten voor projecten en gebiedsontwikkelingen, die randvoorwaardelijk voor de groei van de stad zijn en op deze manier bijdragen aan de productie van woningen en daarmee ook de opgave betaalbaar wonen. Hieronder lichten we de projecten en ontwikkelingen toe.

- Plankosten Lombokplein (1,5 miljoen euro)

We stellen voor om voor verdere planvorming en begeleiding van Lombokplein 1,5 miljoen euro beschikbaar te stellen, tot het moment dat de grondexploitatie Lombokplein is geopend. We werken hiervoor de omgevingsvisie uit in een SPvE en een IPvE/Functioneel Ontwerp.

- Plankosten mobiliteitstransitie (1,5 miljoen euro)

Om uitvoering te geven aan de ruimtelijke ambities is een mobiliteitstransitie nodig die inzet op ruimte-efficiënte en gezonde vormen van vervoer (lopen, fiets en OV) die een volwaardig alternatief bieden voor de auto. Dit jaar wordt de RSU en het mobiliteitsplan SRSRSB geactualiseerd en worden verschillende circulatie studies in relatie tot de stedelijke ontwikkeling (o.a. noordwest en zuidwest) uitgevoerd. Daarnaast wordt in samenwerking met de provincie onderzoek gedaan naar de verbetering van de doorstroming van het OV in de stad op verschillende locaties. De extra middelen zijn nodig voor zowel het actualiseren van SRSRSB als de (circulatie) onderzoeken en (start van) de bijbehorende planvoorbereiding en uitwerking van de OV verkenningen.

- Plankosten Merwedekanaalzone (1,4 miljoen euro)

De transformatie van de Merwedekanaalzone is een complexe binnenstedelijke gebiedsontwikkeling met meerdere grondeigenaren, grote ambities op het vlak van mobiliteit, openbare ruimte, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Niet alle plankosten die worden gemaakt, kunnen ten laste worden gebracht van de gebiedsontwikkeling. We stellen voor om extra middelen beschikbaar te stellen voor toenemende inspanningen op het gebied van communicatie, participatie en presentatie. Ook wordt het omgevingsmanagement geïntensiveerd t.b.v. naastliggende wijken conform motie Samen stad maken (M2018/8) en motie Betrek de Buurt (M2018/9).

- Plankosten Vergroening omgeving Merwedekanaalzone (0,2 miljoen euro)

Om te bouwen in hoge dichtheden zijn investeringen in de naastliggende wijken noodzakelijk. Er zal bijvoorbeeld geïnvesteerd moeten worden in de vergroening van de omgeving van de Merwedekanaalzone. Niet alle kosten kunnen ten laste van de gebiedsontwikkeling worden gebracht. We stellen voor om in eerste instantie 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor plankosten ten behoeve van de vergroening van de Rivierenwijk.

- Plankosten Rijnsweerd (0,2 miljoen euro)

De eventuele ontwikkeling van Rijnsweerd draagt bij aan de groei van de stad en biedt kansen om een goede mix tussen wonen en werken toe te voegen. Om een vervolg te geven aan het ambitiedocument 'Rijnsweerd – van kantorenpark naar woon- en werkgebied', stellen we daarom voor om 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het uitwerken van een ontwikkelstrategie, waarin het juridisch-planologisch traject, omgevingsmanagement en participatie en het financiële kader en kostenverhaal uitgewerkt zijn.

- Plankosten Utrecht Science Park (1,9 miljoen euro)

Voor Utrecht Science Park wordt samen met de stad een omgevingsvisie opgesteld, waarbij drie vraagstukken centraal staan: het creëren van fysieke ruimte voor bedrijvigheid, wonen en commerciële voorzieningen, de bereikbaarheid van het Science Park en omliggende gebieden en het maken van een aantrekkelijke en leefbare ontmoetingsplek. Samen met partners worden deze deelopgaven komende jaren uitgewerkt. We stellen voor om 1,9 miljoen euro beschikbaar te stellen om deze planvorming in het huidige tempo voort te zetten.

Economie

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Werk voor iedereen		500	500	500	500
Totaal		500	500	500	500

Bedragen zijn in duizenden euro

Werk voor iedereen

We versterken onze inzet voor de opgave Werk voor Iedereen met 0,5 miljoen. Hierdoor kunnen we ons krachtiger en op een meer integrale wijze inzetten op voldoende toekomstbestendige werkgelegenheid enerzijds en zorgdragen voor goed opgeleide werknemers om deze banen te in te vullen anderzijds. Hierbij richten we ons op de voor Utrecht belangrijke sectoren ICT en digitale vaardigheden, Gezondheid, Bouw en energietransitie en onderwijs. Daarnaast kunnen we zo verplichtingen met een structureel karakter ook structureel van dekking voorzien. Voorheen werden deze verplichtingen incidenteel en/of vanuit inmiddels uitgeputte reserves gefinancierd.

Onderwijs

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
MPOHV, energie neutraal incl groei van de stad			151	228	296
MBO agenda		950	950	950	
Totaal		950	1.101	1.178	296

Bedragen zijn in duizenden euro

MPOHV, energie neutraal incl. groei van de stad

Onze ambitie is om bij nieuwbouw en/of renovatie energieneutraal(ENG) te bouwen. De normkostenvergoeding voorziet niet in energieneutraal bouwen. Daarom zijn extra financiële middelen nodig vanuit de gemeente samen met een budget van de schoolbesturen vanwege de verantwoordelijkheidsverdeling. Per project wordt afgewogen hoe deze middelen worden ingezet. Dit geldt voor alle projecten in het meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) die nog niet in uitvoering zijn. Naast de projecten uit het MPOHV betrekken we ook de projecten van het Groeikader.

Sterk Utrechts mbo:

Een centrale ambitie in het collegeakkoord is om het mbo de waardering te geven die het verdient. De praktische leerroute is een belangrijke leerroute om alle talenten maximaal te benutten. Het college wil dat we in Utrecht een breed gedragen trots voelen op het mbo. Hieraan wordt uitwerking gegeven door het Ambitiedocument Sterk Utrechts mbo. Dat zullen we doen aan de hand van 4 ambities: 1) Podium voor Utrechts mbo, 2) Passende ondersteuning, 3) Aansluiting mbo met de regionale arbeidsmarkt, 4) innovatief mbo en de toekomst van de stad: denken met je handen.

Veiligheid

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Crisisbeheersing, meer oefening voertuig terrorisme		60	120	120	120
Openbare Orde en maatschappelijke onrust (demonstraties, jaarwisseling e.d.)		300	300	300	300
Structureel beleid polarisatie, radicalisering, ondermijning inclusief Bibob					1.055
Zandpad - intensivering toezicht en handhaving en vertrouwenspersoon			547	547	547
Totaal		360	967	967	2.022

Bedragen zijn in duizenden euro

Hoe we willen blijven werken aan veiligheid is dit jaar opnieuw vastgelegd in het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 (IVP) (vastgesteld in de raad op 14 maart). De belangrijkste doelstelling is om het huidige niveau van veiligheid tenminste te behouden.

In aanvulling daarop zijn vier ambities benoemd: het steviger aanpakken van ondermijnende criminaliteit, zorg en veiligheid dichterbij elkaar, het verbeteren van digitale veiligheid en veiliger verkeer. Om dat te bereiken is veel nodig: de opgave in de stad voor veiligheid blijft fors, onder andere als gevolg van de terreurdreiging die onverminderd hoog blijft en de spanningen die samenhangen met grote maatschappelijke ontwikkelingen. Tevens wordt nieuwe wetgeving van kracht die nieuwe taken met zich meebrengen voor de gemeente en op het terrein van veiligheid.

Crisisbeheersing

De actuele ontwikkelingen, maatschappelijke polarisatie en groei van de stad, alsmede de ontwikkeling naar een duurzame economie, vragen extra en andere preparatie op incidenten dan tot nu toe het geval is. Om samen met (crisis)partners voldoende geprepareerd te zijn op incidenten die volgen uit deze ontwikkelingen, om crisisfunctionarissen hiervoor voldoende opgeleid, getraind en beoefend te krijgen en te houden, om onze inwoners adequaat te helpen bij deze incidenten en om schade te beperken, is een investering nodig.

Het volgende moet worden opgepakt:

- In het licht van bovenstaande ontwikkelingen zien we jaarlijks een toenemend belang om meer te oefenen en te trainen, zodat de gemeentelijke crisisorganisatie in staat is als het er echt om gaat de crisis te managen. De afgelopen jaren is de oefenbehoefte verviervoudigd, dit is niet meer te realiseren met de huidige capaciteit.
- De energietransitie is een ongekend grote operatie en zorgt voor nieuwe risico's in brandpreventie en incidentbestrijding. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft aangegeven dat buurtbatterijen een onmisbare schakel zijn in de energietransitie en om de klimaatdoelstellingen te realiseren. Ook in Utrecht zijn er plannen bekend om buurtbatterijen te realiseren. Een buurtbatterij vraagt een andere vorm van brandbestrijding dan bij een reguliere brand en de gevolgen voor de omgeving kunnen groter zijn. Een ander voorbeeld zijn biogascentrales. Afhankelijk van de precieze werking van zo'n centrale kan er aanvullende planvorming nodig zijn voor een effectieve en efficiënte incidentbestrijding, inclusief Bevolkingszorg en alle crisistaken van de gemeente die daaronder vallen.
- Cybergevolgbestrijding moet worden opgenomen in de planvorming voor rampen en crises en crisisfunctionarissen moeten hiermee bekend worden d.m.v. opleiden, trainen en oefenen.
- We moeten blijvend investeren in terrorismegevolgbestrijding bij trainingen en oefeningen van crisisfunctionarissen en in de samenwerking met crisispartners en private partijen. Alleen op die manier kunnen we garanderen dat de gehele gemeentelijke crisisorganisatie adequaat de verschillende rollen en processen uitvoert na een aanslag of bij een concrete dreiging.

Openbare orde en maatschappelijke onrust

De samenleving lijkt steeds sneller te veranderen. Trends als maatschappelijke polarisatie en tegelijkertijd de snelle ontwikkeling van de stad zijn al enige tijd waarneembaar en zullen zich voortzetten. De terroristische dreiging in Nederland blijft substantieel en de kans op een aanslag is reëel. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft recent het dreigingsniveau opnieuw vastgesteld op substantieel (niveau 4 van 5). Kortgeleden was het schietincident van 18 maart op het 24 oktoberplein aanleiding om het dreigingsniveau tijdelijk te verhogen naar 5 in de provincie Utrecht.

Er zijn nog steeds aanhangers van de jihadistische beweging die zich bezighouden met het plannen van een aanslag binnen Nederland. De opleving van rechts-extremisme in Nederland uit zich voornamelijk niet zozeer in het plegen van geweld, maar in een steeds agressiever en opruiender internetdiscours. Dit alles vereist structureel meer inzet van de afdeling veiligheid om openbare ordeverstoringen te voorkomen, te bestrijden, voor nazorg bij verstoringen en maatschappelijke onrust in diverse wijken en alle lagen van de Utrechtse samenleving.

Ten gevolge van deze ontwikkelingen is versterking nodig ten behoeve van:

- de forse toename van het aantal complexe demonstraties (verdubbeling vorig jaar).
- het inspelen op de opkomst van vormen van links en rechtsradicalisering. Dit betekent het ontwikkelen van andere netwerken, een aanpak op maat, we kunnen niet automatisch terugvallen op aanpakken die we door de jaren heen hebben ontwikkeld met de partners.
- toename van inzet van bestuurlijke maatregelen in kader van openbare orde handhaving (overlastwet, verblijfsontzeggingen in het kader van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)).
- toename van evenementen in relatie tot risico's op terreuraanslagen en de ontwikkeling van de stad, vereist meer strategische capaciteit bij de beoordeling van evenementen. De aanpak tijdens de jaarwisseling is onderwerp van een breed maatschappelijk debat.

Structureel beleid polarisatie, radicalisering, ondermijning, crisisbeheersing

Bij de voorjaarsnota's 2015, 2017 en 2018 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor intensivering veiligheid en 'Utrecht Zijn We Samen'. Er is extra capaciteit op het gebied van tegengaan van polarisatie en radicalisering. Daarnaast is er budget beschikbaar gesteld voor aanpak van ondermijnende criminaliteit en uitbreiding Bibob onderzoeken. Hierbij hoort ook een gebiedsgerichte aanpak criminaliteit. Deze structurele inzet dient ook structureel te worden geregeld.

Zandpad, intensivering toezicht en handhaving en vertrouwenspersoon

In de afgelopen periode is onderzocht onder welke randvoorwaarden het Nieuwe Zandpad gerealiseerd kan worden zodat dit voldoet aan de voorwaarden schoon, heel en veilig. De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek naar het Nieuwe Zandpad is dat effectieve regelgeving aan de voorkant nodig is om de (raam-)prostitutie schoon, veilig en transparant te maken en te houden. De sector is kwetsbaar voor mensenhandel en uitbuiting en de gemeente moet er tijdens de uitvoering bovenop zitten om misstanden te voorkomen en snel aan te pakken. Daarbij gaat het naast het beschermen van (potentiële) slachtoffers van mensenhandel ook om het ondersteunen en emanciperen van zelfstandige sekswerkers. In het, u binnenkort aan te bieden, voorstel voor het Nieuwe Zandpad wordt daarom gekozen voor een intensieve aanwezigheid van toezicht en handhaving, hulpverlening en emancipatie en de inzet van een vertrouwenspersoon, in combinatie met samenwerking van uitvoerenden in een casuoverleg en het opstellen van effectievere regels aan de voorkant. Het gaat bij extra toezicht en handhaving om een dagelijkse inzet/aanwezigheid van 9 uur per etmaal. Hiermee verwachten we signalen van misstanden sneller in beeld te krijgen en eerder en effectiever te kunnen optreden om ze aan te pakken. De kosten voor de hulpverlening en emancipatie zijn gedekt vanuit de oude situatie op het Zandpad. De kosten voor toezicht en handhaving zijn deels gedekt door een budget van 0,098 miljoen euro dat reeds eerder voor het Nieuwe Zandpad beschikbaar is gesteld. Het bedrag van 0,547 miljoen euro is bestemd voor de intensieve aanwezigheid van de genoemde uitvoerende professionals.

Bedrijfsvoering

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Banenafpraak	292	609	430	210	120
Totaal	292	609	430	210	120

Bedragen zijn in duizenden euro

Banenafpraak- Ambities omtrent medewerkers met een arbeidsbeperking

Als gemeentelijke organisatie willen we op personeelsgebied een goede afspiegeling van de stad zijn, om zo beter te kunnen aansluiten bij de burgers en organisaties in de stad. We werken daarom aan het zijn van een diverse en inclusieve organisatie en willen hierdoor beter bijdragen aan de opgaven van de stad. Eén aspect van ons inclusief werkgeverschap is het bieden van banen aan (toekomstige) collega's met een arbeidsbeperking.

In december 2018 voldeed de gemeente met de realisatie van 274 banen reeds aan de nieuwe doelstelling onder de quotumregeling van 161 banen voor 2024 (voor mensen vallend binnen het doelgroepenregister). Het overgrote deel van deze banen is gerealiseerd via de inleenconstructie bij Utrechtse Werkbedrijven, met name in groen, metaal en fietshandhaving.

Ondanks dat we voldoen aan de wettelijke quota, is onze ambitie hoog, en daarmee breder dan de huidige banenafpraak. Zo willen we ook mensen die niet onder de banenafpraak vallen, maar wel een arbeidsbeperking hebben, beter kunnen helpen aan een baan binnen de gemeente. Om deze ambitie te realiseren zullen we de volgende middelen inzetten:

- Tegemoetkoming in loonkosten voor 9 nieuwe medewerkers, in ± schaal 9 functies. Deze tegemoetkoming wordt afgebouwd over een periode van 3 jaar.
- Begeleidingskosten (al dan niet in vorm van een 'talentpool') voor de eerste twee jaar.
- 1,5 fte ondersteuning op de Banenafpraak voor de gemeentelijke organisatie.

Aanvullend hierop reserveren we vanaf 2020 per organisatieonderdeel één of meerdere stageplaatsen voor stagiairs met een arbeidsbeperking. Kleine organisatieonderdelen (<100 medewerkers) kijken samen op welke wijze zij hier aanvulling aan kunnen geven.

4. Pakket aan maatregelen

Om tot een sluitend meerjarige begroting te komen hebben wij een pakket van incidentele en structurele maatregelen samengesteld. Onderstaand wordt dit pakket nader toegelicht. Voor een deel is dit al concreet voor een ander deel moet dit nog nader worden ingevuld. Dit zullen we bij de Programmabegroting 2020 doen.

Naast dit pakket aan maatregelen hebben wij ook bij specifieke knelpunten naar specifieke oplossingen gezocht. Het gaat hierbij om een totaal van maatregelen tot een bedrag van 24,7 miljoen euro, waarvan 7 miljoen euro structureel. Bij elkaar genomen geeft dit een fikse maar verantwoorde besparingsopgave.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Onttrekking reserves	5.250			8.000	
Incidentele verlaging intensivering					
Coalitieakkoord	2.100	2.400	1.200	100	1.200
Realistisch tempo van investeren	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000
Efficiënte inkoop			500	1.000	2.000
Structurele algemene bezuinigingstaakstelling			9.000	13.000	13.000
Totaal	8.350	4.400	11.700	23.100	17.200

Bedragen zijn in duizenden euro

Onttrekking reserves

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene dekkingsreserve				8.000	
Reserve egalisatiefonds riolering	5.000				
Reserve werk en inkomen	250				
Totaal	5.250	0	0	8.000	0

Bedragen zijn in duizenden euro

Algemene dekkingsreserve

De algemene dekkingsreserve is bedoeld om uitgaven over de jaren heen te middelen. Deze reserve is ook gebruikt als risicovoorziening voor de mogelijke break op de rente swaps voor een bedrag van 8,2 miljoen euro. Hiervoor hoeft geen voorziening meer te worden getroffen omdat inmiddels duidelijk is geworden dat volgens het besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een eventuele afkoop mag worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven. Hiermee wijken we indien aan de orde eenmalig af van de nota waarden, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA), waarin is opgenomen dat disagio niet wordt geactiveerd. We laten in 2022 een bedrag vrijvallen van 8 miljoen euro.

Reserve egalisatiefonds riolering

Eind 2018 bedraagt de egalisatiereserve riolering 9 miljoen euro. Deze reserve is bedoeld om sterke stijgingen van de tarieven rioolheffing te beperken.

Wij stellen voor om 5 miljoen euro te onttrekken aan de reserve rioolheffing. Hiervan heeft 3 miljoen euro betrekking op het resultaat 2018. Deze meevaller is ontstaan door onverwachte positieve afrekeningen uit de rioolheffingen van voorgaande jaren van grootgebruikers enerzijds en door een hoger volume 2018 in aansluitingen en m3 grootverbruik dan verwacht anderzijds.

Daarnaast vinden in 2020 de laatste aflossingen plaats van de grootschalige geactiveerde kapitaalinvesteringen van midden jaren '80, conform het plan Watertaken 2016-2019. Na de jaren '80 zijn de investeringen betaald met de jaarlijkse inkomsten uit de rioolheffing. Dit betekent dat er vanaf 2020 al minder moet worden afgelost op de oude investeringen.

In het nieuwe plan Watertaken 2020-2023, dat u eind 2019 wordt aangeboden, brengen we de toekomstige ontwikkelingen in beeld. Eén van deze ontwikkelingen is de verandering van het klimaat die ons noodzaakt om extra preventieve maatregelen te treffen op plaatsen waar de komende jaren nog geen rioolvervanging aan de orde is. Hierbij valt te denken aan herinrichtingen van het maaiveldprofiel,

waarbij verharding wordt weggehaald en groen wordt teruggebracht en meer regenwater in de bodem wordt gebracht voor droge periodes. Daarnaast zal het aantal kilometers riolering dat we per jaar moeten vervangen gaan stijgen. Zo vervangen we in 2019 nog 5 kilometer riool. In de toekomst zal dit aantal kilometer stijgen naar tussen de 12 en 20 kilometer per jaar. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de leeftijdsopbouw van het huidige stelsel. Gemiddeld gaat een riool 70 jaar mee en vanaf halverwege de jaren vijftig van de vorige eeuw is er aanzienlijk meer riolering aangelegd dan in de jaren daarvoor. In Kanaleneiland en Overvecht moet daarom in de nabije toekomst de riolering worden vervangen. Bij het opstellen van het nieuwe plan Watertaken wordt hier nader op ingegaan en wordt onderzocht wat dit betekent voor de ontwikkeling van de rioolheffing. We bezien bij voorjaarsnota 2020 wat dit betekent voor de tariefontwikkeling.

Reserve werk en inkomen

Reserve Werk en Inkomen. Deze reserve stamt uit het overschot op BUIG en is later uitgebreid voor kosten voor Wigo4it en voormalig personeel. Er zit bij jaarrekening 2018 nog 1,568 miljoen euro in de reserve. De berekening van voormalig personeel geeft een prognose van 0,8 miljoen euro voor de komende jaren. Daarnaast is er nu een dekkingsvoorstel van 0,522 miljoen euro voor de kosten voor Wigo4it. Er resteert nog 0,250 miljoen euro die kan vrijvallen.

Het komend jaar gaan we alle reserves en voorzieningen opnieuw kritisch toetsen. Het resultaat daarvan wordt betrokken bij de invulling van de algemene taakstelling.

Incidentele verlaging intensivering coalitieakkoord

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Incidentele verlaging intensivering coalitieakkoord	2.100	2.400	1.200	100	1.200
Totaal	2.100	2.400	1.200	100	1.200

Bedragen zijn in duizenden euro

Incidentele verlaging intensivering coalitieakkoord

Vorig jaar is er voor een aanzienlijk bedrag aan intensiveringen in gang gezet. Voor de meerjarenperiode 2018 tot en met 2022 gaat het om een bedrag van 95 miljoen euro. Hiervan is 21,5 miljoen euro structureel (zie de Voorjaarsnota 2018 bladzijde 64 tot en met 66). Dit bedrag is dus ook extra opgenomen in het toevoegjaar 2023 van deze nieuwe meerjarenperiode.

Een aantal van deze intensiveringen zal niet (tijdig) uitgevoerd kunnen worden, bijvoorbeeld doordat het project vertraging ondervindt (bijvoorbeeld Amsterdamsestraatweg / Kanaalstraat) of doordat er onvoldoende capaciteit kan worden ingezet op deze intensiveringen.

Bij de berekening van deze opbrengst hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Op intensiveringen die van incidentele aard zijn kan in principe niet of weinig worden bespaard. Het project kan mogelijk wel vertragen, maar dan is het budget in volgende jaren nodig om het resultaat te bereiken.
- Er is structureel budget vrijgemaakt voor een aantal investeringen die vertragen. Het budget is hiervoor dan in de eerste jaren niet nodig en omdat het budget structureel beschikbaar is kan het project toch worden gedekt (circa 2 miljoen euro).
- Er is voor circa 21,5 miljoen euro structureel aan intensiveringen. Indien deze gemiddeld 4 maanden later starten dan begroot is er een besparing van circa 5 miljoen euro. Soms zal deze besparing er spontaan zijn vanwege vertraging en/of capaciteitstekort.

Bij de programmabegroting 2020 zullen wij de exacte invulling van deze incidentele taakstelling opnemen.

Realistisch tempo van investeren

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Sport	1.000	1.000			
Onderwijs (huisvesting)		1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000

Bedragen zijn in duizenden euro

Realistisch tempo van investeren

Bij deze te besparen bedragen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Standen van reserves kunnen aanleiding zijn voor het vrijspelen van een deel van de reserve.
2. Actualisatie van de planning van projecten leidt tot het later activeren van investeringen en het daarmee later ontstaan van kapitaallasten dan vooraf voorzien (boeggolf van investeringen).

Bij programma Sport is met het opstellen van de Nota Kapitaalgoederen en een actualisering van het financieel beeld voor de komende jaren een scherper beeld verkregen in de toekomstige benodigde financiële middelen.

Hieruit blijkt dat de benodigde financiële middelen voor vervangingsinvesteringen later in de tijd nodig zijn. Hierdoor is het mogelijk om incidenteel in 2019 en 2020 één miljoen vrij te spelen.

Bij programma Onderwijs volgen de te besparen bedragen uit het later activeren van investeringen (boeggolf). Tot op heden werden de middelen die vrij vielen door de boeggolf ingezet om knelpunten binnen het MPOHV op te lossen en voor onvoorziene omstandigheden. Door het beschikbaar stellen van deze bedragen is er minder flexibiliteit voor het oplossen van toekomstige problemen

Efficiënte inkoop

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Efficiënte inkoop			500	1.000	2.000
Totaal	0	0	500	1.000	2.000

Bedragen zijn in duizenden euro

Efficiënte inkoop

Het kritisch beoordelen van de mogelijkheden om inkoopbehoeften verdergaand te bundelen levert besparingen op. Een hoger volume resulteert vaak in een lagere prijs. Er zijn al grote besparingen bereikt met het bundelen van inkoop. Het gaat hier om de laatste mogelijkheden om efficiënter in te kopen.

Structurele algemene bezuinigingstaakstelling

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Structurele algemene bezuinigingstaakstelling			9.000	13.000	13.000
Totaal	0	0	9.000	13.000	13.000

Bedragen zijn in duizenden euro

Structurele algemene bezuinigingstaakstelling

Met een kritische beoordeling van de begroting en de producten die geleverd worden is het realistisch om deze besparing te gaan realiseren. Het gaat om circa 1% van de jaarlijkse omzet in de begroting. We gaan uit van een systematische aanpak die gebaseerd is op de opgaves uit het Coalitieakkoord en de gehele gemeentebegroting bestrijkt. Bij de Programmabegroting 2020 komen we terug op de wijze waarop we deze taakstelling willen gaan invullen.

Eerste bestuursrapportage 2019

5. Uitvoering Programma's

Naast de bijstellingen die wij in de herijking van het financiële beeld hebben verwerkt (zie hoofdstuk 2), zijn er ook ontwikkelingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2019. In dit hoofdstuk brengen wij deze onder de aandacht.

Algemeen

Prijsindex

Als gevolg van de economische hoogconjunctuur zien we forse prijsstijgingen in de grond-, weg- en waterbouw (GWW). In het laatste jaar is de gemiddelde prijsstijging in de GWW 7%, fors hoger dan de gehanteerde prijsindex op de budgetten. Bij Vastgoed en andere programma's zien we een soortgelijke prijsontwikkeling (conform de bouwkosten data index (BDB-index)). Doordat de prijsontwikkelingen fors hoger zijn dan de index op de budgetten voorzien wij een risico om het huidige kwaliteitsniveau op peil te houden.

Programma Stedelijke Ontwikkeling

Conversieregeling Erfpacht

Over de verwachte incidentele opbrengst en de structurele verlaging van de jaarlijkse opbrengst hebben wij u geïnformeerd in Raadsbrief 6004703 stand van zaken conversieregeling Erfpacht 2017.

Vervallen structurele afdracht grondexploitatie Stationsgebied

Ten laste van grondexploitatie Stationsgebied vindt jaarlijks een bijdrage van 2,850 miljoen euro plaats aan de dekking van de gemeentebrede overhead. De grondexploitatie Stationsgebied loopt af in 2022 waarmee de mogelijkheid van deze bijdrage vervalt en er een structureel tekort in de meerjarenbegroting ontstaat. Voor de periode vanaf 2022 onderzoeken wij welk deel ten laste van nieuwe ruimtelijke projecten kan plaatsvinden. Daarnaast onderzoeken wij hoe het weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's Stationsgebied te koppelen is aan het uitfaseren van de afbouw van de afdrachten. In het weerstandsvermogen is voor het opvangen van de risico's Stationsgebied ruim 24 miljoen euro gereserveerd. De komende drie jaar nemen de onzekerheden waarmee wij nu rekening houden in het weerstandsvermogen naar verwachting geleidelijk af. In dezelfde periode staan wij voor de opgave om de afdrachten vanuit de grondexploitatie aan de gemeentebrede financiële ruimte af te bouwen. Wij zien mogelijkheden om de vrijval van het weerstandsvermogen de komende jaren te koppelen aan het in tranches uitfaseren van de afbouw van deze bijdrage. Wanneer er komende jaren sprake is van afnemende risico's zullen wij in deze lijn bij de volgende Voorjaarsnota concrete voorstellen doen.

Programma Vastgoed

Leegstand en onvoorziene projecten

Binnen de pandenbegroting van programma Vastgoed is geen budget voor leegstand en de vaak gerelateerde projectkosten. Net als verwerkt in de verantwoording 2018 voorzien wij in 2019 wederom dat er bij aantal panden extra kosten en huurdering optreden doordat huurders (onverwacht) vertrekken. Het gaat hierbij onder meer om Landhuis Oud Amelisweerd, Centrale bibliotheek Oude Gracht en UCK Domplein. Onze inzet is erop gericht de kosten en de huurdering zoveel mogelijk te beperken. Wij informeren u over actuele ontwikkelingen.

6. Investerings

6.1 Uitvoering grote investeringsprojecten 2019

In deze paragraaf bespreken we de ontwikkelingen bij grote investeringsprojecten. Als criterium geldt een door uw gemeenteraad beschikbaar gesteld krediet van 10 miljoen euro of meer, een lange looptijd, de mate van complexiteit en het risicoprofiel.

Bijsturingsvoorstellen voor investeringen staan het volgende hoofdstuk

Programma Stedelijke Ontwikkeling

Project	Startjaar	Geautoriseerde uitgaven	Prognose uitgaven einde project	Project gereed in jaar...
Bouw parkeergarage Jaarbeursplein	2015	49.150	49.150	2019
Parkeergarage en P&R Berlijnplein	2018	17.820	17.820	2020

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bouw parkeergarage Jaarbeursplein

De parkeergarage onder het Jaarbeursplein (parkeergarage Croeselaan), het bovenliggende plein en de toeleidende route via de Croeselaan is eind 2018 in gebruik genomen. Wij verwachten dat het project binnen het beschikbaar gestelde krediet kan worden afgesloten en dat waarschijnlijk een positief resultaat wordt behaald. De financiële afwikkeling van het project parkeergarage vindt naar verwachting in 2019 plaats.

Parkeergarage en P&R Berlijnplein

Vanwege bezwaren van één van de inschrijvers tegen de voorlopige gunning en de hieropvolgende rechtsgang is de verwachte start van de realisatie van het gebouw opgeschoven naar tweede kwartaal 2019 en zal het project naar verwachting gereed zijn in het voorjaar van 2020.

We verwachten de opdracht binnen het geautoriseerde bedrag te kunnen realiseren. De parkeergarage wordt na realisatie door de Utrechtse Vastgoedorganisatie (UVO) in eigendom en beheer genomen.

Programma Bereikbaarheid

Project	Startjaar	Geautoriseerde uitgaven	Prognose uitgaven einde project	Project gereed in jaar...
De Uithoflijn onderbouw en omgeving (incl. herinrichting straten, Cranenborgh)	2006	139.061	139.061	2019
Hoofd fietsroutes inclusief filevrij aanvullend	2014	25.181	25.181	2020
Dafne Schippersbrug	2013	18.462	18.462	2019
Busbaan Dichterswijk (Z90), incl maatregelen auto en langzaam verkeer (fietsonderdoorgang)	2011	31.137	31.137	2021
busbaan Transwijk (Z80)- exclusief A2 Zuidradiaal	2011	68.802	68.802	2020
Integrale aanpak NRU	2012	45.100	45.100	2025
Uitvoeren visie Kanaalstraat en Amsterdamse-straatweg	2019	11.900	11.900	2022
Westerlijke Stadsboulevard	2016	6.100	6.100	2022

Bedragen zijn in duizenden euro's

Uithoflijn Onderbouw

Samen met de provincie Utrecht leggen wij een trambaan aan tussen Utrecht Centraal en Utrecht Science Park De Uithof. De aanleg van de bovenbouw van deze Uithoflijn is afgerond en momenteel worden test- en opleidingsritten gereden door U-OV. De inpassing van de trambaan in de omgeving is nagenoeg helemaal gereed. Wat nog resteert is de herinrichting van de kruising van de Vaartsestraat met de Bleekstraat en de aanleg van een calamiteitenpad over de Oosterspoorbaan Zuid. De planning is dat in de tweede helft van 2019 de lijn in gebruik genomen kan worden. Per kwartaal wordt u met een uitgebreidere rapportage geïnformeerd over de voortgang van de Uithoflijn.

Voor de aanleg van de onderbouw en de herinrichting van de omgeving door de gemeente zijn verschillende uitvoeringsovereenkomsten opgesteld. De gemeentelijke kosten worden jaarlijks bij de provincie gedeclareerd. De budgetten maken deel uit van het (gezamenlijk) project Uithoflijn en eventuele overschotten op deelprojecten blijven onderdeel van het project (binnen de projectscope). In de prognose van het resultaat op het project Uithoflijn onderbouw is hier rekening mee gehouden.

Met de Provincie Utrecht worden definitieve afspraken gemaakt over beheer en beheerkosten van het uithoflijntracé. In het accres voor areaaluitbreiding is conform eerdere afspraken voorzien in dekking van meerkosten voor zover het de reguliere taken van de gemeente betreft (Stadsbedrijven). De uitkomst van afspraken met de provincie en de daarbij behorende definitieve kosten zijn nog niet bekend, uitgangspunt is dekking binnen budget.

Hoofdfietsroutes

De top 5 fietsroutes die in het kader van dit project zijn aangepakt zijn vrijwel geheel uitgevoerd. Er worden nog afrondende werkzaamheden uitgevoerd zoals verbetering van bochtstralen en aantakkingen. Uitvoering wordt afgerond in 2020 en past binnen het budget

Dafne Schippersbrug (voorheen fietsbrug over het Amsterdam Rijnkanaal)

Voor dit project resteren nog een paar punten voordat volledige afronding kan plaatsvinden. De werkzaamheden voor de aanvaarbescherming van de brugpyloon aan de Oog in Al-zijde zijn gestart en worden dit jaar afgerond. Met de kosten van deze aanvaarbescherming is rekening gehouden, evenals met een aantal nog noodzakelijke uitgaven zoals de nog lopende juridische procedure met de aannemer en het gedeeltelijk in standhouden van de projectgroep. Daarvoor zijn ramingen opgenomen, De werkelijke kosten kunnen hiervan afwijken, afhankelijk van de duur en uitkomst van deze processen. Daarnaast zijn we nog met Rijkswaterstaat in gesprek over de omvang en de verdeling van eventuele meerkosten voor de aanvaarbescherming van de westerlijke oever.

Busbaan Transwijk (Z80)/Bereikbaarheid stationsgebied en Busbaan Dichterswijk (Z90) inclusief maatregelen auto- en langzaamverkeer (incl. onderdoorgang)

De afronding van het Hoogwaardig Openbaar Vervoer netwerk vordert gestaag. Er ontbreken nog 2 HOV Zuidradialen van het totale netwerk, te weten de Z80 (Busbaan Transwijk) en de Z90 (Busbaan Dichterswijk).

De HOV-radiaal Z80 is inmiddels volop in uitvoering en naar verwachting is deze radiaal in 2019 gereed voor ingebruikname. Dit geldt ook voor de kruising Overste den Oudenlaan – Dr. M.A. Tellegenlaan, het zogenaamde passtuk HOV Z80/Z90.

Voor de allerlaatste nog ontbrekende HOV-schakel over de Dr. M.A. Tellegenlaan en de Van Zijstweg, te weten de HOV-baan Z90, is op 26 april 2018 het Voorlopig Ontwerp Busbaan Dichterswijk (inclusief fietsonderdoorgang Nelson Mandelabrug) en het bestemmingsplan Busbaan Dichterswijk vastgesteld. Vervolgens is voor de vraagspecificatie voor het uitvoeringsontwerp en de realisatie van dit trajectdeel de aanbesteding met 5 geselecteerde marktpartijen op 26 juni 2018 Afgerond. Dit heeft geleid tot definitieve gunning aan één van de vijf geselecteerde partijen. De werkzaamheden gaan in 2019 in uitvoering en worden naar verwachting opgeleverd in 2021. De provincie Utrecht heeft één subsidiebeschikking afgegeven voor de Z80 en de Z90. Wij verwachten beide projecten binnen het totaal van het beschikbare budget te realiseren.

Met de voorgenomen herinrichting van de Van Zijstweg tegelijkertijd met de realisatie van de Busbaan Dichterswijk (HOV-baan Z90) wordt de infrastructuur in het zuidelijke deel van het Stationsgebied binnen de kaders van Slimme routes, Slim regelen, Slim bestemmen aangepast.

Voor de aanleg van de HOV-baan Z90 en het zogenaamde passtuk HOV Z80/Z90 is een tijdelijke omleidingsroute ingesteld. Tegen de tijdelijke omleidingsroute van de bussen is bezwaar aangetekend door omwonenden. Het bezwaar kent geen opschortende werking. De uitspraak op het bezwaar wordt verwacht als de omleidingsroute reeds ruim in gebruik is. De Rabobank heeft beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan voor de Z90. De Raad van State heeft het beroep van de Rabobank verworpen. Het Bestemmingsplan is daarmee juridisch onaantastbaar geworden.

Daarnaast vindt er afstemming met de Rabobank plaats om de bereikbaarheid van het gebied en daarmee ook de Rabobank tijdens alle bouwactiviteiten op orde te houden.

Noordelijke Randweg Utrecht In maart 2014 heeft de gemeenteraad besloten de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) op te waarderen op basis van de voorkeursvariant met als randvoorwaarde 2x2 rijstroken en een maximumsnelheid van 80 km/uur, zoals beschreven in het Keuzedocument NRU d.d. 31 januari 2014. Onderdeel van de voorkeursvariant zijn drie ongelijkvloerse kruisingen, waarvan ten minste één onderdoorgang.

In 2018 zijn enkele belangrijke mijlpalen bereikt voor de NRU. In november 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Integraal Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp voor de NRU. Tegelijkertijd heeft de raad het voorbereidingskrediet met 30 miljoen euro opgehoogd naar 45,1 miljoen euro. Vanwege de breed gedragen wens van de commissie Stad en Ruimte en de omwonenden om bij alle pleinen een onderdoorgang te realiseren, is het IPvE/FO modulair opgebouwd. Op 18 december 2018 is het ontwerpbestemmingsplan en het milieueffectrapport door het college vrijgegeven voor inspraak.

Voor een uitgebreide toelichting op de voortgang van het project NRU verwijzen wij u naar de tweede bestuurlijke voortgangsrapportage die op 27 februari 2019 naar de raad is gestuurd.

Uitvoeren visie Kanaalstraat en Amsterdamsestraatweg

Amsterdamsestraatweg

In 2018 is gewerkt aan een concept Integraal Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp (IPvE/FO) voor de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg (tussen Paardenveld en Marnixlaan). Wij hebben naar aanleiding van het concept IPvE/FO geconstateerd dat het met het huidige verkeerskundige uitgangspunt erg lastig is om een verkeersveilige, aantrekkelijke en leefbare 30km-straat op de Amsterdamsestraatweg te realiseren. Daarom hebben wij besloten om een verkeersstudie uit te voeren. In deze studie onderzoeken wij welke mogelijkheden er zijn om het autoverkeer op de Amsterdamsestraatweg te verminderen. De raad wordt medio 2019 over de uitkomsten geïnformeerd. Dan wordt ook meer bekend over het verdere proces voor de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg.

Kanaalstraat

Met de winkeliersvereniging heeft de gemeente overeenstemming bereikt over het parkeertarief in de parkeergarage Kop van Lombok en het instellen van éénrichtingsverkeer in de Kanaalstraat. Dit voorjaar starten wij, samen met de buurt, met het maken van een Integraal Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp (IPvE/FO).

Westelijke stadsboulevard

De afgelopen periode is gewerkt aan de uitwerking van het Integraal Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp bestaande uit drie pijlers herinrichting, dynamisch verkeersmanagement (DVM) en mobiliteitsmanagement (MoMa) in een Voorlopig Ontwerp (VO). Ondertussen is in het najaar van 2018 het nieuwe verkeersmodel VRU 3.4 vastgesteld. Momenteel wordt in beeld gebracht wat de nieuwe verkeerscijfers betekenen voor het VO en wat dit betekent voor keuzes binnen het project en MPR. De verwachting is dat het VO eind 2019 wordt vastgesteld.

Programma Openbare Ruimte en Groen

Project	Startjaar	Geautoriseerde uitgaven	Prognose uitgaven einde project	Project gereed in jaar...
Wal- en kluiswanden (t/m rak 21)	2009	47.600	xxx	2021
Wal- en kluiswanden (rak 22)	2009	15.000	xxx	2024

Bedragen zijn in duizenden euro's

Wal en kluiswanden

Op dit moment voeren we restauratiewerkzaamheden uit op de middeleeuwse wal- en kluiswanden in de historische binnenstad van Utrecht. De uitvoering van de werkzaamheden blijkt technisch en in zijn omgeving complexer dan bij aanvang verwacht.

We geven een extern adviesbureau opdracht een realistische inschatting te maken van wat nodig is om de werkzaamheden af te ronden, inclusief noodzakelijke aanpassingen in de projectorganisatie. Uit de voortgang tot nu toe blijkt dat het uiterst lastig is om een realistische inschatting te maken van wat er nodig is om de werkzaamheden af te ronden. Anticiperend op het externe onderzoek stellen we nu alvast een extra investering van 5 miljoen euro beschikbaar. Na afronding van het extern onderzoek bezien we of en hoeveel geld we nodig hebben om het project volledig af te ronden. De uitkomst van het onderzoek betrekken we bij het aanbieden van de "nota beheer openbare ruimte" bij de Voorjaarsnota 2020. Voor een nadere toelichting op de stand van zaken van het project wal- en kluiswanden verwijzen we naar de 12^e voortgangsrapportage project wal- en kluiswanden met de bijbehorende raadsbrief van 9 mei.

Programma Onderwijs

Project	Startjaar	Geautoriseerde uitgaven	Prognose uitgaven einde project	Project gereed in jaar...
VMBO Vleuterweide/Via Nova	2015	*	Geen wijzigingen	2019
Aanpak Multifunctionele accommodaties (MFA's)	2016	*	Wijzigingen bij PB 2020	2021
Zwarte Woud 211(De Passie); vervangende nieuwbouw	2017	*	Wijzigingen bij PB 2020	2021
Pauwoogvlinder 20, Het Zand, vervanging	2016	*	Wijzigingen bij PB 2020	2021
Marco Pololaan; Globe college, incl. gymzalen	2018	*	Wijzigingen bij PB 2020	2021
Burg. F Andreaelaan 7 (Bonifatius College) renovatie/vervangende nieuwbouw incl. 2 gymzalen	2018	*	Wijzigingen bij PB 2020	2021
Internationale School nieuwbouw	2018	*	Wijzigingen bij PB 2020	2022
VO Berlijnplein nieuwbouw voor 1600 leerlingen	2018	*	Wijzigingen bij PB 2020	2021
Totaal		177.311	177.311	

Bedragen zijn in duizenden euro's

*) Voor de afzonderlijke investeringsbedragen verwijzen wij naar de geheime bijlage behorende bij de programmabegroting 2019

VMBO Vleuterweide/Via Nova

De VMBO school in Vleuterweide (Via Nova College) is opgeleverd en begin 2019 in gebruik genomen. We zijn bezig met de financiële afronding van het project.

Bij de uitvoering van onderstaande projecten doen zich financiële knelpunten voor door aanvullende ruimtelijke eisen, het nieuwe Bouwbesluit, gasloos bouwen en de bouwkostenstijging. In hoofdstuk 2.4 van de voorjaarsnota wordt een oplossing voor deze knelpunten voorgesteld. Bij de

Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2019/Programmabegroting 2020 leggen wij de bijbehorende aanpassing van de investeringsbedragen aan u voor.

Aanpak Multifunctionele accommodaties (MFA's)

MFA Voorn

Eind 2018 is het voorlopig ontwerp (VO) afgerond. De verwachting is dat het definitief ontwerp in het voorjaar (2019) klaar is, waarna de vergunningsprocedures en een aanbesteding van de renovatiewerkzaamheden kunnen gaan plaatsvinden. Verwachting is dat de renovatiewerkzaamheden in eind 2019 kunnen starten. De oplevering van de renovatie zal dan waarschijnlijk eind 2020 plaatsvinden.

MFA Waterwin

Op 15 januari 2019 heeft u de beantwoording van raadvragen ontvangen over MFA Waterwin. Hierin is aangegeven dat eind 2018 de stuurgroep Waterwin overeenstemming heeft bereikt over de te hanteren uitgangspunten. Op basis hiervan wordt het definitief ontwerp verder uitgewerkt en ter vaststelling voorgelegd aan de stuurgroep. Verwachting is dat het project eind 2020 is afgerond.

MFA 't Zand

Het programma van eisen is in het najaar van 2018 goedgekeurd. Dat betekent dat er nu gewerkt wordt aan het voorlopig ontwerp (VO). De afronding van de renovatie van MFA Het Zand verwachten we in het vierde kwartaal van 2021.

MFA Weide Wereld

Het voorlopige ontwerp (VO) is eind 2018 opgesteld. Zoals aangegeven in een aan u verstuurd memo op 21 januari 2019 heeft de stuurgroep vanwege recente wijzigingen in de leerlingenpopulatie in de wijk Vleuterweide geen goedkeuring kunnen geven op het VO.

De betrokken schoolbesturen en de gemeente Utrecht voeren diverse gesprekken over de nieuwste leerling prognoses en de consequenties voor de huisvesting van onderwijs in MFA Weide Wereld. Tot op heden is hierover nog geen consensus bereikt. Zodra de schoolbesturen en gemeente op één lijn zitten over de uitgangspunten voor de renovatie, kunnen we pas uitspraken doen over het ontwerp, de planning en de tijdelijke huisvesting.

Zwarte Woud 211 (De Passie); vervangende nieuwbouw

In 2017 zijn de voorbereidingen voor de uitvoering van de renovatie en uitbreiding van de Passie gestart. Begin februari 2018 heeft EBO De Passie in een design & build contract de renovatie en uitbreiding van VO School De Passie gegund. In 2018 zal de contractant het ontwerp uitwerken en de voorbereiding van de bouw verder vormgeven. De uitvoering begint eind 2018 met het plaatsen van een tijdelijke huisvesting en de sloop van een deel van het bestaande gebouw. De Bouw en renovatiewerkzaamheden zullen aansluitend gebeuren in 2019 en afgerond in 2021.

Burg. Fockema Andreaelaan 7 (Bonifatius College) renovatie/vervangende nieuwbouw incl. 2 gymzalen

We ronden in het tweede kwartaal van 2019 de definitiefase af. De uitvoering zal in fases worden uitgevoerd.

Internationale School nieuwbouw

De haalbaarheid voor de definitieve huisvesting van de International School voor 1.200 leerlingen op de locatie aan de Cambridgelaan op het USP De Uithof is in 2018 onderzocht. Naar verwachting ronden wij in het tweede kwartaal van 2019 de bouwenvelop af. Daarna leggen wij deze voor aan de raad. De verwachting is dat de bouw er begin 2021 start en dat de nieuwbouw in 2022 gereed is.

VO Berlijnplein nieuwbouw voor 1600 leerlingen

In Leidsche Rijn Centrum Oost zal aan het Berlijnplein eind 2021 de nieuwe VO school Academie Tien (NUOVO) haar deuren openen. Het definitief ontwerp zal in Q2 2019 gereed zijn. De oplevering staat gepland eind-2021.

Programma Vastgoed

Project	Startjaar	Geautoriseerde uitgaven	Prognose uitgaven einde project	Project gereed in jaar...
Renovatie Stadhuis	2017	*	*	2019
Restauratie Domtoren	2016	*	*	2024
Totaal		44.030	47.800	

Bedragen zijn in duizenden euro's

Renovatie Stadhuis

De verduurzaming en renovatie van het stadhuis is in 2019 afgerond. Naast de casco en interne renovatie, was de wens van de gemeente Utrecht een "Huis van de Stad" te creëren. Een plek waar mensen samenkomen voor allerlei verschillende doelen: van exposities tot aan huwelijken, voor burgers en politici. Daarnaast is het stadhuis toegankelijker gemaakt voor de burgers en de bezoekers van de stad. Tot slot is het pand gemoderniseerd, wordt ruimte gemaakt voor het concept van "het nieuwe werken" en zal ook duurzaamheid in acht worden genomen.

Restauratie Domtoren

Op 26 maart 2019 heeft de Raad een brief ontvangen waarin de voortgang van de voorbereiding van de restauratie wordt geschetst. Wij verwijzen korthedshalve naar deze brief, waarin onder andere wordt ingegaan op het in de tabel zichtbare verschil tussen de geautoriseerde uitgaven en de prognose uitgaven einde project.

6.2 Bijsturingsvoorstellen investeringsprojecten 2019

Deze paragraaf bevat de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten voor zowel vervanging- als uitbreidingsinvesteringen, ongeacht de hoogte van het totale krediet. Uitgangspunt bij deze voorstellen is dat deze geen effect hebben op de financiële ruimte. Het kan bijvoorbeeld gaan om een mutatie in een reserve of om wijzigingen waarvoor wij binnen het betreffende programma een voorstel ter dekking of bestemming doen. Met het vaststellen van deze Voorjaarsnota 2019/ 1e Bestuursrapportage 2019 autoriseert u de geactualiseerde investeringsbedragen zoals opgenomen in onderstaande tabellen.

Investeringsprojecten Programma Bereikbaarheid

Investeringsprojecten Programma Bereikbaarheid

In het Meerjaren Perspectief Ruimte 2019 is de actualisatie van het programma bereikbaarheid opgenomen. Met de actualisatie worden de beschikbare middelen geprogrammeerd voor bestaande en nieuwe projecten. Tevens wordt de uitvoeringsplanning van de projecten over de jaren opgenomen en bijgesteld. De actualisatie past binnen de beschikbare financiële ruimte van het programma bereikbaarheid.

In deze bestuursrapportage vragen we de budgetten vrij voor lopende projecten en voor projecten waarvan de uitvoering start in 2019 (zie tabel). Voor meer toelichting op de verschillende projecten verwijzen wij naar het MPR, onderdeel programma bereikbaarheid.

Herprogrammering beschikbare middelen programma bereikbaarheid 2019

De herprogrammering wordt in het MPR onderverdeeld in de volgende rubrieken:

- Herprogrammering gemeentelijk geld
- Herprogrammering derden
- Programmering middelen coalitieakkoord middelen

Voor de projecten toegankelijke bushaltes, uitwerken Bestuursovereenkomst Ring, de herinrichting van Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat en bij het project slimme kruisingen zijn de bedragen uit de tabel herprogrammering jaarrekeningresultaat en de tabel herprogrammering bijdragen derden bij elkaar

opgeteld. Hierdoor sluiten de bedragen in de tabel niet één op één aan met de tabellen herprogrammering in het MPR programma bereikbaarheid.

Project	Geautoriseerde uitgaven t/m 2019 cfr. Programma-begroting 2019	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2019
Herprogrammering programma bereikbaarheid 2019			
Toegankelijkheid bushaltes	500	392	892
Uitwerken BOK Ring Utrecht	1.278	1.439	2.717
Randstadspoor (spooruitbreiding ARK- CS-Houten)	9.617	150	9.767
Doorfietsroute om de binnenstad Oost resterend tracé	1.600	850	2.450
Doorfietsroute Oosterspoorbaan	1.650	380	2.030
Doorfietsroute Overvecht- Uithof	2.526	160	2.686
Onderzoek zwaar vrachtverkeer Oude Gracht	0	150	150
As Votulast Kop Oudenoord		700	700
Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat	2.800	467	3.267
Snelfietsroutes		900	900
Moldaudreef		700	700
Doorfietsroute langs spoor Adam	5.200	-400	4.800
Schoolstraat	1.500	1.244	2.744
Eykmanlaan	1.109	976	2.085
Proof of concept	2.248	600	2.848
Hoofd fietsroute incl. fiets filevrij en aanvullend	24.781	400	25.181
Flexibel fonds fietsknelpunten	400	-400	0
Onderzoeksbudget tbv het wegnemen van barrières		150	150
Regionale fietsroutes		500	500
Cicerolaan		450	450
Actieplan goederen vervoer	3.904	323	4.227
Smart mobility/ Dynamisch Verkeersmanagement	1.250	565	1.815
Utrechts Veiligheidslabel	350	38	388
Slim regelen	2.000	-482	1.518
Actieplan Schoon Vervoer	6.207	2.099	8.306
Verschonen eigen wagenpark	500	-336	164
Meetnet Luchtkwaliteit	1.050	-308	742
Luchtkwaliteitsmaatregelen bij scholen	400	-211	189
Slimme kruisingen	777	973	1.750
Aanpak Luchtkwaliteit	0	3.813	3.813
Snorfietsen naar de rijbaan		580	580
Impuls straten 30 km per uur		1.750	1.750
Continuïteit verkeersveiligheid	1.000	-1.000	0
Actieplan verkeersveiligheid	6.000	1.000	7.000
Wijziging jaar van autorisatie ivm noodzaak uitvoering			
Onderdoorgang Locomotiefstraat (Cartesiusdriehoek)	1.000	1.900	2.900
Europalaan		6.000	6.000
Totaal	79.647	26.512	106.159

Bedragen zijn in duizenden euro's

Als in bovenstaande tabel in de eerste kolom (geautoriseerde uitgaven tot en met 2019) geen bedrag is opgenomen betekent dit dat het om een nieuw project gaat. Als er in de eerste kolom al wel een bedrag staat betreft het een herprogrammering van lopende projecten, zodat het vrij gevraagde krediet weer aansluit bij de kostenraming van het project.

Wijziging jaar van autorisatie in verband met noodzaak uitvoering

De gebiedsontwikkeling van de Cartesiusdriehoek en de Merwedekanaalzone maakt het noodzakelijk om de projecten spooronderdoorgang Locomotiefstraat (Cartesiusdriehoek) en Europalaan op korte termijn uit te voeren. Om al in 2019 te kunnen starten vragen we voor de onderdoorgang Locomotiefstraat een aanvullend budget van 1,9 miljoen euro gemeentelijke middelen vrij en voor de Europalaan het gehele gemeentelijke budget van 6 miljoen euro.

Investeringsprojecten Programma Bereikbaarheid-onderdeel parkeerexploitatie

Project	Geautoriseerde uitgaven t/m 2019 conform Programma-begroting 2019	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2019
Diversen investeringsprojecten in gemeentelijk vastgoed t.b.v. het programma Bereikbaarheid (parkeren)	0	3.820	3.820
Totaal	0	3.820	3.820

Bedragen zijn in duizenden euro's

De afgelopen periode 2015 - 2018 is over de totaalvoortgang en individuele projecten gerapporteerd via het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV). Deze integratie van het MPUV en de Nota Kapitaalgoederen is destijds toegezegd in het MPUV van 2013, in een periode met relatief veel bezuinigingen en weinig nieuwe ontwikkelingen en investeringen. In de Nota Kapitaalgoederen 2019 - 2023 wordt het lange termijn perspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Een deel van de projecten die hierin genoemd wordt, start al in 2019. Met de voorgestelde wijzigingen worden de nieuwe projecten die in 2019 gaan starten, geautoriseerd. Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst verwijzen wij naar de Nota Kapitaalgoederen 2019-2023 en de geheime bijlage.

Voor deze projecten is dekking beschikbaar.

Investeringsprojecten Maatschappelijke Ondersteuning

Project	Geautoriseerde uitgaven t/m 2019 cfr. Programma-begroting 2019	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2019
Investerings zorg	0	1.600	1.600
Totaal	0	1.600	1.600

Bedragen zijn in duizenden euro's

Investerings zorg

Vanuit de ambitie om de bestaande nachtopvang om te vormen naar een opvang die 24-uur toegankelijk is voor bezoekers, wordt komende periode geïnvesteerd in twee locaties: De Sleep Inn aan het Jansveld en de NOiZ (nachtopvang in zelfbeheer) aan de Keulsekade. Indien mogelijk wordt dit gecombineerd met duurzaamheidsmaatregelen.

De dekking van de kosten is beschikbaar in het programmabudget van Maatschappelijk Ontwikkeling.

Investeringsprojecten Programma Sport

Project	Geautoriseerde uitgaven t/m 2019 cfr. Programma-begroting 2019	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2019
Projecten Sport Nota Kapitaalgoederen 2019-2023	15.493	5.863	21.356
Totaal	15.493	5.863	21.356

Bedragen zijn in duizenden euro's.

De afgelopen periode 2015 - 2018 is over de totaalvoortgang en individuele projecten gerapporteerd via het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV). Deze integratie van het MPUV en de NKG is destijds toegezegd in het MPUV van 2013, in een periode met relatief veel bezuinigingen en weinig nieuwe ontwikkelingen en investeringen. In de Nota Kapitaalgoederen 2019 - 2023 wordt het lange termijn perspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Een deel van de projecten die hierin genoemd wordt, start al in 2019. Met de voorgestelde wijzigingen worden de nieuwe projecten die in 2019 gaan starten, geautoriseerd. Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst verwijzen wij naar de Nota Kapitaalgoederen 2019-2013 en de geheime bijlage.

Voor deze projecten is dekking beschikbaar.

De bestuurlijke behandeling van Voorjaarsnota / eerste bestuursrapportage 2019 en de Nota Kapitaalgoederen vindt tegelijkertijd plaats in juni 2019.

Investeringsprojecten Vastgoed

Project	Geautoriseerde uitgaven t/m 2019 cfr. Programma-begroting 2019	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2019
Projecten Vastgoed Nota Kapitaalgoederen 2019-2023	66.834	74.430	141.264
Totaal	66.834	74.430	141.264

Bedragen zijn in duizenden euro's

De afgelopen periode 2015 - 2018 is over de totaalvoortgang en individuele projecten gerapporteerd via het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV). Deze integratie van het MPUV en de NKG is destijds toegezegd in het MPUV van 2013, in een periode met relatief veel bezuinigingen en weinig nieuwe ontwikkelingen en investeringen. In de Nota Kapitaalgoederen 2019 - 2023 wordt het lange termijn perspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Een deel van de projecten die hierin genoemd wordt, start al in 2019. Met de voorgestelde wijzigingen worden de nieuwe projecten die in 2019 gaan starten, geautoriseerd. De voorgestelde wijziging is het gevolg van het uitwerken van de verduurzamingsopgave op projectniveau en de voorstellen die elders in de Voorjaarsnota zijn opgenomen, zoals de Forten en MFA's. Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst verwijzen wij naar de Nota Kapitaalgoederen 2019-2023 en de geheime bijlage.

7. Budget neutrale bijsturingen

7.1 Financiële voorstellen

In de bijsturingen worden voorstellen gedaan om onttrekkingen aan reserves te doen, budgetten over te hevelen over programma's heen of de hoogte van de baten en lasten aan te passen. Deze bijsturingen zijn budget neutraal en hebben geen financiële impact op de programmabegroting

Programma Stedelijke ontwikkeling

Onttrekking reserve woonfonds

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Onttrekking reserve woonfonds	-455				
Wonen en zorg van bijzondere doelgroepen, het stadsakkoord en de verdere ontwikkeling van de woonmonitor	455				
Totaal	0				

Bedragen zijn in duizenden euro's

De reserve woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. Wij stellen voor om 0,455 miljoen euro te onttrekken uit de reserve ten behoeve van werkzaamheden voor wonen en zorg van bijzondere doelgroepen, het stadsakkoord en de verdere ontwikkeling van de woonmonitor.

Onttrekking algemene dekkingsreserve ten gunste van de Regionale Uitvoeringsdienst

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeentelijke bijdrage RUD	32	21	0	0	0
Onttrekking algemene dekkingsreserve	-32	-21	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

De bijdrage aan de RUD Utrecht is met ingang van 2019 verhoogd in verband met de doorontwikkeling van de RUD en het op orde krijgen van de informatiehuishouding. De benodigde extra investeringen dragen bij aan het voornemen om efficiënter en effectiever te gaan werken. De extra investeringen worden in de komende jaren weer terugverdiend en wordt via de algemene dekkingsreserve budgetneutraal verwerkt.

Programma Duurzaamheid

Opheffen reserve

Wij stellen voor de reserve Stichting Heerlijk Wonen op te heffen. Het saldo van deze reserve is nul.

Programma Openbare ruimte en Groen

Onttrekking reserve meerjaren groen programma

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Onttrekking reserve meerjaren groen programma	-1.966				
Investering Meerjaren Groen Programma	1.966				
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Wij stellen voor om een bedrag van 1,966 miljoen euro te onttrekken voor de investeringen van het Meerjaren Groen programma in 2019. In 2018 zijn projecten vertraagd onder andere doordat bij de uitvoering is gewacht op uitvoering van andere vervangingen/projecten (verleggen leidingen, rioolvervanging). Tegelijkertijd zijn voor een aantal projecten de bijdragen in 2018 ontvangen.

Programma Werk en Inkomen

Overheveling budget regeling tegemoetkoming Zorgkosten van W&I naar Maatschappelijke Ondersteuning

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
W&I, subdoelstelling 3.2 Utrechters die financieel niet in staat zijn.....	-650	-650	-650	-650	-650
Maatschappelijke Ondersteuning, doelstelling Utrecht is een vitaal sociale stad	650	650	650	650	650
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

In 2018 is de Regeling Tegemoetkoming Zorgkosten (RTZ) structureel geworden en is onderdeel van het programma Maatschappelijke Ondersteuning (MO). Het budget voor deze regeling zat echter nog bij programma Werk en Inkomen, onderdeel Armoede. Nu de regeling structureel is, willen we ook het budget structureel overhevelen naar het juiste programma (MO). We verwachten dat voor de uitvoering van de regeling maximaal 0,650 miljoen per jaar nodig is. Het restant van 0,465 miljoen blijft binnen het programma Armoede. Dit wordt gebruikt om een tekort door het hoge bereik op de U-polis te dekken en waar mogelijk de premiebijdrage voor bewoners vanuit de gemeente te verhogen (of andere mogelijkheden om de premievoorwaarden van de U-polis te verbeteren). Hierdoor blijft er een verbinding met de RTZ voor deze middelen en het is belangrijk om deze verbinding te houden, aangezien het om middelen gaat voor hoge zorgkosten.

Inzet voor de U-polis is een logische stap aangezien de RTZ en de U-polis communicerende vaten zijn: bij een uitgebreid aanvullend pakket in de U-polis worden veel zorgkosten door de zorgverzekeraar vergoed, zo ook de eigen bijdrage voor de WMO en de WLZ, waardoor men niet in aanmerking komt voor een tegemoetkoming in het kader van de RTZ.

Programma Onderwijs

Structureel overhevelen budgetten schoolzwemmen van Programma Onderwijs naar Programma Sport

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Onderwijs, doelstelling 0-12 jaar bereiden zich voor op starterskwalificatie etc.. Baten	-756	-756	-756	-756	-756
Onderwijs, doelstelling 0-12 jaar bereiden zich voor op starterskwalificatie etc.. Lasten	-42	-42	-42	-42	-42
Sport, 1.1 voldoende kwalitatief goede en toegankelijke sportaccommodaties - Baten	756	756	756	756	756
Sport, voldoende kwalitatief goede en toegankelijke sportaccommodaties - Lasten	42	42	42	42	42
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: Het schoolzwemmen en het vervoer wordt al tientallen jaren jaarlijks verzorgd voor de PO leerlingen groep 4/5. Schoolzwemmen is opgenomen in de sport/zwemvisie 2018- 2022 van de programma sport. De uitvoering van het schoolzwemmen en het vervoer worden daarmee vanaf 2019 uitgevoerd binnen programma Sport. Met deze wijziging volgt het budget de uitvoering, onderwijs blijft betrokken bij de beleidsvragen over schoolzwemmen.

Structureel overhevelen van budget talent ontwikkeling, Onderwijs naar Maatschappelijke ondersteuning

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Programma onderwijs, Talentontwikkeling 12-23 jaar	-80	-80	-80	-80	-80
Programma Maatschappelijke ondersteuning, vrijwilligerswerk	80	80	80	80	80
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: De Maatschappelijke Stage is een activiteit dat door diverse VO scholen en de Vrijwilligerscentrale Utrecht gerealiseerd wordt voor de leerlingen van de VO scholen. De uitvoering en subsidiëring van de maatschappelijke stage vallen binnen beleidsregel Samenleving. De uitvoerders van de maatschappelijke stage hebben al een intensieve samenwerking. Met deze wijziging volgt het budget de uitvoering.

Onttrekking reserve nieuwbouw centrale Bibliotheek

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Onttrekking reserve nieuwbouw centrale bibliotheek	-4.296				
Subdoelstelling 3 Iedere Utrechter heeft vrije en laagdrempelige toegang tot media als bronnen van kennis en cultuur	4.296				
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: Deze reserve is bestemd voor de eenmalige kosten voor het betrekken van een nieuwe locatie voor de centrale bibliotheek. In de commissiebrief van 2 juni 2014 is als beschikbaar bedrag per 1 januari 2017 voor de incidentele kosten 6,1 miljoen euro genoemd. In 2016 en 2017 zijn reeds onttrekkingen gedaan ter dekking van incidentele kosten ten behoeve van de centrale bibliotheek. De Bibliotheek voorziet dat de oplevering van de nieuwe centrale bibliotheek in het 4e kwartaal van 2019 plaatsvindt. We verzoeken daarom het restant van de reserve toe te kennen aan programma Onderwijs. Op die manier kan de Bibliotheek, conform de afspraken, incidentele kosten dekken die samenhangen met het betrekken van de nieuwe locatie.

Structureel verlagen baten en lasten Subdoelstelling 2.2 Utrechtse leerlingen 12-23 jaar behalen een startkwalificatie...

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Verlaging Baten	334	334	334	334	334
Verlaging lasten	-334	-334	-334	-334	-334
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: De specifieke uitkering voor Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten is vanaf 2019 structureel verlaagd naar 0.965 miljoen euro. Met deze wijziging wordt dat meerjarig in de begroting van programma onderwijs vertaald.

Programma Maatschappelijke ondersteuning

Kasritme verschuiving

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
Doelstelling 1 Utrecht is een vitaal sociale stad....	300	-100	-100	-100	xx
• Tolerantie					
Algemene dekkingsreserve	-300	100	100	100	100
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Een nieuw budget voor het programma Inclusieve stad/Tolerantie is toegekend per 2020. Omdat het oude budget tot en met 2018 loopt, betekent dit dat er in 2019 (nog) geen middelen voor dit programma zijn. Het voorstel is daarom om het budget 2020-2022 (1,2 mln in totaal) uit te spreiden over 4 jaar in plaats van 3. Dit betekent dat in 2019 een incidentele beroep op de algemene dekkingsreserve wordt gedaan van € 300.000. Dit bedrag wordt vanaf 2020 over drie jaar terugbetaald aan de algemene dekkingsreserve

Structureel verlagen van baten en lasten programma maatschappelijke ondersteuning - basisvoorziening

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Verlagen Baten basisvoorzieningen	860	860	860	860	860
Verlagen Lasten basisvoorzieningen	-860	-860	-860	-860	-860
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: Vanaf 2019 staan er structureel baten in de begroting die niet gerealiseerd worden, met daar tegenover lasten die niet uitgegeven worden. Met deze wijziging vallen deze twee tegen elkaar weg en is de begroting zowel aan de baten als aan de lasten kant weer correct.

Deze wijziging is technisch van aard en is het gevolg van systematiek die gehanteerd is voor de indexatie van de bedragen in 2018 voor 2019 (structureel). De toekenning aan organisatie-onderdelen is op basis van indexatie van baten én lasten gebeurd.

Programma Jeugd

Budget uit programma Jeugd (gewoon opvoeden) naar programma Sport

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Jeugd, subdoelstelling 1.1 kinderen in de stad groeien..... - Vrije tijd / circusactiviteiten	-27	-27	-27	-27	-27
Sport, Subdoelstelling 1.1 Voldoende kwalitatief goede en toegankelijke sportaccommodaties - accommodatiebeleid	27	27	27	27	27
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: Circusactiviteiten past inhoudelijk gezien beter onder het programma Sport.

Budget programma Jeugd (gewoon opvoeden) overboeken naar programma Maatschappelijke ondersteuning (Sociaal Makelaarschap)

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Jeugd, Subdoelstelling 1.1 Kinderen in de stad groeien.... - gewoon opvoeden	-250	-250	-250	-250	-250

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke ontwikkeling, doelstelling Utrecht is een vitale stad, met betrokken bewoners.... -Sociaal makelaarschap	250	250	250	250	250
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: In het raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten sociaal makelaarschap is nog niet door de Raad vastgesteld dat er een structurele verschuiving van 250.000 euro van Jeugd naar Samenleving plaatsvindt voor sociaal makelaarschap kinderen. Een formeel besluit is hier echter nog niet over genomen.

Programma Cultuur

Correctie formatie Culturele zaken

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Doelstelling Utrecht kent een veelzijdig, artistiek.... 'Programmering in productie'	-175	-175	-175	-175	-175
Programma overhead (formatie Cultuur)	175	175	175	175	175
Totaal	0	0	0	0	0

Bedragen zijn in duizenden euro's

Onderbouwing: Mede om de te hoge werkdruk binnen de afdeling te verlichten heeft Culturele Zaken in 2018 een transitie doorlopen (in lijn met adviesrapport Goed, Beter, Best). Door deze transitie is de formatie op een aantal punten gewijzigd. De wijziging van de toegestane formatie heeft als consequentie dat de begrote personele lasten (o.b.v. max -1) met 0,175miljoen euro toenemen.

7.2 Inleiding programma aanpassingen

Inleiding

Zoals in het coalitieakkoord staat zijn financiën een middel om maatschappelijke waarde te creëren en willen wij daarom onze financiële stuurinstrumenten richten naar de opgaven in en met de stad. De indeling van de programmabegroting en de beleidsindicatoren moeten daarop aansluiten. Deze voornemens zijn een antwoord op de veranderende rol van de gemeentelijke overheid: meer in samenwerking met partners in de stad, open en responsief tegenover initiatieven vanuit de stad. Het formuleren van gedeelde opgaven kan helpen om het handelen van de gemeente en haar partners te richten op wat er voor de samenleving werkelijk toe doet.

De beleids- en beheerscyclus is ingedeeld naar programma's. Per programma worden drie vragen beantwoord:

1. Wat willen we bereiken (begroting)/Wat hebben we bereikt (verantwoording)?
2. Wat gaan we daarvoor doen (begroting)/Wat hebben we daarvoor gedaan (verantwoording)?
3. Wat mag dat kosten (begroting)/Wat heeft dat gekost (verantwoording)?

In de cyclus zoals we die nu kennen wordt het antwoord op de eerste vraag voor een groot deel bepaald met behulp van kwantitatieve effect- en prestatie-indicatoren. De sturing is gericht op het behalen van de indicatoren. Indicatoren kunnen maar deels antwoord geven op de vraag of het goede doen, en of we dat op de goede manier doen. Hierdoor is de cyclus een statisch instrument, dat weinig houvast geeft voor betekenisvol sturen en verantwoorden, gericht op het creëren van optimale maatschappelijke waarde.

De richting die wij in willen slaan is het aanbrenge van meer dynamiek in de sturing en verantwoording. Bij het beantwoorden van de vragen wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen benoemen

we leidende principes, gebaseerd op breed gedeelde waarden. Deze vormen de toetssteen voor het beleid. Om de voortgang van het beleid in de gewenste richting te kunnen beoordelen is het van belang heldere afspraken vast te leggen over (budgettaire) grenzen en over de informatie (onder andere indicatoren) die we gebruiken voor monitoren en bijsturing. De indicatoren zijn in die visie niet meer het eindpunt van de verantwoording, maar een onderdeel van de duiding en beoordeling van de resultaten van het beleid in het licht van de nagestreefde doelen en waarden. Door naast de weergave in de cyclusdocumenten duiding te geven in interactieve sessies, waarin ook plaats is voor partners en andere betrokkenen, vindt verrijking van de stuurinformatie plaats.

Het Utrechtse sturingsmodel geeft vorm aan de ambitie om de gedeelde waarden aan de hand van leidende principes telkens in overeenstemming te brengen met inrichtingskeuzes, samenwerkingsrelaties, bekostiging, monitoring en verantwoording, zodat we kunnen sturen met betekenis. Dit model is als sturingsfilosofie gebruikt bij de transitie in het sociale domein en krijgt steeds meer toepassing, ook in de beleids- en beheerscyclus. Hiermee richten wij dit stuurinstrument naar de opgaven in en met de stad.

Wij stellen daarom voor de beleids- en beheerscyclus stapsgewijs aan te passen naar de nieuwe manier van sturing. Jaarlijks willen wij circa vier pilots uitvoeren om sturing en verantwoording uit te werken langs de lijnen van het dynamische Utrechtse sturingsmodel. Dit jaar gaat het om het sociale domein (programma's Jeugd, Maatschappelijke ondersteuning en Sport), Veiligheid, Volksgezondheid en de Omgevingswet. Aan het eind van deze raadsperiode zijn dan alle programma's aan de beurt geweest. Mogelijk leidt deze aanpak tot minder programma's, maar dat is geen doelstelling vooraf. De bedoeling van de beweging is het verrijken en verdiepen van de sturing door en verantwoording aan de gemeenteraad. Wij zijn ons ervan bewust dat opgaven programma-overstijgend kunnen zijn. In de pilots zal aan het licht komen waar de programmastructuur het opgavengericht werken belemmert.

Aanpassingen op basis van de pilot sociaal domein

Voor de transformatie in het sociaal domein is gekozen voor een ontwikkelstrategie, waarbij wij met een integrale blik en in samenwerking met inwoners, cliënten en betrokken organisaties werken aan onze ambities. Met elkaar bepalen wij de ontwikkelopgaven, en werken deze samen uit. Dit heeft erin geresulteerd dat we gezamenlijk leidende principes hebben ontwikkeld die fungeren als een krachtig sturingsmiddel en toetssteen voor al ons doen en laten. Het sturen op waarden heeft ook geleid tot een verrijking door ons meer te richten op wat we willen bereiken en niet alleen op wat gemeten wordt. Deze manier van werken waarin onze opgaven en leidende principes centraal staan willen wij nu ook borgen in de beleids- en beheerscyclus. Dit betekent ook dat we steeds meer de samenhang zoeken binnen de verschillende onderdelen en de omslag qua begrotingsindeling willen maken van wettelijke taken naar gezamenlijke opgaven. Wij stellen voor een drietal programma's (Maatschappelijke ondersteuning, Jeugd en Sport) beter aan te laten sluiten bij de opgaven in de stad en om te vormen naar twee nieuwe programma's: 'Ondersteuning op maat' en 'Samenleven & Sport'. Deze indeling past bij de opgave om 'Zorg dichtbij en op maat' te realiseren en de opgave om de sociale basis te versterken. De aanpassing is ook bedoeld om de raad in positie te brengen om beter te kunnen sturen.

7.3 volledige programma aanpassing

Nieuwe indeling programma Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugd en Sport

Was			Wordt		
Programma Jeugd			Programma Ondersteuning op maat		
doelstelling	sub doelstelling	omschrijving	doelstelling	sub doelstelling	omschrijving
		Jeugd			Ondersteuning op maat

Was			Wordt		
15.1		Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën	18.1		Jeugd: Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën
	15.1.1.	Zelfstandig & redzaamheid en ondersteunende gezinnen		18.1.1	Gezinnen die dat nodig hebben worden ondersteund: om de zelfstandigheid te versterken en om een veilige en gezonde ontwikkeling mogelijk te maken
				18.1.2	Zorg voor jeugd sluit goed aan bij de vraag van de gebruiker, is snel beschikbaar en eenvoudig en efficiënt georganiseerd
Programma Maatschappelijke Ondersteuning				18.1.3	Daar waar het gezond en veilig opgroeien van kinderen bedreigd wordt, Borgen we met passende (preventieve) jeugdbescherming de veiligheid van jeugd.
16.1.		Utrecht is een vitaal sociale stad, met betrokken inwoners die verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving. Ook kwetsbare inwoners doen mee naar vermogen en krijgen indien nodig daarbij ondersteuning	18.2		Wmo: In Utrecht kan iedereen meedoen en als inwoners het niet zelfstandig kunnen krijgen zij daarbij de zorg en ondersteuning dichtbij en op maat
	16.1.1.	Betrokken en zelfredzaam en passende hulp		18.2.1	Utrechters kunnen een passende oplossing vinden bij hun (zorg)vraag
				18.2.2	Utrechters krijgen de zorg en ondersteuning passend bij hun vraag zodat zij (weer) mee kunnen doen aan het dagelijks leven
				18.2.3	Utrechters die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs)begeleiding, indien nodig in een opvanglocatie. De begeleiding is gericht op herstel en activering.
				18.2.4	Vluchtelingen krijgen in Utrecht de mogelijkheden om goed in te burgeren en te integreren
Programma Sport			Programma Samenleven en Sport		
Doelstelling	Sub Doelstelling	Omschrijving	Doelstelling	Sub Doelstelling	Omschrijving
11.1		Utrecht heeft een goede sportinfrastructuur	19.1		Samenleven: Utrechters zijn betrokken bij elkaar,

Was			Wordt		
					ondernemen samen activiteiten en iedereen kan zichzelf zijn
	11.1.1.	Voldoende kwalitatief en toegankelijke accommodaties		19.1.1	Utrecht heeft voldoende en goede accommodaties waar bewoners met en voor elkaar activiteiten kunnen ondernemen
11.2		We stimuleren alle Utrechters om te sporten en te bewegen		19.1.2	Alle Utrechters kunnen gewoon meedoen en prettig samenleven door een stevige (pedagogische) civil society en een sterke sociale samenhang in buurten en wijken
	11.2.1.	We stimuleren alle utrechters om te sporten		19.1.3	De veerkracht van kinderen, jongeren, ouders en opvoeders wordt versterkt
	11.2.2.	Bevorderen topsport en topsporttalenten		19.1.4	In Utrecht kan iedereen zichzelf zijn, niemand wordt bewust of onbewust uitgesloten.
					Sport: Alle Utrechters kunnen sporten en bewegen in een toegankelijke en kwalitatief goede sportinfrastructuur
				19.2.1	Utrecht heeft goede en toegankelijke sportaccommodaties
				19.2.2	We stimuleren alle Utrechters om te sporten en te bewegen
				19.2.3	Bevorderen van topsport, talentontwikkeling en evenementen

5.3.2.2 Wijzigen indicatoren

We willen u beter in positie brengen om te sturen door meer informatie te geven op stelselniveau en over trends, door ontwikkelingen in de tijd inzichtelijk te maken met behulp van grafieken (in lijn met M2017/84 en M2017/210). De indicatoren kunnen in interactieve sessies met de raad geduid worden en voor zover mogelijk worden toegelicht op buurt/wijkniveau. Dit is in lijn met onze visie dat indicatoren op zichzelf niets zeggen over de geleverde prestatie of het effect, maar altijd verrijkt moet worden met duiding. Daarmee worden nu een aantal basisindicatoren opgenomen: . Bereik (in- en uitstroom cliënten)

Ervaringen en kwaliteit

Toegankelijkheid en wachttijd (tijd tussen melding en aanvang ondersteuning/zorg)

Er zijn veel data beschikbaar die iets zeggen over de maatschappelijke trends en ontwikkelingen in het sociale domein. Veel informatie komt maar eens per jaar (of per twee jaar) beschikbaar en leent zich daarom niet om structureel in de P&C-producten op te nemen. Per P&C-product zal er gekeken worden welke trends- en ontwikkelingen relevant zijn gezien de behoefte van de raad en de actualiteiten om daarmee integraal te laten zien welke bewegingen er plaatsvinden in Utrecht.

Naast deze basisindicatoren en indicatoren die betrekking hebben op maatschappelijke trends en ontwikkelingen zijn er ook nog de verplichte BBV indicatoren. Deze worden opgenomen in een bijlage in de begroting en jaarrekening.

In onderstaande tabellen leggen wij de basis vast van indicatoren die worden opgenomen in de programmabegroting en in de programmaverantwoording. De interactieve sessies, waarin meer beschikbare gegevens worden gepresenteerd en worden aangevuld met duiding kunnen ertoe leiden dat deze set in de toekomst wordt aangevuld.

Alle oude effect en prestatie indicatoren van de programma's Maatschappelijke ondersteuning, Jeugd en Sport komen te vervallen, met uitzondering van de door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gestelde indicatoren.

Effectindicatoren programma ondersteuning op maat, subdoelstelling 1.1 Jeugd: Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën.

Omschrijving	Bron	Nul- meting	Reali- satie 2018	Doel- stelling 2019	Doel- stelling 2020	Doel- stelling 2021	Doel- stelling 2022
E1.1 Bereik (in en doorstroom Cliënten)	i-Jeugd berichtenverkeer						
E1.1 Kwaliteit	Cijfers rapportages						
E.1.1 Tijd tussen melding en aanvang ondersteuning / zorg	i-Jeugd berichtenverkeer						

Effectindicatoren programma ondersteuning op maat, subdoelstelling 1.2 Wmo: In Utrecht kan iedereen meedoen en als inwoners het niet zelfstandig kunnen krijgen zij daarbij de zorg en ondersteuning dichtbij en op maat.

Omschrijving	Bron	Nul- meting	Reali- satie 2018	Doel- stelling 2019	Doel- stelling 2020	Doel- stelling 2021	Doel- stelling 2022
E2.1 Bereik (in en doorstroom Cliënten)	i-WMO berichtenverkeer						
E2.1 Kwaliteit	Cijfers rapportages						
E.2.1 Tijd tussen melding en aanvang ondersteuning / zorg	i-WMO berichtenverkeer						

Effectindicatoren programma Samenleven en Sport, Subdoelstelling 1.1 Samenleven: Utrechters zijn betrokken bij elkaar, ondernemen samen activiteiten en iedereen kan zichzelf zijn.

Omschrijving	Bron	Nul- meting	Reali- satie 2018	Doel- stelling 2019	Doel- stelling 2020	Doel- stelling 2021	Doel- stelling 2022
E1.1 Deelname / Bereik	Meting VGE						
E1.1 Kwaliteit	Cijfers rapportages						

Nieuwe indeling programma Veiligheid

De huidige doelenboom is verouderd omdat deze is gebaseerd op het vorige Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2015 – 2018. Dit betekent dat de hoofddoelstelling gewijzigd wordt en dat de twee subdoelstellingen, onderliggende effect- en prestatiedoelstellingen en prestatie-indicatoren komen te vervallen. Wel laten we het onderscheid bestaan tussen:

- Afname criminaliteit en verbeteren onveiligheidsgevoel (was doelstelling 1).
 - Voorkomen en bestrijden van incidenten / verstoringen van de openbare orde (was doelstelling 2).
- Voor beide onderwerpen worden nog effectindicatoren geformuleerd.

In de nog aan de raad aan te bieden uitvoeringsprogramma's bij het IVP komt de verantwoording van het programma Veiligheid uitgebreid terug.

(sub)doelstelling:	
Was	Wordt
Algemene Programma doelstelling: In Utrecht werken we samen aan een stad waar mensen veilig zijn en zich veilig voelen	Het Utrechts veiligheidsbeleid is er op gericht het huidige niveau (2018) van veiligheid tenminste te behouden. De positieve trends die wij nu in de veiligheid zien, houden we vast en we geven aandacht aan ontwikkelingen die erom vragen.
<p>Toelichting: De huidige doelenboom is verouderd omdat deze is gebaseerd op het vorige Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2015 – 2018. Inmiddels is het nieuwe IVP 2019-2022 vastgesteld (Raad 14 maart jl.). Dit nieuwe IVP is anders van opzet en meer op hoofdlijnen geformuleerd.</p> <p>We introduceren twee effectindicatoren, deze zijn: 1) Ontwikkeling criminaliteit en (on)veiligheidsgevoel. 2) Incidenten en verstoringen van de openbare orde. Dit komt overeen met de huidige doelstellingen 1 en 2. Deze effectindicatoren worden nog uitgewerkt en geconcretiseerd bij het uitvoeringsprogramma (en mogelijk daarna bij een volgende programmabegroting).</p> <p>De aanpassing van de doelenboom betekent dat de hoofddoelstelling, conform nieuwe IVP gewijzigd wordt en dat de twee subdoelstellingen, onderliggende effect- en prestatiedoelstellingen en prestatie-indicatoren komen te vervallen.</p> <p>Wat niet verandert, is het monitoren, duiden en verantwoorden op basis van de beschikbare criminaliteitsgegevens en veiligheidscijfers. We blijven rapporteren zoals gewend, zie hiervoor de Raadsbrief veiligheidsbeeld en cijfers in beeld. Dit geeft cijfermatig inzicht in onder andere geregistreerde criminaliteit, veilige wijken, ondermijnende criminaliteit, openbare orde en maatschappelijke ontrust.</p>	

Naast de pilot in het sociaal domein wordt er ook een voorstel gedaan om de inrichting van het programma bereikbaarheid en het programma economie volledig aan te passen.

Nieuwe inrichting programma Bereikbaarheid

Doelstelling 1. Utrecht is aantrekkelijke, verkeersveilige en bereikbare stad die duurzaam, leefbaar en gezond is.		
Subdoelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
1.1 Het aandeel van de meest duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoermiddelen laten toenemen.	1.1.1 Toename aandeel voetganger, fiets en gebruik van OV, afname aandeel auto	1.1.1. Uitvoeren van projecten en maatregelen die fiets en voetgangers als vormen van vervoer aantrekkelijker maken.
		1.1.2 Uitvoeren van projecten en maatregelen die het gebruik van openbaar vervoer bevorderen
		1.1.3 Uitvoeren van projecten en maatregelen waarmee doorgaand autoverkeer naar de rand van de stad wordt verplaatst.
		1.1.4 Uitvoeren van maatregelen voor de aanpak luchtkwaliteit (relatie programma Duurzaamheid)
	1.1.2 Meer gebundeld	1.1.5 Uitvoeren van de

Doelstelling 1. Utrecht is aantrekkelijke, verkeersveilige en bereikbare stad die duurzaam, leefbaar en gezond is.		
Subdoelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	goederenvervoer	maatregelen in het kader van goederenvervoer.
1.2 Het mobiliteits- en parkeergedrag dragen bij aan een aantrekkelijke stad	1.2.1. Afname van het aantal buiten een fietsparkeervoorziening gestalde fietsen	1.2.1 Uitvoeren van maatregelen fietsparkeren die bijdragen aan de kwaliteit van de openbare ruimte.
	1.2.2 Meer autoparkeren op afstand en inpandig	1.2.2. Uitvoeren van maatregelen autoparkeren die bijdragen aan een aantrekkelijke en bereikbare stad
	1.2.3 Gebruikers nemen de gewenste routes / Afname gebiedsvreemd verkeer	1.2.3. Uitvoeren van de maatregelen in het kader van mobiliteitsmanagement en verkeersmanagement.
1.3 Verbeteren van de verkeersveiligheid	E1.3.1 Minder verkeerslachtoffers	1.3.1 Uitvoeren van projecten en maatregelen die bijdragen aan een verkeersveilige stad.
	1.3.2 Verbeteren gevoel van verkeersveiligheid	

Effect- en prestatieindicatoren subdoelstelling 1.1 Het aandeel van de meest duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoermiddelen laten toenemen.

Effectindicator	Bron	Nulmeting	Realisatie 2018	Doelstelling 2019	Doelstelling 2020	Doelstelling 2021	Doelstelling 2022
-----------------	------	-----------	-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

E1.1.1 Het % inwoners dat meestal lopend, met de fiets en het ov naar het centrum gaat. Inwoners enquête gemeente Utrecht 90% 94% (2013)

toelichting: De optelling van de aandelen inwoners van de gemeente Utrecht die op de vraag 'Hoe gaat u meestal naar de binnenstad van Utrecht?' antwoorden 'lopend', 'met de fiets', 'met de bus', 'met de tram' en 'met de trein'

E1.1.2 Het % inwoners dat meestal met de auto naar het centrum gaat Inwoners enquête gemeente Utrecht 8% 4% (2013)

Toelichting: Het aandeel inwoners van de gemeente Utrecht dat op de vraag 'Hoe gaat u meestal naar de binnenstad van Utrecht?' antwoordt 'met de auto'

Prestatieindicator	Bron	Nulmeting	Realisatie 2018	Doelstelling 2019	Doelstelling 2020	Doelstelling 2021	Doelstelling 2022
--------------------	------	-----------	-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

P1.1.1 Aantal projecten in voorbereiding MPR

Toelichting: Een optelling van het aantal projecten in voorbereiding binnen het programma bereikbaarheid die bij dragen aan de doelstelling.

P1.1.1 Aantal projecten in uitvoering MPR

Toelichting: Een optelling van het aantal projecten in uitvoering binnen het programma bereikbaarheid die bij dragen aan de doelstelling.

Effect- en prestatieindicatoren subdoelstelling 1.2 Het mobiliteits- en parkeergedrag dragen bij aan een aantrekkelijke stad

Effectindicator	Bron	Nulmeting	Realisatie 2018	Doelstelling 2019	Doelstelling 2020	Doelstelling 2021	Doelstelling 2022
E1.2.1 Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	Fietsparkeer drukmetingen gemeente Utrecht	PM	7.057				
Toelichting: Het gemiddeld aantal fietsen dat buiten een klem of rek staat in de binnenstad op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar.							
E1.2.1 Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	Fietsparkeer drukmetingen gemeente Utrecht	PM	1.566				
Toelichting: Het gemiddeld aantal fietsen dat buiten een klem of rek gestald staat in het stationsgebied op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar.							
E.1.2.1 Aantal fietsen dat in fietsvoorziening staat in binnenstad	Fietsparkeer drukmetingen gemeente Utrecht	PM	3.245				
Toelichting: Het gemiddeld aantal fietsen dat in een klem of rek staat in de binnenstad op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar							
E.1.2.1 Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in stationsgebied	Fietsparkeer drukmetingen gemeente Utrecht	PM	3.085				
Toelichting: Het gemiddeld aantal fietsen dat in een klem of rek gestald staat in het stationsgebied op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar.							
E.1.2.2 Aantal verkochte P+R combikaarten	Gemeente Utrecht		179.951 (2016)	212.660			
Toelichting: Het totaal aantal verkochte P+R combikaarten in een kalenderjaar in P+R Westraven, P+R Papendorp, P+R Leidsche Rijn en P+R De Uithof.							
E.1.2.2 Percentage huishoudens dat gebruik maakt van een deelauto	Inwoners enquête, gemeente Utrecht		12% (2016)	15%			
Toelichting: Het aandeel inwoners van de gemeente Utrecht dat op de vraag "Heeft u of iemand in uw huishouden in de afgelopen 12 maanden gebruik gemaakt van een deelauto?" heeft geantwoord 'ja, via een organisatie (zoals Greenwheels, ConnectCar)', 'ja, via particulier autodelen (zoals SnappCar, MyWheels)' of 'ja, op een informele manier met familie, kennissen of burens							
E.1.2.3 Aantal invalsroutes met minder dan xx% gebiedsvreemd autoverkeer	Gemeente Utrecht			PM			
Toelichting: PM							
E1.2.3 Aantal verbindingswegen met minder dan xx% gebiedsvreemd autoverkeer	Gemeente Utrecht			PM			

Toelichting: PM

Prestatieindicator	Bron	Nul- meting	Realisatie 2018	Doel- stelling 2019	Doel- stelling 2020	Doel- stelling 2021	Doel- stelling 2022
--------------------	------	----------------	--------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

P1.2.1 Aantal projecten in voorbereiding

MPR

Toelichting: Een optelling van het aantal projecten in voorbereiding binnen het programma bereikbaarheid die bij dragen aan de doelstelling

P1.2.1 Aantal projecten in uitvoering MPR

Toelichting: Een optelling van het aantal projecten in uitvoering binnen het programma bereikbaarheid die bij dragen aan de doelstelling.

P.1.2.1 Aantal buurtstallingen

Toelichting: Oplevering van het aantal nieuwe buurtstallingen

Effect- en prestatieindicatoren Subdoelstelling 1.3 Verbeteren van de verkeersveiligheid

Effectindicator	Bron	Nul- meting	Realisatie 2018	Doel- stelling 2019	Doel- stelling 2020	Doel- stelling 2021	Doel- stelling 2022
-----------------	------	----------------	--------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

E1.3.1 Driejarig gemiddelde van verkeersslachtoffers

VIA/STAR 2.193
(2014-
2016)

2.086
(2016-
2018)

toelichting: Het gemiddelde van het aantal in STAR op wegen in beheer van de gemeente Utrecht geregistreerde verkeersslachtoffers in drie opeenvolgende jaren.

E.1.3.2 Percentage bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt

Inwoners 47%
enquête, (2012)
gemeente 42%
Utrecht (2014)
41%
(2016

41%
:
:
:
:
:

Toelichting: Optelling van de aandelen inwoners van de gemeente Utrecht die op de vraag "Hoe tevreden bent u in uw buurt over de verkeersveiligheid? 'als antwoordt geeft 'zeer tevreden' en 'tevreden'.

Prestatieindicator	Bron	Nul- meeting	Realisatie 2018	Doel- stelling 2019	Doel- stelling 2020	Doel- stelling 2021	Doel- stelling 2022
--------------------	------	-----------------	--------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

P1.3.1 Aantal projecten in voorbereiding

toelichting: Een optelling van het aantal projecten in voorbereiding binnen het programma bereikbaarheid die bij dragen aan de doelstelling

P1.3.1 Aantal projecten in uitvoering MPR

Toelichting: Een optelling van het aantal projecten in uitvoering binnen het programma bereikbaarheid die bij dragen aan de doelstelling.

Nieuwe indeling programma Economie

Nieuwe programmaam: Economie en Werkgelegenheid voor iedereen

De opzet van het programma Economie sluit niet meer bij de actualiteit in Utrecht. De groei van de stad betekent dat ook de werkgelegenheid duurzaam moet meegroeien met de groei van de bevolking. Daarnaast verandert het werk, verdwijnen er banen en wordt de vraag naar werk steeds sterker beïnvloed door technische ontwikkelingen (zoals digitalisering) terwijl werknemers hier (nog)niet altijd de vaardigheden voor hebben. Samen met de stad – ondernemers, inwoners, bedrijven, (onderwijs)instellingen en andere organisaties die een bijdrage kunnen en willen leveren – zetten we ons stevig in op het stimuleren van de werkgelegenheid op middellange termijn en een betere aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Dit betekent voor het bestaande programma Economie verlegging van de focus naar de werkwijze van het programma Werk voor Iedereen: 1. Vergroten van toekomstbestendige werkgelegenheid die past bij de groei van de stad, 2. Initiëren en ondersteunen van initiatieven die de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren en 3. Verdichting van werklocaties zodat groei van de toekomstbestendige werkgelegenheid binnen de huidige werklocaties kan landen.

Algemene Programma Doelstelling:

Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

Doelstelling: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad		
Subdoelen	Wat willen we bereiken? (effect)	Wat gaan we daarvoor doen? (prestatie)
1.1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad	1.1.1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid	1.1.1. Vergroten van toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid op het gebied van Bouw en energietransitie, gezondheid, onderwijs en ICT en digitale vaardigheden.
		1.1.2 Voldoende ruimte om te werken en verblijven in een aantrekkelijke stad

Effectindicatoren E1.1.1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid

Omschrijving	Bron	Nulmeting	Realisatie 2019	Doelstelling 2020	Doelstelling 2021	Doelstelling 2022	Doelstelling 2023
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75jaar)	GU/Onderzoek						
Aantal banen (in fte) in de stad per ha	GU/Onderzoek						
Aantal overnachtingen zakelijk toerisme/ totaal aantal overnachtingen	GU/Onderzoek						
Aanbod / opnameratio werklocaties	GU/Onderzoek						

Alle oude effect- en prestatie indicatoren komen hiermee te vervallen

7.4 Aanpassingen in de programmastructuur

Behalve financiële bijstellingsvoorstellen staan er in dit hoofdstuk ook voorstellen om de programmastructuur, de (sub)doelstellingen, de effect- of prestatiedoelstelling of de indicatoren te wijzigen.

Programma Stedelijke ontwikkeling

(sub)doelstelling: 2.2 Verbeteren van huisvesting bijzondere doelgroepen en vergroten kansen op de woningmarkt	
Was	Wordt
Effectdoelstelling 2.2.1 Utrechtse bewoners en woningzoekende zijn naar inkomen en zorgvraag binnen een redelijke termijn passend gehuisvest. Bij woningzoekenden speelt ook huishoudensgrootte een rol	Effectdoelstelling Bewoners en woningzoekenden in Utrecht kunnen binnen een redelijke termijn een naar inkomen, grootte van het huishouden en zorgvraag passende (andere) woning vinden
Toelichting: De nieuwe formulering is duidelijker	
Prestatiedoelstelling P2.2.2: We stellen een regionale huisvestingsverordening op en voeren deze uit.	Prestatiedoelstelling P2.2.2: We zorgen voor een actuele regionale huisvestingverordening en voeren deze uit.
Toelichting: Utrecht stelt de regionale huisvestingsverordening niet op, dat doen alle gemeenten in de regio. De nieuwe formulering doet meer recht aan de realiteit.	
Prestatiedoelstelling P2.2.3: We stimuleren en faciliteren het woningaanbod in de middeldure huur- en koopsector en voor studenten en starters	Prestatiedoelstelling P2.2.3: We stimuleren en faciliteren het woningaanbod in de categorieën sociale huur, middeldure huur en middeldure koop ten behoeve van verschillende doelgroepen en we stimuleren en faciliteren het woningaanbod voor studenten en starters.
Toelichting: De nieuwe formulering is volledig wat betreft categorieën woningen en doelgroepen.	
Effect en prestatie-indicatoren bij (sub)doelstelling: 2.2 Verbeteren van huisvesting bijzondere doelgroepen en vergroten kansen op de woningmarkt	
Was	Wordt
E 2.2.2: Bruto toegevoegde woningen (inclusief Leidsche Rijn)	E 2.2.2: Bruto toegevoegde woningen
Toelichting: de toevoeging "inclusief LR" is overbodig.	
P2.2.1 Aantal woningen nul op de meter bij corporaties	2.2.1 % Energieneutraal bij nieuwbouw
Toelichting: Nul-op-de-meter wordt als categorie niet meer gehanteerd, wel "energieneutraal (BENG)". BENG 1: energiebehoefte van maximaal 25 kWh/m ² .jr bepaald conform NEN7120. Voldoet aan het keurmerk NOM (indien aantoonbaar niet haalbaar: max EPC 0,0).	
P 2.2.1 Gemiddelde energie-index corporatieswoningen	P 2.2.1 Gemiddelde energie-index corporatiewoningen .
Toelichting: Tekstuele correctie	

Effect en prestatie-indicatoren bij (sub)doelstelling: 2.2 Verbeteren van huisvesting bijzondere doelgroepen en vergroten kansen op de woningmarkt	
Was	Wordt
P.2.2.4 Start bouw beleggershuurwoningen	Vervalt
Toelichting: Komt als nieuwe Prestatie-indicator terug als start bouw woningen in de middencategorie	
P.2.2.3 Opnames zelfstandige en onzelfstandige woningen door huurteam Utrecht.	P.2.2.3 Opnames zelfstandige en onzelfstandige woningen door huurteam Utrecht.
Blijft ongewijzigd	
P2.2.3 Aantal nultredewoningen in sociale huur	Vervalt, wordt samengevoegd met aantal rollatorwoningen in sociale huur.
P2.2.3 Aantal rollatorwoningen in sociale huur	P2.2.3 Aantal rollator- en nultredewoningen in sociale huur.
Toelichting: Nultredewoningen is samengevoegd met aantal rollatorwoningen (categorieën worden niet apart gemonitord).	
Nieuwe Prestatie indicatoren (sub)doelstelling: 2.2 Verbeteren van huisvesting bijzondere doelgroepen en vergroten kansen op de woningmarkt	
P.2.2.3 Aantallen toegevoegde (woningen in) woon-zorginitiatieven / speciale woonvormen	Nieuw
Toelichting: Wordt op verzoek van de raad aan de indicatoren toegevoegd (toegezegd door wethouder Diepeveen)	
P2.2.4 Start bouw woningen in de middencategorie	Nieuw
Toelichting: Nieuwe categorie, zoals omschreven in de Woonvisie	
P.2.2.4 Start bouw zelfstandige sociale huurwoningen (inclusief zelfstandige studentenwoningen)	Nieuw
Toelichting: Monitoring ijkpunten woningvoorraad 2040 op basis van coalitieakkoord (tegemoetkomen aan vraag naar betaalbare woningen).	
P.2.2.4 Startbouw onzelfstandige huurwoningen	Nieuw
Toelichting Monitoring ijkpunten woningvoorraad 2040 op basis van coalitieakkoord (tegemoetkomen aan vraag naar betaalbare woningen).	

Programma Duurzaamheid

Doelstelling 1 In Utrecht besparen we energie en wekken we energie duurzaam op	
Was	Wordt
Subdoelstelling 1.1 In Utrecht besparen we energie en wekken we energie duurzaam op	Subdoelstelling 1.1 In Utrecht besparen we energie, zetten we grondstoffen opnieuw in en wekken we energie duurzaam op
Was	Wordt
E.1.1.1 30% minder CO2 en 20% opwekking duurzame energie en 10% van de daken heeft zonnepanelen in 2020	E.1.1.1 30% minder CO2 en 20% opwekking duurzame energie en 10% van de daken heeft zonnepanelen
P.1.1.1 Uitwerken van de ambities op basis van het Energieplan en een nieuwe energieagenda 2016-2019	P.1.1.1 Uitwerken van de energieambities op basis van het Energieplan, de Visie op de warmtevoorziening en de energieagenda
Toelichting: Binnen de opgave energietransitie wordt het circulair gebruik van grondstoffen en het	

werken vanuit de Visie op warmtevoorziening benadrukt.	
Doelstelling 2 Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	
Was	Wordt
Subdoelstelling 2.1 Utrecht is een stad met zo min mogelijk geluidsoverlast en een veilige leefomgeving	Subdoelstelling 2.1 Utrecht is een circulaire stad met een zo gezond mogelijk leefklimaat, met zo min mogelijk geluidsoverlast, een gezonde lucht en een veilige, toekomstbestendige leefomgeving
	Nieuw E2.1.2 We streven naar de WHO advies waarden voor stikstofdioxide en fijn stof en we voldoen minimaal aan de wettelijke EU-normen voor fijn stof en stikstofdioxide. We streven naar een verlaging van de concentraties voor fijn stof.
P.2.1.1 Aanvullend aan de wet voorwaarden stellen voor geluid bij ruimtelijke ontwikkelingen. Kansen aangrijpen om bestand knelpunten te verbeteren. Reguleren transport gevaarlijke stoffen.	P.2.1.1 Bij ruimtelijke ontwikkelingen aanvullend aan de wet voorwaarden stellen voor een duurzame leefomgeving, externe veiligheid en transport gevaarlijke stoffen goed in beeld brengen en reguleren. Bestaande knelpunten verbeteren
	Nieuw: P.2.1.2 Uitvoeren maatregelen Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) inclusief jaarlijkse monitor en bijsturing
Toelichting: Subdoelstelling 2.1 wordt aangepast met een verwijzing naar Utrecht circulair, gezonde lucht en een gezond leefklimaat om de activiteiten en producten die onder deze doelstelling gaan vallen verder te duiden. Nadere uitsplitsing en het hernoemen van de bestaande producten draagt er aan bij om aansluiting te vinden bij de werkelijke opgave en uit te voeren werkzaamheden. Effectdoelstelling E2.1.2 en prestatiedoelstelling P.2.1.2 zijn afkomstig vanuit subdoelstelling 2.3 en worden geïntegreerd onder subdoelstelling 2.1. Zie hiervoor de toelichting onder subdoelstelling 2.3.	
Doelstelling 2 Utrecht is een stad met zo min mogelijk geluidsoverlast en een veilige leefomgeving	
Subdoelstelling 2.3 Utrecht heeft een gezonde lucht	
Was	Wordt
E2.3.1 Minimaal voldoen aan de wettelijke EU-normen voor fijn stof en stikstofdioxide. Streven naar een verlaging van de concentraties voor fijn stof	E.2.3.1 wordt opgenomen onder Subdoelstelling 2.1 van het programma Duurzaamheid als E2.1.2
P2.3.1 Uitvoeren maatregelen Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) inclusief jaarlijkse monitor en bijsturing	P.2.3.1 wordt opgenomen onder Subdoelstelling 2.1 van het programma Duurzaamheid als P2.1.2
Toelichting: De projecten uitgevoerd onder doelstelling 2.3 vallen onder de opgave Gezond leefklimaat en zijn binnen de programmastructuur te plaatsen onder subdoelstelling 2.1. Daarnaast hebben de prestaties deels betrekking op het programma Bereikbaarheid. De maatregelen aanpak luchtkwaliteit (projecten rondom schoon vervoer) worden altijd verantwoord onder het programma Bereikbaarheid in verband met de investeringssystematiek vanuit het MeerjarenProgramma Ruimte. De inhoudelijke verdeling tussen de opgave Duurzame Mobiliteit en Gezond leefklimaat wijzigt niet. Binnen programma duurzaamheid wordt op het niveau van subdoelstelling en prestatie verwezen naar het programma Bereikbaarheid, subdoelstelling 1.1.	

Programma Openbare ruimte en groen

(sub)doelstelling: 2.2 We richten het groen zo in dat het aantrekkelijk en bereikbaar wordt.	
Was	Wordt
P2.2.2. De hoeveelheid openbaar groen per huishouden rondom de stad (in %)	P2.2.2. De hoeveelheid (m2) openbaar groen per huishouden rondom de stad
Toelichting: Deze indicator geeft aan hoe de hoeveelheid (m2) openbaar groen per huishouden om te kunnen zien of de groei van het groen gelijke tred houdt met de groei van de stad. Per abuis is deze in de huidige programmabegroting als % opgenomen. Dit wordt met deze wijziging hersteld.	

Programma Werk en inkomen (en economie)

Subdoelstelling 1.1 Utrecht heeft voldoende werkgelegenheid	
Was	Wordt
Subdoelstelling 1.1 Utrecht heeft voldoende werkgelegenheid inclusief onderliggende effect- en prestatie indicatoren - inzet werkgelegenheidsoffensief	Vervalt
Toelichting: Deze doelstelling heeft een grote overlap met programma Economie en is onderdeel van de opgave Werk voor Iedereen. We stellen voor om de activiteiten van deze subdoelstelling onder te brengen in het programma Economie.	

Programma Onderwijs

(sub)doelstelling: 3 bibliotheek Utrecht	
Was	Wordt
Prestatie doelstelling: Bereik/contacten: peuterspeelzalen en kinderdagverblijven en Prestatiedoelstelling : Bereik/ contacten: peutercentra Spelenderwijs	Prestatiedoelstelling: Bereik/contacten: kinderopvang
Toelichting: Door het inwerking treden van de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, verdwijnt het begrip peuterspeelzaal en kinderdagverblijf. Beide worden kinderopvang genoemd.	

8. Bijlagen bij de Voorjaarsnota/ eerste bestuursrapportage 2019

Overheveling taken naar gemeenten

Corresponderende posten

Taakmutaties	2019	2020	2021	2022	2023
Toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen	34	32	32	32	33
Rijksvaccinatieprogramma	653	656	657	659	664
Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	-59	-59	-59	-59	-60
Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie	-86	-86	-87	-87	-87
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	250	253	255	257	259
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	-550				
Vrouwenopvang (DU)	295	295	295	295	295
Suppletie-uitkering Jeugdzorg	-38				
Suppletie-uitkering WMO 2015	-39				
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	-189	-378	-568	-568	-568
Beschermd Wonen (IU)	2.230	2.192	2.192	2.192	2.194
Participatie (IU)	-3	-4	-5	-6	-524
Voogdij/18+ (IU)	38				
Transformatiefonds sociaal domein Jeugd (DU)	789	789			
Brede impuls combinatiefuncties/buurtssportcoaches (DU)	482	482	482	482	482
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	218				
Mutaties algemene uitkering	4.025	4.172	3.194	3.197	2.688
Door te vertalen	-4.025	-4.172	-	-3.197	-2.688
Mutatie financieel beeld	0	0	0	0	0

Toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen

Per 1 juli 2018 is het toetsingskader voor Voorschoolse Educatie (VE) veranderd. In het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie worden nieuwe, extra eisen gesteld aan VE. Door deze nieuwe voorwaarden wordt de kwaliteit van de VE bevorderd en wordt het signaal gestuurd toezicht door de Inspectie van het Onderwijs (IvHO) versterkt. Dit vraagt extra inzet en capaciteit van alle gemeenten en GGD'en. Concreet betekent dit dat de Inspectie Kinderopvang, Volksgezondheid, per 1 juli 2018 extra, nieuwe werkzaamheden krijgt op alle VE locaties in Utrecht.

De middelen zijn meerkosten op bestaand beleid en worden ingezet voor:

- Voorbereiding: opzet en inrichting inspecties én samenwerking met IvHO inclusief het maken van werkinstructies en instrumenten (incidenteel), training inclusief het opdoen van de benodigde kennis en expertise (incidenteel).
- Implementatie en uitvoering van de nieuwe, extra werkzaamheden vanaf 1 juli 2018 op de VE locaties in Utrecht (structureel).

Dit betreft een wettelijke taak.

Rijksvaccinatieprogramma

Per 1 januari 2019 worden gemeenten, in plaats van het Rijk, verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) door deze wettelijk te verankeren in de Wet Publieke Gezondheid (WPG). De WPG is hiertoe gewijzigd. Dit betekent dat gemeenten per 1 januari 2019 financieel en bestuurlijk verantwoordelijk worden voor de uitvoering van het RVP. De uitvoeringspraktijk zoals deze nu

door het RIVM gebeurt, blijft gehandhaafd. Als gevolg van deze ontwikkeling komen de gelden voor de uitvoering van het RVP nu naar de gemeenten.

De wijziging in verantwoordelijkheid brengt met zich mee dat alle toekomstige nieuwe vaccinaties (uitgevoerd in het kader van het RVP) onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Risico hierin is dat de in de toekomst toegekende middelen voor deze nieuwe taken eveneens ontoereikend zullen zijn vanwege de normeringscalculatie.

Dit betreft een wettelijke taak waarvan de uitvoering wordt gecontroleerd door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Jeugdhulp aan kinderen in een AZC

In paragraaf 2.2-6 van de septembercirculaire 2018 zijn gemeenten geïnformeerd dat zij vanaf 2019 volledig verantwoordelijk worden voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. Hiervoor is structureel 3 miljoen euro uitgenomen uit de algemene uitkering en apart gezet in een decentralisatie-uitkering. Bij meicirculaire 2019 zal ook de 2,1 miljoen euro, het jaarlijkse bedrag van het Ministerie van J&V voor jeugdhulp aan kinderen in een AZC, worden toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering.

Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie

Er is breed geconstateerd dat de directe bekostiging via de gemeenten van de academische functie van de academische centra voor kinder- en jeugdpsychiatrie te kwetsbaar is geworden. Dit geldt specifiek voor die academische centra waarvan de financiering niet volledig via het Landelijk Transitiearrangement verloopt.

Het Ministerie van VWS en de VNG hebben om die reden besloten om vanaf 2019 de academische functie van de vier academische centra Accare, de Bascule, Curium en Karakter vanuit vier accounthoudende gemeenten te financieren. De accounthoudende gemeenten zijn respectievelijk Groningen, Amsterdam, Leiden en Nijmegen. Hiervoor wordt vanuit het subcluster jeugdhulp 4,41 miljoen euro overgeheveld naar de integratie-uitkering Voogdij/18+ en specifiek aan deze vier gemeenten toebedeeld (zie voor meer informatie paragraaf 4.2.7). In dit bedrag is rekening gehouden met de extra uitvoeringskosten voor de accounthoudende gemeenten

Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang

Door nieuwe wetgeving (m.n. Wet Kinderopvang) is de complexiteit en de tijdsinvestering van zowel toezicht als handhaving substantieel verhoogd. De additionele middelen zijn nodig om de vereiste werkwijze kwalitatief en kwantitatief te borgen. Het niet borgen brengt, naast risico's voor de A-status- eveneens risico's voor de veiligheid en gezondheid van kinderen met zich mee.

Daarnaast komen er vanaf 2019 enkele taken naar de gemeente die tot dan uitgevoerd worden door de landelijke organisatie GGD GHOR. In het additionele budget zitten dan ook de uitvoerende middelen hiertoe, waarvan de verwachting is dat deze toereikend zullen zijn om de taken uit te voeren.

De middelen zijn meerkosten op bestaand beleid en worden ingezet voor:

- Toezicht en handhaving op de kinderopvanglocaties in Utrecht conform de wettelijke opgave en landelijke afspraken omtrent het vereiste (kwaliteits)niveau.
- Voorbereiding innovatietraject gastouders (nieuwe ontwikkeling: uitvoering vanaf 2020).
- Uitvoeren enige taken GGD GHOR (zoals herijken van observatieinstrument, verplichte trainingen zelf organiseren)

Dit betreft een wettelijke taak.

Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de pgb trekkingsrechten voor 2019 is met de VNG overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2019 een bedrag van 35,65 miljoen euro uit de algemene uitkering te nemen, waarvan 24,6 miljoen euro uit het onderdeel Wmo 2015 en 11 miljoen euro uit het onderdeel Jeugdhulp.

Vrouwenopvang (DU)

In 2014 hebben de 35 centrumgemeenten van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang in een brief aan het Ministerie van VWS aangegeven dat ze een landelijk dekkend netwerk van Centra voor seksueel geweld (CSG) wilden opzetten. Het Rijk heeft de eerste jaren de bekostiging van de

landelijke coördinatiefunctie op zich genomen. Vanaf 2019 zal de bekostiging worden overgenomen door de gemeenten. Om de administratieve lasten zoveel mogelijk te beperken, willen de centrumgemeenten de uitkering van dat bedrag via één gemeente laten lopen. De gemeente Utrecht heeft zich bereid verklaard de kassiersfunctie op zich te nemen. De jaarlijkse kosten voor de instandhouding van de landelijke coördinatiefunctie zijn 0,295 miljoen euro en zullen binnen het verdeelmodel na rato worden herverdeeld van alle 35 centrumgemeenten naar de gemeente Utrecht voor wie het vaste bedrag wordt opgehoogd.

Suppletie-uitkering Jeugdzorg en WMO 2015

In de meicirculaire 2018 zijn de verdeelmodellen van de IUSD Jeugd, IUSD Wmo, IU Wmo huishoudelijke verzorging en Re-integratie klassiek vanaf 2019 verwerkt in de algemene uitkering. Voor zowel het verdeelmodel Jeugdhulp als het verdeelmodel voor de Wmo 2015 is er in 2019 (en ook 2018) sprake van een suppletie-uitkering. Deze suppletie-uitkeringen zijn ingevoerd in 2015 bij de decentralisaties van het sociaal domein. De uitkeringen staan los van de suppletie-uitkering overheveling IUSD en sinds de invoering in 2015 staan de jaarlijkse bedragen per gemeente vast.

Voorschoolse voorziening peuters (DU)

Deze regeling is in de meicirculaire 2016 bekend gemaakt. Het ging om uitkering die jaarlijks zou opbouwen met 0,189 miljoen euro tot 1,135 miljoen euro structureel vanaf 2021.

In de septembercirculaire 2018 is besloten om de bedragen te bevriezen op het niveau van 2018. De opbouw gaat dus niet meer verder, waardoor deze negatieve bedragen nu worden opgevoerd als corresponderende post.

Beschermd Wonen (IU)

De verhoging van de decentralisatie uitkering maatschappelijke opvang is het gevolg van de actualisatie van het onderliggende objectieve verdeelmodel en de toevoeging van de volumemiddelen. Deze middelen zijn nodig voor de adequate uitvoering van deze centrumgemeente taken.

Participatie

Tot 2017 werd de tolkvoorziening in het werkdomein door de VNG georganiseerd bij het UWV. De VNG ontving hiervoor rechtstreeks een uitkering uit het gemeentefonds. Per 2018 is deze financiering gestopt. Vanaf 2018 zullen de gelden uit het gemeentefonds naar de begroting van het Ministerie van SZW worden overgeboekt om op die wijze de uitgaven aan de doentolk en de uitvoeringskosten van het UWV te compenseren. Naar verwachting neemt het gebruik van de tolkvoorziening Participatiewet de komende jaren toe, vanwege de ingroei van de doelgroep van de Participatiewet. Vooruitlopend op het wetsvoorstel is de uitname voor 2018 reeds bij de meicirculaire 2018 verwerkt (zie paragraaf 3.2.12). Dit betreft de uitname voor 2019 en verder.

Transformatiefonds sociaal domein Jeugd (DU)

Het Rijk heeft voor de jaren 2018 t/m 2020 het transformatiefonds Jeugd in het leven geroepen. We hebben hiervoor een aanvraag ingediend en deze is gehonoreerd. De middelen zijn ter beschikking gesteld in de decembercirculaire 2018. De middelen zetten we vanaf 2019 in om de transformatie naar het nieuwe zorglandschap vanaf 2020 goed vorm te geven.

Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)

Het betreft hier de 40% cofinanciering door het rijk voor de betreffende functies die in de beleidsvelden van de programma's Cultuur, Onderwijs en Sport werkzaam zijn. Met ingang van 2019 breiden wij structureel uit met 24,1 fte naar een totaal van 73,12 fte. Deze uitbreiding is bij het rijk aangevraagd door het college en bij de decembercirculaire zijn daarvoor nu de middelen beschikbaar gesteld. Met deelname aan de Brede Regeling Combinatiefuncties wordt het bestaande beleid voortgezet en versterkt door de inzet van combinatiefuncties/buurtsportcoaches/cultuurcoaches.

- Het voortzetten van deze regeling én versterking/extra inzet ervan sluit aan bij de in het coalitieakkoord 'Utrecht: Ruimte voor iedereen' genoemde maatregelen.
 - We gaan door met de brede school aanpak, met aandacht voor bijvoorbeeld sporten, bewegen, cultuur en huiswerkbegeleiding.
 - We zetten het huidige sportbeleid voort. We gaan door met buurtsportcoaches en ondersteunen de nieuwe organisatie Sport Utrecht.

- We willen dat ieder kind de kans heeft om zijn talent te ontwikkelen. Dat vraagt om een brede scope en maatwerk: van het aanpakken van (taal)achterstand tot extra inzet op het gebied van bijvoorbeeld sport en cultuur.
 - We zetten in op versterking van cultuur in de wijken en cultuureducatie (in samenwerking met het onderwijs).
- De verhoging van het aantal fte's is besproken met partnerorganisaties en sluit aan bij de behoefte van de partnerorganisaties (sport/onderwijs/cultuur) en het versterken van de inzet in het veld.

Actualisatie Investeringen Maatschappelijke voorzieningen (Groei)

BIJLAGE Z

Actualisatie groei-investeringen maatschappelijke voorzieningen

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Nog te programmeren na VJN 2018			1.710	3.290	3.914	3.932	5.204	5.594	6.014	6.404	6.794	7.144
Kapitaallasten sport			870	1.220	1.350	1.380	1.380	1.380	1.380	1.380	1.380	1.380
Kapitaallasten welzijn			40	160	214	214	214	214	214	214	214	214
Kapitaallasten onderwijs			800	1.910	2.350	2.338	3.610	4.000	4.420	4.810	5.200	5.550
Actualisatie VJN 2019												
Sport			263	542	859	1.128	1.503	1.792	1.845	2.084	2.084	2.084
Sportpark de Vrijheid/Maarschalkerweerd			71	71	71	71	71	71	71	71	71	71
Nog in te vullen voetbalvelden (6)					71	71	106	266	319	558	558	558
Hockeyveld en kleedkamers Rijnvliet		18	97	97	97	97	97	97	97	97	97	97
Hockey Nieuw Welgelegen, 2 velden en kleedkamers					43	172	172	172	172	172	172	172
Nog in te vullen, 2 velden en kleedkamers						43	172	172	172	172	172	172
Sporthal Berlijnplein			174	174	174	174	174	174	174	174	174	174
Sporthal Noordoost				200	403	403	403	403	403	403	403	403
Sporthal Cartesiusdriehoek							203	203	203	203	203	203
Sporthal Merwedekanaalzone						140	234	234	234	234	234	234
Buurtcentra en buurtkamers			26	217	243	243	243	243	243	243	243	243
Beurskwartier Lombokplein					26	26	26	26	26	26	26	26
Merwedekanaalzone				99	99	99	99	99	99	99	99	99
Overvecht				92	92	92	92	92	92	92	92	92
Kruisvaartbuurt		26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
Onderwijs			1.284	2.684	5.103	5.975	8.266	8.813	9.688	10.531	11.388	12.203
Programmering naar prijspeil 2020			484	774	1.043	1.110	1.311	1.351	1.401	1.449	1.512	1.571
Extra groei o.b.v. nieuwe bevolkingsprognose					527	1.054	1.581	2.108	2.394	2.681	2.967	3.254
Eerste inrichting					892	892	892	364	364	364	364	364
Exploitatiekosten					291	581	872	990	1.109	1.227	1.345	1.464
Nog te programmeren 2019			800	1.910	2.350	2.338	3.610	4.000	4.420	4.810	5.200	5.550
Volksgezondheid		22	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
Verbouwing 4 JGZ locaties		22	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
Cultuur (=beslispunt 5)			420	817	817	817	817	817	817	817	817	817
Wijkcultuurhuis Zuid			137	137	137	137	137	137	137	137	137	137
Kytopia			283	283	283	283	283	283	283	283	283	283
Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn				82	82	82	82	82	82	82	82	82
Podiumkunst maak- en presentatieplek				177	177	177	177	177	177	177	177	177
Beeldende kunst presentatie-instelling				138	138	138	138	138	138	138	138	138
Muzikale broedplaats												
Totaal te programmeren		22	1.640	3.510	6.272	7.413	10.079	10.915	11.843	12.925	13.782	14.597

Stand van zaken wijkopgave 2019

In de Utrechtse buurten en wijken werken we samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners aan uiteenlopende projecten. Vanaf 2019 doen we dat in de vorm van wijkopgave als opvolger van de wijkactieprogramma's. In deze eerste Bestuursrapportage 2019 informeren wij u over de verwachte afwijkingen in de uitvoering van de wijkopgave 2019.

Binnenstad

De in 2018 opgehaalde informatie in het kader van de Wijkopgave Binnenstad, over wat mensen en organisaties belangrijk vinden voor de Binnenstad, wordt meegenomen als input voor de Omgevingsvisie Binnenstad.

Noordoost

De Jan van Galenstraat en de Alexander Numankade worden open gebroken vanuit het landelijke programma om de riolering te vervangen en de straten waterproof te maken. Omwonenden en gemeente willen deze voormalige busroute graag anders inrichten ten goede van de verkeersveiligheid en dit is daarom als wens opgenomen (werk met werk maken) in de wijkopgave. De kans is momenteel klein dat het gaat lukken omdat hier nog geen budget voor gevonden is.

Overvecht

Samen voor Overvecht: Dit is de titel van het ambitiedocument, opgesteld in voorjaar 2019, vertaald in een centrale ambitie waarbij de verbinding tussen fysieke, economische en sociale wijkontwikkeling wordt versterkt, uitgewerkt in vijf thema's en een strategie waarbij we tien kansen gaan realiseren. Bij deze tien kansen werken we middels het principe van kans, plek, coalitie. Het ambitie document wordt als raadsvoorstel aan de raad voorgelegd in het tweede kwartaal van 2019.